UNIUNEA EUROPEANĂ
Fondul Social European

GUVERNUL ROMÂNIEI
Ministerul Administraţiei şi Internelor

Inovaţie în administraţie
Programul Operaţional
"Dezvoltarea Capacităţii
Administrative"

Strategia de dezvoltare locală a comunei SÎNMARTIN

Zona Metropolitană
Oradea

Document elaborat în cadrul proiectului ***„Strategii de dezvoltare locală în Zona Metropolitană ORADEA“***, implementat de către A.D.I. Zona Metropolitană Oradea, proiect finanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative.

www.zmo.ro

Strategia de dezvoltare locală a comunei SÎNMARTIN

cuprins

Cuprins

CAPITOLUL I – ANALIZA DIAGNOSTIC 7

1.1. CONTEXT 8
1.2. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE 9
1.2.1. Cadrul general 9
1.2.2. Demografie 13
1.2.3. Terenuri și locuințe 17
1.2.4. Infrastructură și echiparea teritoriului 20
1.2.5. Servicii publice 23
1.2.6. Dezvoltare economică 31
1.2.7. Calitatea factorilor de mediu și surse de poluare 46
1.3. ANALIZA PEST 49

CAPITOLUL II – STRATEGIA DE DEZVOLTARE 54

2.1.1. Viziune. Misiune. Obiective 55
2.1.2. Politici și programe sectoriale 57
2.1.3. Portofoliul de proiecte 69
2.1.4. Mecanismul de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei de dezvoltare 78

CAPITOLUL I

CAPITOLUL I – Analiza diagnostic

1.1. CONTEXT

Zona Metropolitană Oradea a fost creată prin asocierea municipiului Oradea cu unitățile teritorial-administrative localizate în aria de proximitate, respectiv comunele Biharia, Borş, Cetariu, Nojorid, Oşorhei, Paleu, Sînmartin, Sîntandrei. Astfel, cele 9 localități fondatoare care se situează la granița de vest a României au înființat, prin hotărârea adunării generale a asociaților din data de 9 mai 2005, prima asociație de dezvoltare intercomunitară cu personalitate juridică din România, în format de arie metropolitană.

La data de 31 iulie 2007, comuna Girişu de Criş a aderat la asociație, determinând creşterea numărului de asociați la 10 (zece) unități administrativ-teritoriale. Ulterior, comuna Toboliu s-a desprins de Girişu de Criş, devenind o unitate administrativ teritorială separată, fiind şi ea parte a asociației.

Începând din 2 iunie 2010, Zona Metropolitană Oradea (ZMO) numără 12 membri, Adunarea Generală a Asociațiilor (AGA) aprobând cu unanimitate de voturi lărgirea asociației prin includerea comunei Ineu ca membru cu drepturi depline.

Scopul asocierii, aşa cum a fost stabilit acesta în documentele de constituire, este de a stimula şi sprijini creşterea prosperității teritoriului zonei, respectiv ridicarea bunăstării cetățenilor acesteia, direcția de orientare fiind creşterea continuă a calității vieții. Obiectivul general marchează conceptul de dezvoltare durabilă a teritoriului metropolitan, în contextul formării în perspectivă a unui spațiu urbanistic comun celor 9 localități fondatoare, urmărind implementarea tuturor principiilor necesare asigurării unei bine închegate coeziuni teritoriale. Obiectivele specifice stabilite țin de alinierea Zonei Metropolitane Oradea la standardele economice şi sociale euro-atlantice, în consens cu cele naționale, de instaurare în teritoriul metropolitan a unui climat de piață aliniat procedurilor competiționale internaționale şi, nu în ultimul rând, de creştere a coeziunii economice şi sociale la nivelul zonei. Între principalele direcții de activitate a asociației regăsim elemente legate de promovarea unei strategii coerente de dezvoltare durabilă, de aplicarea unor politici publice care să permită o creştere continuă de valoare adăugată, de atragere, facilitare şi sprijinire a investițiilor directe, de elaborare a unor proiecte cu impact major pentru sustenabilitatea zonei, la care se adaugă o serie de considerente care fac trimitere către viabilizarea unei poziții de policentru transfrontalier major.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Sînmartin este realizată în cadrul proiectului ”Strategii de dezvoltare locală în Zona Metropolitană Oradea” implementat de către Asociația Zona Metropolitană Oradea, proiect cofinantat din Fondul Social European prin Programul Operational Dezvoltarea Capacitatii Administrative, cod SMIS 13072. Obiectivul general al acestui proiect este îmbunătățirea durabilă a capacității administrațiilor publice din Zona Metropolitană Oradea. Prin implementarea proiectului se urmăreşte dezvoltarea capacității de formulare a politicilor publice şi actualizarea strategiilor de dezvoltare locale.

Bugetul proiectului este de 653.100 lei, iar perioada de implementare este 15 luni. Grupul țintă direct este format din angajații primăriilor componente ale Zonei Metropolitane Oradea. Rezultatele proiectului vizează (1) instruirea în domeniul managemenzlui proiectului a 40 de funcționari publici din cadrul administrațiilor publice locale membre ale A.D.I. Zona Metropolitană Oradea şi (2) realizarea a 11 strategii de dezvoltare locală actualizate şi a unui document rezultat din corelarea acestora (strategia Zonei Metropolitane Oradea), realizarea unei Carte a Bunei Guvernări Locale inclusă în acest document, traduse în limba engleză şi tipărite.

Obiectivul general al strategiilor de dezvoltare durabilă îl reprezintă creşterea standardului de viață prin valorificarea resurselor existente şi promovarea potențialului unității teritorial-administrative. Pentru a duce la îndeplinirea acestui obiectiv trebuie realizată o analiză completă şi realistă a situației existente în cadrul localităților componente ale Zonei Metropolitane Oradea precum şi a Zonei Metropolitane unitar, corelată cu situația din județul Bihor şi din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest, identificând problemele existente şi măsurile care trebuie adoptate şi conturarea profilului strategic.

1.2. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE

1.2.1. Cadrul general

Scurt istoric. Dovezi privind prezența unor comunități pe teritoriul comunei Sînmartin există încă din perioada neoliticului. Având locuințe săpate în pământ, unelte șlefuite confecționate din piatră și os, vase de lut ars vopsite și gravate, oamenii s-au așezat aici datorită condițiilor prielnice, dar și a apelor calde a căror descoperire se pare sa fi coincis cu stabilirea primelor așezări omenești.

După transformarea Daciei în provincie imperială, urmele vieții devin și mai numeroase, constituindu-se în dovada unei prezențe masive în regiune. Astfel, în vecinătatea satului Haieu au fost descoperite izolat mai multe monede romane. În împrejurimi s-au găsit și alte obiecte de factură romană, precum o tortiță de bronz de la o ceașcă romană, o conductă de ceramică bine arsă și alte unelte și vase.

Din cercetarea atentă a acestor urme arheologice, parte integrantă a izvoarelor istorice, rezultă că pe aceste teritorii au trăit mai multe așezări omeneşti din perioade diferite: oamenii din neolitic, oamenii din epoca bronzului, Hallstatul timpuriu, dacii liberi preromani, romanii, ostrogoții și seminții slave.

Existență unei comunități în zona Sînmartinului este atestată documentar la începutul mileniului doi, apele termale de pe lângă cetatea Oradiei fiind menționate într-o diplomă a Vaticanului din anii 1214-1215. Numele Sînmartinului apare în scrieri la sfârșitul secolului al XIII-lea și este legat tot de utilizarea apei termale, căreia localnicii i-au găsit întrebuințări încă din cele mai vechi timpuri. Astfel, în anul 1228 este menționată existența unei mori care se alimenta din râul Peta. Instalația funcționa tot timpul anului datorită apei calde, care nu înghețа iarna.

Două secole mai târziu, o cronică evidențiază că numele Sînmartinului a fost împrumutat și pentru zona izvoarelor termale, Băile Felix fiind cunoscute mai multă vreme drept Băile Sînmartin. Pe atunci băile erau în administrarea ordinului călugăresc premonstranților din Sînmartin. Prima construcție destinată tratamentului cu apă termală este ridicată în anul 1711. Clădirea s-a situat exact deasupra izvorului numit baia lui Felix. De aici provine și actualul nume al stațiunii, iar apa din izvorul lui Felix se utilizează în zilele noastre pentru cură internă.

O interesantă mențiune documentară care ne furnizează date referitoare la așezarea satului Haieu, împrejurimile acestora și numărul de case, este schița localității întocmită în anul 1773. De fapt, în acel an s-au întocmit schițele mai multor localități din Bihor, cu dublu scop: pentru a servi la aplicarea reglementării urbariale în anul 1769 (care în Bihor s-a pus în aplicare numai în anul 1772) și pentru a se putea face alinierea satelor și concentrarea lor pe arii cât mai restrânse.

Alt sat care a avut tangență cu băile a fost Sînmartinul, menționat anterior în legătura cu abația de Haievio și ca reședință a Băilor Felix. Nu se știe precis din ce cauză, această localitate a fost distrusă în întregime în anul 1566. Repopularea s-a făcut târziu, deoarece teritoriul satului devenise administrarea Ordinului Premonstratensilor care abia în anul 1767 au înființat la pusta din Sînmartin pomat, măcelărie și cârciuma. Szenky Stefan colonizează, mai apoi, șvabii și fondează satul. Satul s-a dezvoltat foarte încet deși apar unele clădiri pentru oficialități.

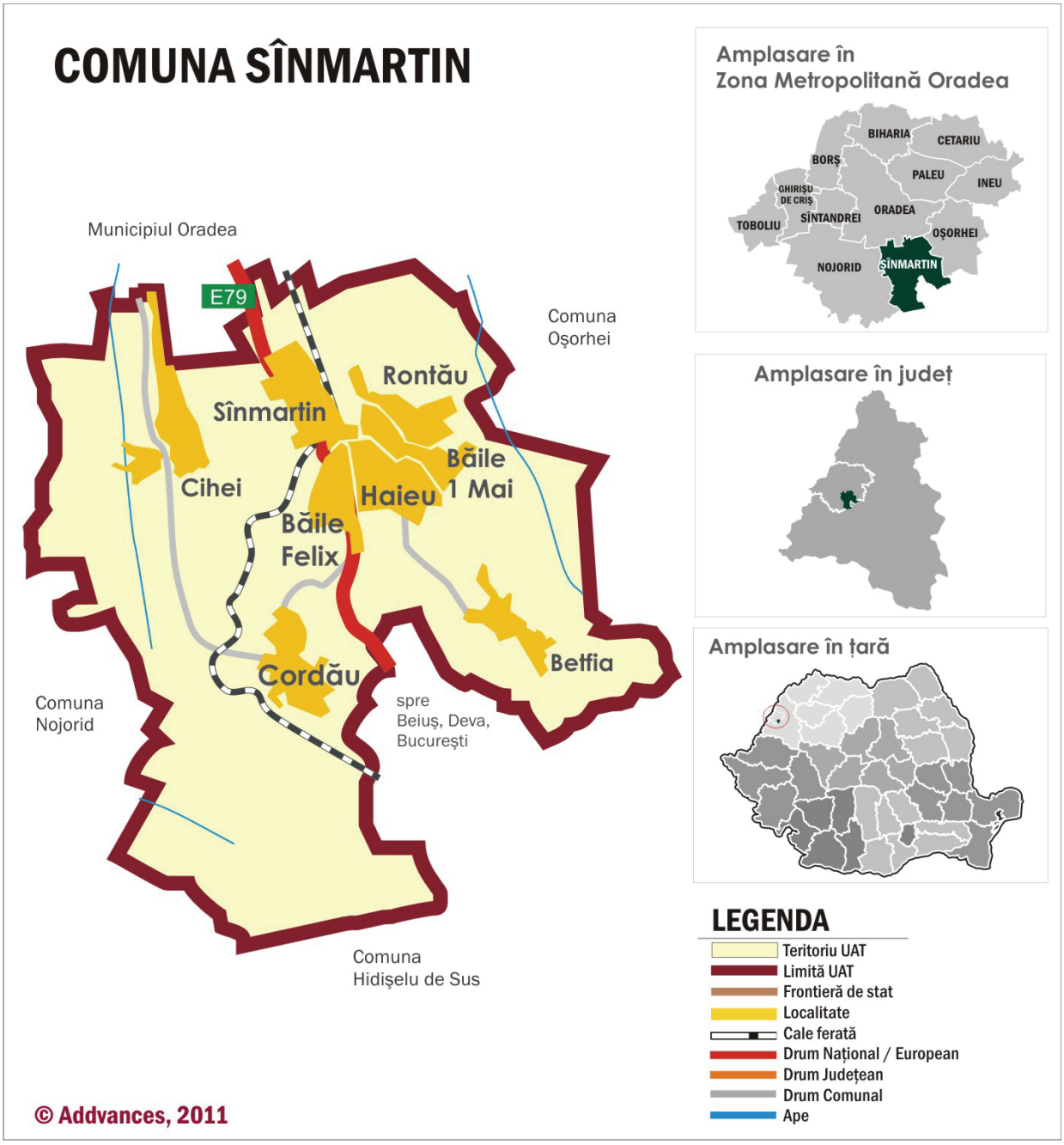
Așezare geografică. Comuna Sînmartin este situată în Regiunea de Dezvoltare Nord – Vest, în partea central – vestică a județului Bihor. Sînmartin este asociată în Zona Metropolitană Oradea, situându-se în partea de sud a acesteia. Comuna se învecinează la nord cu municipiul Oradea, la est cu comuna Oșorhei, al sud cu comuna Hidișelu de Sud, iar la vest cu comuna Nojorid.

Comuna Sînmartin se află la o distanță de 6 km de municipiul Oradea, reședința județului Bihor și de 21 de km de granița României cu Ungaria (Punctul Vamal Borș).

Organizare administrativă. Comuna Sînmartin are în componența sa mai multe sate, grupate în mare parte în zona de nord a localității. Majoritatea satelor componente s-au dezvoltat sub forma unor cartiere, fiind practic alipite unele de altele. Din punct de vedere demografic, satul Sînmartin – reședința comunei – deține ponderea cea mai ridicată de la nivel local.

Alte sate componente ale comunei Sînmartin sunt: Rontău, Cihei, Haieu, Băile 1 Mai, Băile Felix, Cordău, Betfia.

Accesibilitate. Accesul în comuna Sînmartin se realizează prin intermediul drumului european E79 (DN76), care leagă municipiul Oradea de municipiul Deva. În Oradea, E79 se intersectează cu E 60 (București – Brașov – Sibiu – Cluj-Napoca - Borș) și E 671 (Timișoara – Arad – Oradea – Satu Mare). Accesul în

satele componente ale comunei Sînmartin se realizează prin rute secundare:

→ DC 59 Sînmartin - Haieu – Belfia;
→ DC 80 Băile 1 Mai – Băile Felix;
→ DC 63 Sînmartin – Cihei;
→ DC 64 Sînmartin – Cordău.

În comuna Sînmartin există trei stații CFR: Rontău (haltă), Băile Felix (haltă de călători) și Cordău (haltă de călători). Prin aceste localități trece calea ferată simplă neelectrificată 314 care face conexiunea comunei Sînmartin cu municipiul Oradea și comuna Holod, orașul Beiuș și orașul Vascău.

Distanța dintre comuna Sînmartin și Aeroportul Internațional Oradea este de aproximativ 11 km.

Suprafață. Suprafața totală a comunei Sînmartin este de 61,75 km^2, reprezentând 8,2% din suprafața totală a Zonei Metropolitane Oradea.

Relief. Comuna Sînmartin este situată în nord vestul Câmpiei Montane a Miersigului - parte integrantă a Câmpiei Crișului - la zona de contact cu extremitatea vestică a dealurilor ce coboară din Munții Pădurea Craiului. Câmpia Miersig face parte dintre câmpiile mai înalte ale Câmpiei de Vest, alături de Carei, Ierului, Miersig, Cermei, Aradului, Vingăi și Gătaiei. Câmpia înaltă s-a format în urma unui proces de acumulare și de eroziune, la nivelul teraselor, datorită apropierii zonei de subsidență a Crișurilor. Deși dispusă în trepte, suprafața reliefului constituie, în ansamblu, un plan ușor înclinat, de la 200 m, cât are în vecinătatea dealurilor, până la 110 m spre Câmpia joasă.

Geologie. La alcătuirea geologică a acestui teritoriu iau parte formațiuni cuaternale, terțiale și mezozoice care stau pe un fundament cristalin. Formațiunile mezozoice care formează un pachet unitar și conținut de grosime mare (circa 3500 metri) sunt, în general, depozite calcaroase, puternic carstificate în zona Munților Pădurea Craiului. După datele existente, formațiunile cele mai vechi care acoperă fundamentul cristalin aparțin Mezozoicului. Ele au aspectul unor benzi dirijate Vest Sud-Vest – Est Nord-Est, reprezentând arii depresionare ale cristalinului colmatate cu depozite mezozoice. Peste acestea s-au suprapus depozitele paleogene și neogene care se întâlnesc în întreaga depresiune Panonică.

Flora și fauna. Pădurea de foioase aflată pe teritoriul comunei Sînmartin este alcătuită din diferite specii precum stejarul, gorunul, stejarul pedunculat, garnița, cerul, frasinul, carpenul. Stratul arbustiv este destul de bine reprezentat de specii cum ar fi: păducelul, sângerul, cornul, alunul, lemnul câinesc și altele. Stratul ierbaceu este reprezentat prin: coada cocoșului, laptele cucului, stânișoara, și multe altele.

În zona pajiștilor predomină plante din familia gramineelor si leguminoaselor, tipice fiind grupările cu păiușuri stepice. Flora spontană ce se dezvoltă pe acest platou include margarete albe, cicoare albastră, lumânărele galbene, maci roșii și brânduțe de toamna.

Pe lacul artificial termal din stațiune Băile Felix au fost aclimatizate diferite specii de lotus din țări exotice, având culori diferite: *Nelurnuncifera* (original din India si Pakistan), *Nymphea zanzibarena* (Africa), *Aeibornia crasepis* (Asia și Africa). Tot în acest loc au fost aduse exemplare *Nymphea lotus termalis* de la Băile 1 Mai. Cercetările științifice făcute asupra acestei plante pe care localnicii o numesc floare de tău, floare de lotus, nufăr, au dus la concluzia că este un relict din flora terțială. Ea a supraviețuit glaciațiunii din era quaternală și s-a păstrat tocmai datorită menținerii condițiilor necesare ciclului vital, prin apa termală. Iubitoare de apă termală de cel puțin de 20°C , dar nu mai mult de 41°C și de nămol sapropelic și de turbă, ea trăiește numai pe o mică porțiune a Pârâului Peta și a lacului termal, între "Ochiul Țiganului" și Moara din Rontău.

Fauna existentă în comuna Sînmartin nu este prea bogată și variată, fiind caracteristică faunei de câmpie. Mamiferele întâlnite sunt rozătoarele: hârciog, popândăul, bizamul, iepurele. Dintre păsările existente se întâlnesc: prepelița, fazanul, pitpalacul, graurul, ciocârlia, lăstunul.

Climă. Din punct de vedere climatic, comuna Sînmartin este caracterizată prin climă continental moderată, fiind situată la limita dintre două subprovincii climatice: clima de stepă și clima de dealuri. Media anuală a temperaturii aerului este de 10

- 11°C. Comuna Sînmartin este situată într-o zonă care primește influența maselor de aer provenite din mai multe părți. Astfel, în perioada de iarnă se resimt influențele maselor de aer arctic, în timp ce în timpul verii se simte adesea prezența maselor de aer tropical.

Resurse naturale. Fondul funciar din comuna Sînmartin totalizează 61,75 km^2, din care terenurile agricole ocupă o pondere de aproximativ 55%. Semnificative sunt și terenurile împădurite, circa 20% din fondul funciar existent reprezentând fond forestier.

O importantă resursă naturală de la nivel local sunt apele termale. Acestea au efecte benefice pentru afecțiuni precum: afecțiuni reumatismale inflamatorii, afecțiuni reumatismale degenerative, afecțiuni reumatismale abarticulare, afecțiuni post-traumatice, afecțiuni neurologice periferice, afecțiuni neurologice centrale, afecțiuni ginecologice și afecțiuni asociate.

Pe teritoriul comunei Sînmartin există două situri comunitare Natura 2000: ROSCI0008 Betfia (care se întinde pe Hideșelu de Sus, Oșorhei, Sînmartin) și ROSCI0098 Lacul Pețea (care se întinde în municipiul Oradea și comuna Sînmartin).

Situl comunitare Betfia este recunoscut pentru habitatul de Pajiști panonice pe loess. Avenul Betfia este un habitat ideal pentru cele anumite specii de lilieci (Liliac mare cu potcoavă, Liliacul cu urechi mari), dar și pentru numeroase specii de amfibieni și reptile de interes național. "Craterul de la Betfia" are o adâncime de 86 metri, în trepte. Verticala puțului de la suprafață măsoară 54 de metri, fapt care face din obiectivul turistic o temerară provocare pentru cei pasionați de alpinism.

În rândul atracțiilor turistice intră și Rezervația naturală "Pârâul Pețea" din Băile 1 Mai. Aici apa termală menține în viață de mii de ani cea mai reprezentativă specie a florei locale: nufărul termal. Pârâul Pețea izvorăște din locul numit "Ochiul țiganului" și colectează apa din mai multe izvoare termale. Pe cel mai bogat dintre acestea s-a format Lacul Pețea cu o suprafață de 4.100 metri pătrați. Având o temperatură de 25-30°C, apele sale sunt un mediu optim pentru *Nymphaea Lotus Thermalis*.

Resurse antropice. În comuna Sînmartin există mai multe monumente incluse în lista monumentelor istorice 2010 realizată de Ministerul Culturii și Cultelor și Institutul Național al Monumentelor Istorice: Cazinoul din Băile 1 Mai (datează de la începutul secolului XX), Biserica de lemn "Sf. Arhangheli" (1785), Ştrandul "Apollo" (1896), Biserica ortodoxă "Naşterea Maicii Domnului" (secolul XIV, modificată în 1857) și Castelul din satul Sînmartin (secolul XVIII).

Conform Primăriei Comunei Sînmartin, la nivel local funcționează un număr de 189 structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică. Capacitatea de cazare există în cadrul acestor unități este de 11.300 locuri.

Spitalul Clinic de Recuperare Medicală Băile Felix este unul dintre cele mai moderne din țară. Spitalul este specializat în recuperarea deficitelor funcționale apărute în cazul unor afecțiuni diverse: Stări postraumatice, Afecțiuni neurologice, Amputații, Afecțiuni musculo-scheletice, Obezitatea și afecțiuni metabolice, Afecțiuni legate de vârstă, Deficite funcționale de cauză nervos-centrală, perinatală sau postnatală (paralizii cerebrale, traumatisme cranio-cerebrale, meningo-encefalite etc.), Deficite funcționale de neuron motor periferic, Deficite funcționale de tip ortopedic, Suferințe reumatismale, Boli neuromusculare, Alte cauze generatoare de deficite funcționale ale aparatului locomotor.

1.2.2. Demografie

Evoluția populației stabile

La 1 iulie 2010, populația stabilă a comunei Sînmartin este de 9.226 persoane, cu 3,5% mai mult decât în anul anterior. După municipiul Oradea, comuna Sînmartin este localitatea cea mai populată din Zona Metropolitană Oradea, ocupând o pondere de 3,7% din volumul demografic al ZMO şi 19,7% populația existentă în mediul rural al zonei.

În perioada 2000-2010, comuna Sînmartin a înregistrat cea mai ridicată rată medie anuală de creștere din Zona Metropolitană Oradea (+2,1%). Prin comparație, la nivel zonal rata medie anuală de creștere a fost negativă, populația scăzând anual în medie cu 0,4%.

Distribuția pe sexe a populației din comuna Sînmartin este foarte echilibrată, 50,1% din locuitori fiind de sex masculin şi 49,9% de sex feminin. Raportul de masculinitate este de 100,3%, astfel încât la 100 persoane de sex feminin revin 100,3 persoane de sex masculin. În Zona Metropolitană Oradea putem vorbi de un uşor dezechilibru al distribuției populației pe sexe, populația de sex feminin reprezentând 52,5%, iar cea de sex masculin 47,5%. Totodată raportul de masculinitate este 90,6%, ceea ce înseamnă că la 100 de persoane de sex feminin revin 90,6 persoane de sex masculin.

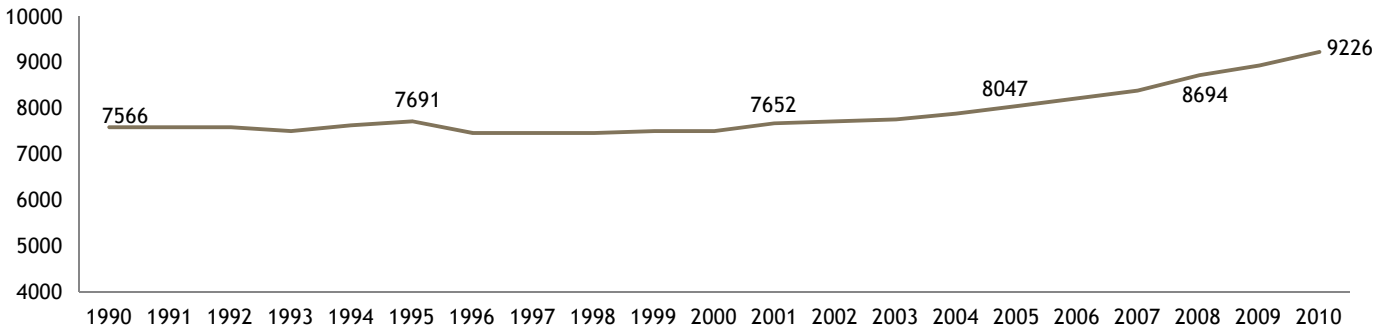
Densitatea populației în comuna Sînmartin este de 149,4 locuitori/km^2, de aproximativ 2 ori mai mică decât densitatea populației din Zona Metropolitană Oradea. Față de densitatea din cele 11 localități rurale ale ZMO, numărul de locuitori/km^2 în Sînmartin este cu 103% mai mare.

Potrivit datelor statistice din Recensământul Populației şi Locuințelor din anul 2002, populația stabilă din comuna Sînmartin este în majoritate de etnie română. Astfel, 86,1% din locuitori s-au declarat de etnie română, 4,7% de etnie maghiară, 8,8% de etnie rromă, 0,2% de etnie germană, 0,1% de etnie slovacă şi 0,1% alte etnii. Ponderea populației de etnia română este mai mare decât cea de la nivel zonal unde doar 68,2% din locuitori s-au declarat, în anul 2002, de etnie română.

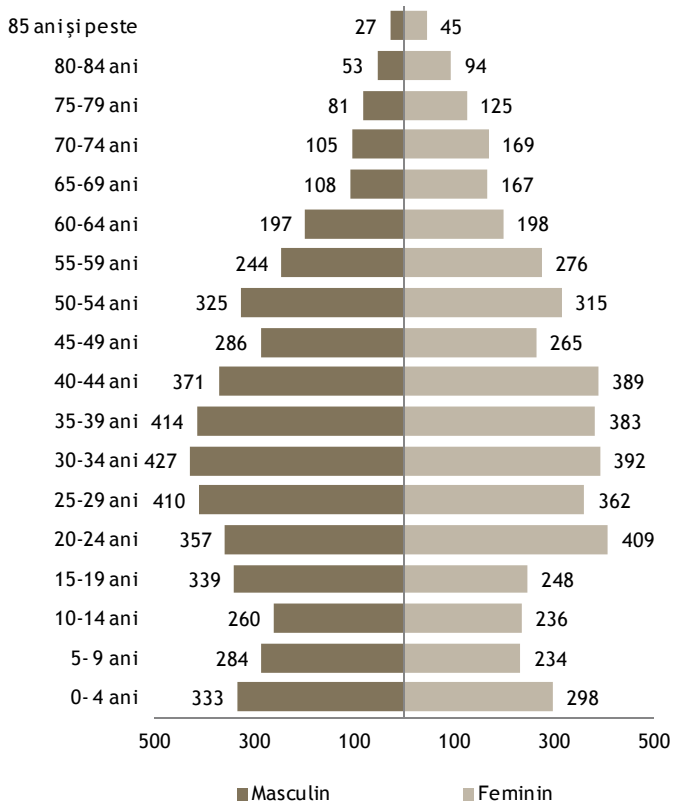
Comuna Sînmartin este una din localitățile Zonei Metropolitane Oradea în care populația este majoritar ortodoxă (80,1%). Există, însă, şi alte confesiuni religioase reprezentate în rândul populației, precum: romano-catolici – 2,6%, greco-catolici – 2,5%, reformați – 2,2%, baptişti – 4,5%, penticostali – 7,2%, alte religii – 0,8%.

Comuna Sînmartin este una din localitățile componente ale Zonei Metropolitană Oradea cu o pondere ridicată a tinerilor în totalul populației stabile. Conform Institutului Național de Statistică, în anul 2010, 17,8% din populație avea vârsta cuprinsă între 0-14 ani, 71,6% aveau vârsta între 15-65 ani şi 10,6% peste 65 ani. Prin comparație, în Zona Metropolitană Oradea procentul tinerilor este de doar 13,9%.

Evoluția populației stabile din comuna Sînmartin, în perioada 1990 - 2010

Piramida vârstelor în comuna Sînmartin, la 1 iulie 2010

Durata medie a vieții în 2010, în județul Bihor, este de peste 72,3 ani cu diferențe mai mari de 7 ani între femei (75,9 ani) şi bărbați (68,7 ani). Durata medie a vieții la nivel județean este în continuă creștere, de la 69,5 ani în anul 2004, ridicându-se până la 71,3 ani în anul 2007 şi 72,3 ani în 2010.

La nivelul județului nu se semnalează diferențe majore între durata medie a vieții pe medii de rezidență: 73,3 ani în mediul urban şi 71,3 ani în mediul rural.

Durata medie a vieții înregistrată în anul 2010 la nivel național (73,5 ani) a fost peste pragul regional (73,0 ani) şi județean analizat (72,3 ani).

Indicatori statistici demografici

Datorită numărului mai ridicat de tineri, gradul de îmbătrânire demografică înregistrat în anul 2010 în comuna Sînmartin este de 592,1‰ (la 1000 de tineri revin 592,1 vârstnici), cu 30,3% mai redus decât gradul de îmbătrânire demografică din Zona Metropolitană Oradea (849,8‰). La nivel național situația este cu mult mai gravă decât în ZMO, populația prezentând un grad mai avansat de îmbătrânire demografică.

Rata de dependență demografică – definită prin raportul dintre numărul populației de 0-14 ani şi peste 65 ani, pe de o parte, şi numărul populației cu vârsta cuprinsă între 15-64 ani – este de 396,4‰. Aceasta înseamnă că la 1000 de persoane cu vârsta de 15-64 ani revin 396,4 persoane tinere (0-14 ani) şi vârstnice (65 ani şi peste). Există, însă, o presiune mai mare din partea tinerilor, raportul de dependență a tinerilor fiind de 249‰, iar cel al vârstnicilor de 147,4‰.

La 1 iulie 2010 rata de înlocuire a forței de muncă era de 746,9‰, ceea ce înseamnă că 1000 de persoane care vor ieşi din câmpul muncii vor fi înlocuite de 746,9 persoane. În aceste condiții, şi comuna Sînmartin va întâmpina un deficit de forță de muncă, fenomen existent şi la nivelul întregii Zone Metropolitane Oradea (rata de înlocuire a forței de muncă – 605,2‰).

Mişcarea naturală şi migratorie a populației

Numărul născuților vii din comuna Sînmartin în anul 2010 este de 118 persoane, valoarea maximă înregistrată în localitățile rurale ale Zonei

Indicatori statistico-demografici, 1 iulie 2010

	Gradul de îmbătrânire demografică	Rata de dependență demografică	Raportul de dependență a tinerilor	Rata de înlocuire a forței de muncă
România	985,7	429,2	216,2	702,7
Regiunea Nord Vest	910,1	419,8	219,8	713,6
Județul Bihor	901,2	434,8	228,7	743,8
ZMO	849,8	347,7	188,0	605,2
Sînmartin	592,1	396,4	249,0	746,9

Sursa: INS

Metropolitane Oradea. Față de anul anterior, în 2010 numărul născuților vii a fost cu 15,7% mai redus. Rata natalității este de 12,8‰, ușor mai scăzută decât în anul 2009 (15,7‰). Cu toate acestea, rata natalității de la nivelul comunei se menține peste nivelul Zonei Metropolitane Oradea (11‰), nivelul județean (10,7‰) și național (9,9‰).

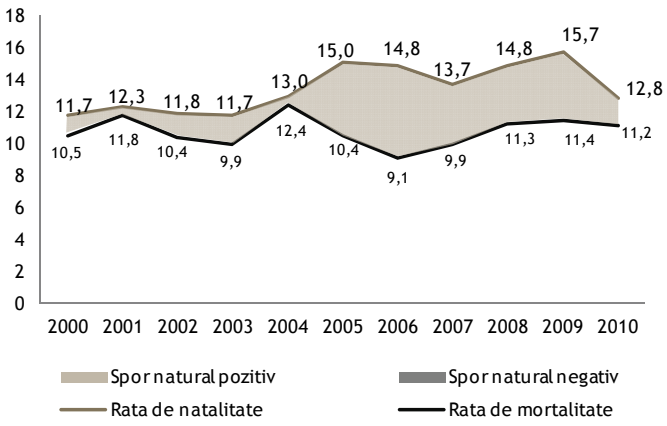
Numărul persoanelor decedate este destul de apropiat de cel al născuților vii. În anul 2010 au fost înregistrate 103 decese, rata de mortalitate în Sînmartin fiind de 11,2%. Datorită inferiorității față de rata natalității, rata sporului natural se menține pozitivă (1,6‰). Valoarea înregistrată în anul 2010 este cea mai scăzută din perioada 2005-2010, în tot acest interval menținându-se totuși peste media zonală.

Rata mortalității infantile a fost de 16,9‰ în anul 2010, ceea ce înseamnă că la 1000 de născuți vii au fost înregistrate 16,9 decese sub 1 an.

În comuna Sînmartin există un flux destul de mare al plecărilor și stabilirilor cu domiciliul (inclusiv migrația externă). În anul 2009, spre exemplu, 324 persoane s-au stabilit cu domiciliul și 127 persoane au plecat cu domiciliul (soldul schimbărilor de domiciliu este de 197 persoane). Față de anul anterior, soldul schimbărilor de domiciliu de la nivel local a scăzut cu 42,7 procente.

Pe de altă parte, în anul 2011 numărul stabilirilor de reședință a fost egal cu cel al plecărilor cu reședința, astfel încât soldul schimbărilor de reședință este 0.

Sporul natural din comuna Sînmartin, din perioada 2000-2010

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
- Trendul ascendent al populației stabile din comună în intervalul 1997-2010; - Distribuția echilibrată a populației pe sexe: 49,9% de sex feminin şi 50,1% de sex masculin; - Gradul foarte scăzut de îmbătrânire a populației (cu circa 30 procente mai mic decât în ZMO); - Rata de dependență demografică se situează sub nivelul înregistrat la nivel județean, regional şi național; - Rata de înlocuire a forței de muncă este superioară celei din ZMO, ceea ce înseamnă că deficitul de forță de muncă care va apărea peste 10-15 ani va fi mai redus; - Rata pozitivă a sporului natural înregistrată în perioada 2000-2010; - Soldul pozitiv al schimbărilor de domiciliu (inclusiv migrația externă); - Înregistrarea unei rate a nupțialității superioară celor din ZMO, județ sau regiune.	- Înregistrarea unui număr de 29 cazuri de mortalitate infantilă la nivel local (rata variază între 7,1‰ şi 68,2‰); - Creşterea ratei divorțialității în perioada 2008-2010.
Oportunități	**Amenințări**
- Susținerea natalității la nivel național prin stimulente guvernamentale (ajutoare pentru copii, alocații, etc.); - Dezvoltarea economică sustenabilă a zonei poate determina reîntoarcerea populației plecată la muncă în străinătate.	- Migrarea populației în străinătate pe fondul crizei economice mondiale; - Reducerea cuantumului indemnizației de maternitate poate determina reducerea ratei natalității; - Îmbătrânirea populației pe fondul scăderii numărului de nou născuți; - Creşterea ratei divorțialității ca urmare a plecării unuia din parteneri la muncă în străinătate.

1.2.3. Terenuri şi locuinţe

Terenuri

Comuna Sînmartin se întinde pe o suprafaţă de 6.175 ha, reprezentând 8,2% din suprafaţa totală a Zonei Metropolitane şi 0,8% din suprafaţa judeţului Bihor.

Aproximativ jumătate din suprafaţa comunei este ocupată de terenurile agricole (54,8% din suprafaţa totală) utilizate în principal pentru cultivarea porumbului, grâului, ovăzului, leguminoaselor de câmp şi cartofilor.

Suprafaţa terenurilor neagricole este de 2.791 ha, din care pe 417 ha (14,9% din suprafaţa neagricolă) sunt construite imobile şi curţi, 224 ha (8,0%) sunt ocupate de căile de comunicaţii şi căile ferate, 48 ha (1,7%) de terenuri cu ape şi 81 ha (2,9%) sunt terenuri degradate şi neproductive. Cea mai importantă parte a terenurilor neagricole este ocupată de păduri şi terenuri forestiere, acestea ocupând 2.021 ha (72,4% din suprafaţa terenurilor neagricole şi 32,7% din suprafaţa totală a comunei).

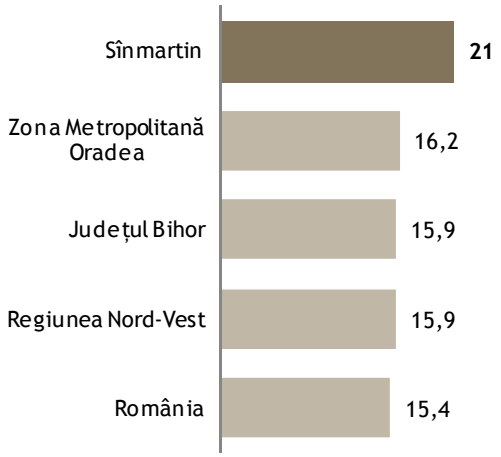
Locuinţe

Fondul de locuinţe din comuna Sînmartin cuprinde 3.716 locuinţe în anul 2010, fiind cel mai mare fond de locuinţe din mediul rural al Zonei Metropolitane (20,5%). Comparativ cu anul 2005, fondul de locuinţe s-a majorat cu 529 unităţi, ceea ce semnifică o creştere de 16,6%. În perioada analizată, fondul de locuinţe din mediul rural al Zonei Metropolitane a crescut cu 10,2% (1.673 locuinţe), iar în mediul urban cu 4,3% (3.539 locuinţe).

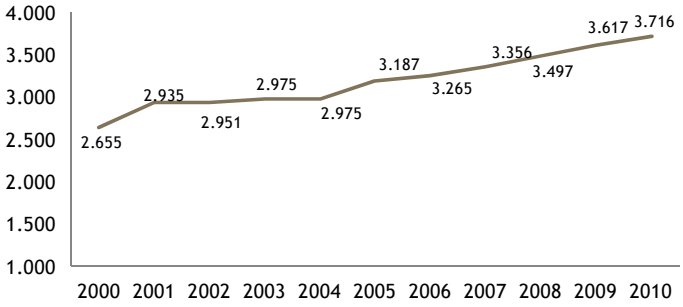
Ritmul mediu anual de creştere a fondului de locuinţe a fost de 3,8% în perioada 2005-2010, cel mai ridicat procent fiind înregistrat în anul 2005 (7,1%), când fondul de locuinţe s-a majorat cu 212 unităţi.

Suprafaţa locuibilă existentă la sfârşitul anului 2010 în comuna Sînmartin a fost de 193.774 mp arie desfăşurată, reprezentând 4,8% din suprafaţa totală de la nivelul Zonei Metropolitane. Faţă de anul 2005, suprafaţa locuibilă a crescut cu 32,3%, reprezentând în cifre absolute 47.320 mp.

Suprafaţa medie locuibilă pe cap de locuitor, în anul 2010

Evoluţia fondului de locuinţe din comuna Sînmartin, în perioada 2000-2010

La nivelul comunei Sînmartin suprafaţa medie locuibilă per locuinţă a ajuns la 52,1 mp în anul 2010, de la 46,0 mp în anul 2005 (majorare de 6,1 mp/locuinţă). În comună se observă înregistrarea celei mai ridicate suprafeţe medii locuibile per locuinţă din localităţile componente Zonei Metropolitane. În mediul rural al Zonei Metropolitane suprafaţa medie locuibilă per locuinţă este de 44,8 mp, depăşind pragul de la nivel judeţean (40 mp/locuinţă), regional (40,3 mp/locuinţă) şi naţional (39,3 mp/locuinţă).

În comuna Sînmartin, suprafaţa medie locuibilă per persoană a ajuns la 21,0 mp în anul 2010, de la 18,2 mp în anul 2005. Din cadrul Zonei Metropolitane, comuna Sînmartin înregistrează una din cele mai ridicate suprafeţe locuibile medii per persoană, după comuna Paleu (28,7 mp/persoană). Suprafaţa medie locuibilă

per persoană, în locuințele din Zona Metropolitană Oradea, este cu 1,4 mp mai ridicată în mediul rural (17,3 mp/persoană) față de mediul urban (15,9 mp/persoană).

Numărul mediu de persoane ce revin unei locuințe, în anul 2010, în comună este de 2,5 persoane/locuință, valoare apropiată de cea de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (2,4 persoane/locuință) și de cea de la nivel județean, regional și național (2,5 persoane/locuință).

În perioada 2005-2010, în comună s-au finalizat 747 locuințe noi, aceasta fiind cea mai ridicată valoare din localitățile rurale ale Zonei Metropolitane. Locuințele noi din Sînmartin reprezentând 37,7% din locuințele finalizate în localitățile rurale ale ZMO și 12,4% din totalitatea locuințelor finalizate în întreaga zonă. În anul 2005 s-a livrat cel mai mare număr de locuințe noi din comună, 212 locuințe, adică 28,4% din locuințele terminate în perioada 2005-2010.

Locuințe pentru tineri. Agenția Națională pentru Locuințe a recepționat 1.132 unități locative pentru tineri destinate închirierii, în județul Bihor, în perioada 2001-2010, din care 203 locuințe în municipiul Oradea și 120 locuințe în comuna Sînmartin. Conform datelor furnizate de ANL, în perioada 2009 – august 2011 nu s-a mai finalizat niciun amplasament de locuințe pentru tineri în Zona Metropolitană Oradea.

Condiții de locuire

Rețea comercială. Locuitorii comunei pot cumpăra din magazinele comunei atât produse alimentare cât și nealimentare, dar își pot face cumpărăturile și din piețe, galerii comerciale și supermarketuri din municipiul Oradea - Real, Practiker, Mobexpert, Obi, Era, Shopping Park, Carrefour, Jysk, Bricostore.

Rețea bancară. Pentru servicii bancare locuitorii comunei apelează la sucursalele și agențiile principalelor bănci de pe piața națională din municipiul Oradea: Volksbank, UniCredit – Țiriac România, Libra Bank, OTP Bank, Reiffeisen Bank, ING Bank , HVB Bank Romania, CEC, Banca Comerciala Carpatica, BCR, Banca Românească, Alpha Bank, Bancpost, Banca Transilvania, BRD, RBS.

Telecomunicații. Companii private asigură accesul populației din comuna Sînmartin la servicii de telefonie fixă și mobilă, internet și cablu TV. De asemenea, Poșta Română oferă servicii de corespondență și coletărie prin intermediul celor două oficii poștale din comună (Băile Felix și Băile 1 Mai).

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
- Creşterea fondului de locuinţe de la nivel local în perioada 2000-2010 cu 40 procente; - Construirea blocurilor de locuinţe destinate categoriilor defavorizate de persoane, prin intermediul Agenţiei Naţionale pentru Locuinţe; - Valoarea mai ridicată a suprafeţei medii locuibile pe cap de locuitor faţă de situaţia de la nivel zonal, regional şi naţional; - Valoarea mai ridicată a suprafeţei medii locuibile pe locuinţă, faţă de situaţia de la nivel zonal şi naţional.	- Scăderea numărului de locuinţe terminate în anul 2010, faţă de anii precedenţi.
Oportunităţi	**Ameninţări**
- Programele de reabilitare termică a clădirilor care pot duce la o îmbunătăţire a aspectului general al comunei, pe lângă considerentele de mediu care impun astfel de acţiuni; - Programele guvernamentale de îmbunătăţire a fondului locativ, precum Programul naţional de sprijinire a construirii de locuinţe proprietate personală; - Existenţa Programului Prima Casă care sprijină tinerele familii să îşi cumpere sau să îşi construiască o locuinţă; - Dezvoltarea de locuinţe sociale; - Existenţa terenurilor neexploatate în prezent, dar care ar fi oportune pentru desfăşurarea unor investiţii.	- Ritmul haotic al construcţiilor care poate afecta potenţialul natural al comunei; - Apariţia unor hazarde naturale (inundaţii, alunecări de teren) poate duce la afectarea fondului locativ.

1.2.4. Infrastructură şi echiparea teritoriului

Alimentarea cu apă potabilă

Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile din comuna Sînmartin era, la sfârșitul anului 2010, de 42,2 km. Raportată la lungimea rețelei de distribuție a apei potabile din localitățile rurale de la nivelul ZMO, comuna Sînmartin deținea aproximativ 21,1% din total.

Capacitatea instalațiilor de producție a apei potabile se ridică la 6.846 metri cubi per zi.

Cantitatea de apă potabilă distribuită pe parcursul anului 2010 a fost de 853 mii metri cubi, din care cantitatea distribuită consumatorilor casnici a reprezentat 34,6%, respectiv 295 mii metri cubi.

Consumul mediu anual de apă per locuitor a fost de 32 mc, inferior celui înregistrat la nivelul ZMO (36,6 mc/locuitor).

Potrivit Primăriei Sînmartin, există un număr de 2.382 gospodării conectate la rețeaua de alimentare cu apă potabilă, reprezentând 71,15% din gospodăriile totale din comună.

Singurul sat din comuna Sînmartin care nu a fost racordat până curând la rețeaua de alimentare cu apă potabilă este localitatea Betfia. Aici s-a executat branșarea la gospodăria de apă a comunei Sînmartin. Această localitate a fost branșată la gospodăria de apă din Băile 1 Mai cu o conductă din polietilena cu Dn 160 mm și lungimea 4100 m până în centrul localității. De aici s-au prevăzut rețele de distribuție pe străzi, cu o rețea din polietilena Dn 110 mm și lungă de 3500 m prevăzută cu hidranți de incendiu, vane de linie și la intersecție de rețele.

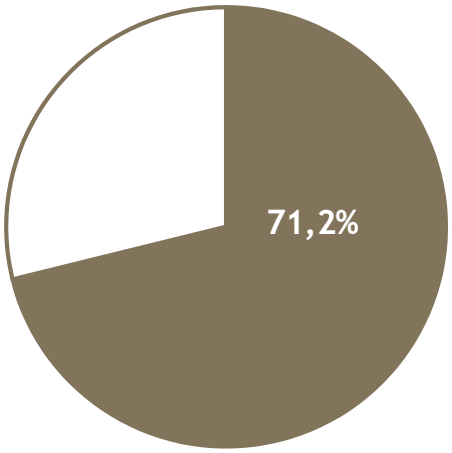
Canalizare şi epurare ape uzate

La nivelul comunei Sînmartin, lungimea rețelei de canalizare este de 36 km. La rețeaua de canalizare sunt racordate aproximativ 57% dintre gospodării.

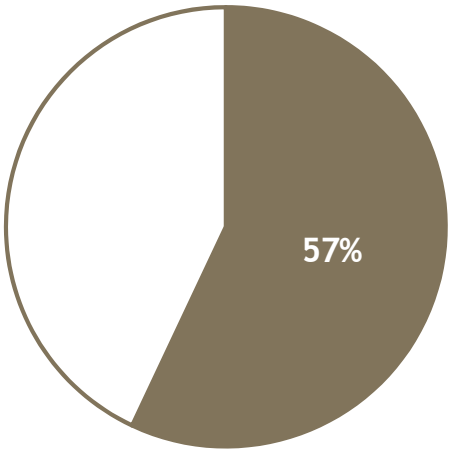
Întrucât comuna Sînmartin are canalizare menajeră centralizată racordată la orașul Oradea, doar trei localități nu sunt racordate. Cele trei localități Cihei, Cordău și Betfia se vor racorda la rețelele existente astfel:

- Ciheiul se racordează la colectorul de pe str. Ciheiului din Sînmartin printr-o rețea din tuburi PVC cu Dn 250-300 mm în lungime de 6800 m.

Ponderea gospodăriilor din comuna Sînmartin racordate la rețeaua de apă potabilă

Ponderea gospodăriilor din comuna Sînmartin racordate la rețeaua de canalizare

- Localitatea Cordău se va racorda la rețeaua Băilor Felix printr-o rețea din tuburi PVC cu Dn cuprinse între 250-300 mm în lungime totală de 6.700 m.
- Localitatea Betfia se va racorda la rețeaua de canalizare din Haieu. Rețeaua este prevăzuta cu tuburi PVC cu Dn 250-300 mm în lungime de 7.600 m.

Rețeaua de termoficare

Alături de municipiul Oradea, comuna Sînmartin se numără printre singurele localități din Zona Metropolitană Oradea care sunt racordate la rețeaua de termoficare.

Cantitatea de energie termică distribuită în comuna Sînmartin a fost de 6.785 gigacalorii (2010), aceasta neînregistrând fluctuații importante în perioada 2006-2010.

Reabilitarea sistemului actual de alimentare cu căldura al Băilor Felix, Băilor 1 Mai, precum și cel din Sînmartin necesită următoarele lucrări:
- repararea și/sau înlocuirea parțială a rețelei de termoficare existente;
- reabilitarea punctelor termice prin utilizarea unor echipamente performante (schimbătoare de căldura, pompe, instalații de automatizare);
- reabilitarea instalațiilor termice interioare și a rețelelor termice secundare.

În cazul introducerii gazului metan în Oradea și Băile Felix va exista posibilitatea realizării unor centrale termice pe gaz metan care să deservească unul sau mai mulți consumatori și care să asigure condiții mai bune privind încălzirea, ventilarea și prepararea apei calde menajere - lucru necesar mai ales în stațiunile Băile Felix și 1 Mai.

De asemenea, există posibilitatea ca în anumite condiții să fie utilizat gazul petrolier lichefiat ca sursă de combustibil pentru crearea condițiilor de independență energetică a diverșilor consumatori și mărirea gradului de confort privind încălzirea, prepararea apei calde menajere și ventilația.

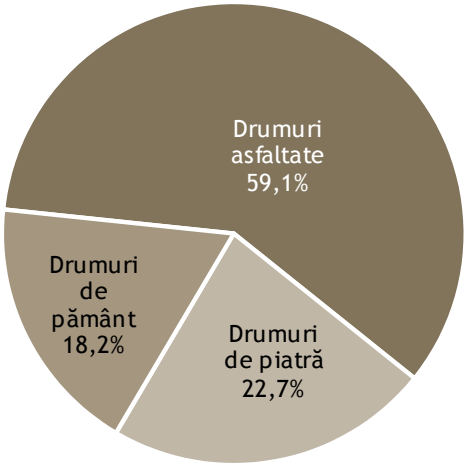
Infrastructura rutieră

Comuna Sînmartin este situată la 6 km de municipiul Oradea, fiind străbătută de DN 76 Oradea - Sînmartin - Băile Felix – Deva. Acesta este un drum asfaltat de categoria a II-a, cu lățimea carosabilului de 14 m și trotuare laterale cu lățimea medie de 2 m.

Rețeaua de drumuri comunale are o lungime de 110 km, din care:
- asfaltate 65 km (59,1%), stare generală bună;
- pietruite 25 km (22,7%), stare generală acceptabilă;
- de pământ 20 km (18,2%), stare generală proastă.

În prezent, lungimea drumurilor comunale din comuna Sînmartin reprezintă circa 27,1% din lungimea totală a drumurilor comunale din Zona Metropolitană Oradea.

Situația drumurilor comunale din Sînmartin

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
- Existența rețelei de alimentare cu apă, la care sunt racordate peste 70% din gospodării; - Racordarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare cu rețelele din Oradea; - Existența sistemului de termoficare centralizat în localitățile Sînmartin, Băile Felix și 1 Mai; - Starea tehnică a infrastructurii rutiere este bună, asigurând accesibilitatea tuturor localităților componente.	- Gradul destul de scăzut de racordare a gospodăriilor la rețeaua de canalizare (57%).
Oportunități	**Amenințări**
- Finalizarea Autostrăzii Transilvania, care are traseul prin nordul comunei Biharia (la circa 20 km de comuna Sînmartin); - Construirea drumului expres Arad Oradea, care va trece prin comuna Sîntandrei (la circa 13 km de comuna Sînmartin) și va realiza conexiunea cu magistrala de transport Coridorul IV Transeuropean; - Construirea drumului expres Oradea – Valea lui Mihai – Carei – Satu Mare; - Apartenența la Zona Metropolitană Oradea; - Apartenența la Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Aparegio; - Existența programelor guvernamentale de susținere a unor investiții în domeniul reabilitării și extinderii rețelelor de apă, canalizare și epurare a apelor uzate; - Existența finanțărilor europene de susținere a unor investiții în domeniul reabilitării și extinderii rețelelor de apă, canalizare și epurare a apelor uzate; - Existența finanțărilor europene de susținere a unor investiții în domeniul reabilitării si extinderii rețelelor de apă, canalizare si epurare a apelor uzată.	- Deteriorarea condițiilor de trai și mediu; - Reducerea investițiilor publice în infrastructură ca urmare a crizei economico-financiare; - Reducerea capacității autorităților publice locale în implementarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii; - Reducerea veniturilor populației și imposibilitatea plății serviciilor de utilități publice; - Depopularea spațiului rural în lipsa intervențiilor prompte în ceea ce priveste echiparea cu instalații centralizate de apă si canalizare.

1.2.5. Servicii publice

Educație

Unități de învățământ

În comuna Sînmartin funcționează o unitate de învățământ preuniversitar și 14 structuri de învățământ fără personalitate juridică. Sînmartin este localitatea rurală cu cea mai complexă structură educațională din Zona Metropolitană Oradea, dispunând de grădinițe și școli cu clasele I-IV sau I-VIII în aproape toate satele componente. Unitățile educaționale din comună s-au dezvoltat în special după anul 1990, până în 1985 populația din Sînmartin având acces doar la educația preșcolară și primară (clasele I-IV).

Din numărul total de unități și structuri de învățământ, există 3 grădinițe cu program normal, 4 grădinițe cu program prelungit (Sînmartin, Băile Felix, Cihei, Betfia), 3 școli cu clasele I-IV, 3 școli cu clasele I-VIII și Școala sanatorială Băile 1 Mai.

Populația școlară

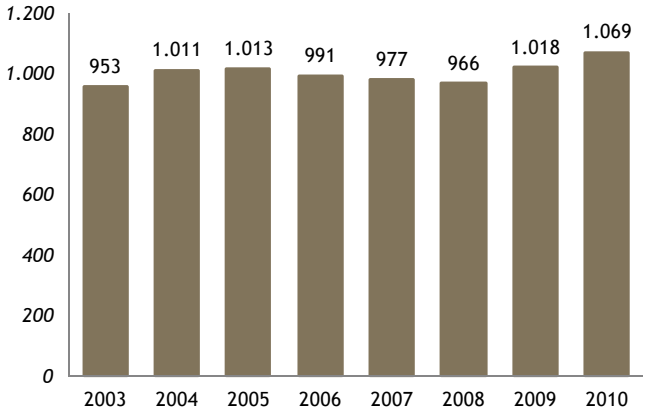
Sînmartin este comuna cu cea mai numeroasă populație școlară din Zona Metropolitană Oradea, în anul 2010 în structurile și unitățile de învățământ fiind înregistrați 1.069 elevi (21,8% din populația școlară din mediul rural al ZMO). Din aceștia, 35,9% sunt înscriși în învățământul preșcolar (384 elevi) și 64,1% în învățământul preuniversitar (685 elevi).

În perioada 2000-2010 populația școlară din Sînmartin a urmat un trend ascendent, înregistrând un ritm mediu anual de creștere de +1,19%. Această valoare este superioară ritmului înregistrat în întreaga Zonă Metropolitană Oradea, unde anual s-a produs o scădere medie a populației școlare de 1,06 procente.

Cadrele didactice

Conform Primăriei Comunei Sînmartin, în ceea ce privește cadrele didactice din unitățile și structurile de învățământ din Sînmartin, serviciile educaționale sunt furnizate de 86 cadre didactice.

Evoluția populației școlare din Sînmartin, în perioada 2003-2010

La un cadru didactic din comuna Sînmartin revin 12,4 elevi, adică cu 10,6% mai puțini decât în Zona Metropolitană Oradea (13,9 elevi/cadru didactic).

Infrastructură și dotări educaționale

Infrastructura și dotările educaționale din comuna Sînmartin nu au fost dezvoltate în raport cu numărul populației școlare. În unitățile de învățământ există 30 de săli de clasă, 3 laboratoare școlare, o sală de gimnastică, un teren de sport și 51 PC-uri. Alături de comuna Cetariu, Sînmartin se numără printre singurele localități rurale din Zona Metropolitană Oradea care dispun atât de sală de gimnastică, cât și de teren de sport.

Evaluarea suficienței/insuficienței infrastructurii școlare se realizează prin raportarea la populația școlară. Astfel, la o sală de clasă din Sînmartin revin 35,6 elevi, cu 1,4% mai mulți decât în ZMO. Laboratoarele școlare sunt, însă, mult mai aglomerate decât la nivel zonal, la un laborator revenind 356,3 elevi (+229,6% față de media din ZMO).

În ceea ce privește infrastructura pentru practicarea activităților sportive din unitățile de învățământ, la o sală de gimnastică revin 1.069 elevi (+1,6% față de media din ZMO), iar la un teren de sport 1.069 elevi (+10,1% față de media din ZMO).

Numărul de elevi raportat la numărul de PC-uri din unitățile educaționale din Sînmartin este de 21 persoane, dublu față de media de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (10,5 elevi/PC).

Cultură

Sectorul cultural din comuna Sînmartin este reprezentat din punct de vedere instituțional, în primul rând, de bibliotecile, casele și căminele de cultură din localitate. În anul 2009, la nivel local funcționau 6 biblioteci, din care una este publică, iar 5 sunt școlare.

În Sînmartin cadrul necesar desfășurării de evenimente cultural-artistice este asigurat de Casa de cultură din Băile Felix și Sală Mare a Primăriei Comunei Sînmartin. Totodată, organizarea de evenimente este facilitată și de sălile de spectacole și sălile de conferințe din unitățile de cazare ale stațiunii.

Obiectivele culturale sunt destul de numeroase, lista monumentelor istorice realizată de Ministerul Culturii și Cultelor și Institutul Național al Monumentelor Istorice (reactualizată în anul 2010) incluzând mai multe obiective din Sînmartin: Cazinoul din Băile 1 Mai (datează de la începutul secolului XX), Biserica de lemn "Sf. Arhangheli" (1785), Ștrandul "Apollo" (1896), Biserica ortodoxă "Naşterea Maicii Domnului" (secolul XIV, modificată în 1857) și Castelul din satul Sînmartin (secolul XVIII).

La nivel local își desfășoară activitatea mai multe asociații sportive, precum Clubul Sportiv Comunal Sînmartin și Clubul Sportiv Luceafărul Felix.

În comuna Sînmartin se organizează periodic evenimente cultural-artistice. Spre exemplu, în septembrie 2011 a avut loc Festivalul național de muzică ușoară pentru copii „Suflet de stea", organizat de Asociația "Suflet De Stea", în parteneriat cu Consiliul Județean Bihor, Centrul Județean Pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bihor, Inspectoratul Școlar Județean Bihor și Consiliul Local al Comunei Sînmartin. Festivalul își propune promovarea și stimularea creativității, a spiritului de competiție și autodepășire, descoperirea talentelor interpretative, a valorilor muzicale ale copiilor.

Sănătate

Unități sanitare

Sînmartin este localitatea rurală cu cea mai dezvoltată infrastructură sanitară din Zona Metropolitană Oradea. La nivel local, în anul 2009, funcționa un spital, 5 cabinete medicale de familie, 4 cabinete medicale de specialitate, 4 cabinete stomatologice, 7 farmacii și puncte farmaceutice și 6 laboratoare medicale.

Cea mai importantă unitate medicală din Sînmartin – cu impact atât din punct de vedere medical, cât și turistic și economic – este Spitalul Clinic de Recuperare Medicală Băile Felix, una dintre cele mai moderne unități de acest gen din țară. Spitalul este specializat în recuperarea deficitelor funcționale apărute în cazul unor afecțiuni diverse: Stări postraumatice, Afecțiuni neurologice, Amputații, Afecțiuni musculo-scheletice, Obezitatea și afecțiuni metabolice, Afecțiuni legate de vârstă, Deficite funcționale de cauză nervos-centrală, perinatală sau postnatală (paralizii cerebrale, traumatisme cranio-cerebrale, meningo-encefalite etc.), Deficite funcționale de neuron motor periferic, Deficite funcționale de tip ortopedic, Suferințe reumatismale, Boli neuromusculare, Alte cauze generatoare de deficite funcționale ale aparatului locomotor.

Spitalul Clinic de Recuperare Medicală Băile Felix oferă mai multe tipuri de servicii medicale, precum: Kinetoterapie și kinetoprofilaxie, Hidroterapie (cu ape hidro-minerale acratoterme din izvoarele de la Băile - Felix și Băile 1 Mai), Electroterapie, Masaj, Termoterapie, Aerosoloterapie.

La 10.000 de locuitori, în Sînmartin revin 5,6 cabinete medicale de familie (-5,1% față de media din ZMO), 4,5 cabinete medicale de specialitate (-10% față de media din ZMO), 4,5 cabinete stomatologice (-69,4% față de media din ZMO), 7,8 farmacii și puncte farmaceutice (+20% față de media din ZMO) și 6,7 laboratoare medicale (+191,3% față de media din ZMO).

Având în vedere numărul ridicat de sosiri și înnoptări turistice din comuna Sînmartin (48,8% din sosirile și 78,9% din înnoptările de la nivelul județului Bihor, în anul 2010), ar fi necesară dezvoltarea anumitor unități

sanitare de la nivel local (cabinete medicale de specialitate, cabinete stomatologice).

În unitățile sanitare din comuna Sînmartin există 260 paturi, adică 9% din numărul total de paturi din unitățile din Zona Metropolitană Oradea. Sînmartin este singura comună din ZMO care dispune de unități sanitare cu paturi, numărul de paturi ce revin la 10.000 de locuitori fiind de 291,5 bucăți.

Personal medical

Personalul medical din comuna Sînmartin însumează 37 medici (din care 5 medici de familie), 4 stomatologi, 11 farmaciști și 101 persoane angajate ca personal mediu sanitar. Astfel, 67,3% din medicii și 76% din personalul mediu sanitar din localitățile rurale ale Zonei Metropolitane Oradea își desfășoară activitatea în unitățile sanitare din Sînmartin.

Raportat la 10.000 de locuitori, în comuna Sînmartin avem 41,5 medici (-9,4% față de media din ZMO), 5,6 medici de familie (-46,7% față de media din ZMO), 4,5 stomatologi (-70,2% față de media din ZMO), 12,3 farmaciști (-7,4% față de media din ZMO) și 113,3 persoane angajate ca personal mediu sanitar (-14,5% față de media din ZMO). Astfel, la nivel local există un deficit destul de semnificativ de medici de familie și stomatologi.

Asistență socială

În comuna Sînmartin sunt înregistrați 845 pensionari, reprezentând 1,35% din numărul total de pensionari din Zona Metropolitană Oradea și 11,3% din pensionarii din localitățile rurale ale acesteia. Rata medie anuală de creștere a numărului de pensionari în perioada 2004-august 2011 este de +0,16%, valoare inferioară ritmului general din ZMO (0,63%).

Comuna Sînmartin este una dintre localitățile componente ale Zonei Metropolitane Oradea cu o infrastructură de furnizare a serviciilor sociale destul de bine dezvoltată. La nivel local își desfășoară activitatea două centre de zi aflate în subordinea Serviciului Public de Asistență Socială (Centrul de Îngrijire de Zi pentru copii rromi în satul Haieu și Centru de zi ,,Prichindel pentru copii rromi" în satul Rontău) și 6 centre de tip familial aflate în subordinea Asociației Acțiunea Felix (Casa de tip familial 1, Casa de tip familial 2, Casa de tip familial 3, Casa de tip familial 4, Casa de tip familial 5, Casa de tip familial 6).

În ceea ce privește organizațiile non-guvernamentale din sectorul social, în Zona Metropolitană Oradea se remarcă Coaliția pentru Consolidarea Sectorului ONG din județul Bihor – STRONG, care reunește un număr de 45 organizații neguvernamentale membre și susținătoare. Scopul pentru care a luat ființă această coaliție este de a furniza expertiză în domeniile sectorului social pentru consultare în elaborarea, adoptarea și implementarea politicilor sociale la nivel local, județean, regional și național. Majoritatea ONG-urilor membre ale Coaliției pentru Consolidarea Sectorului ONG din județul Bihor sunt din municipiul Oradea, deși există și o organizație care are sediul în comuna Sînmartin: Asociația Smiles. Categoriile de beneficiari eligibili ai programelor asociației sunt: familii dezorganizate, cu mulți copii, monoparentale și bătrâni singuri. Asociația furnizează mai multe categorii de servicii, precum:

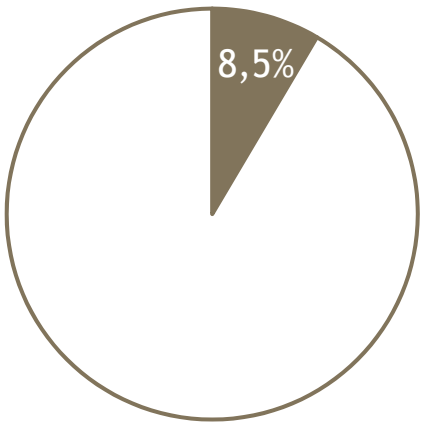
- distribuția lunară de alimente;
- oferirea de locuințe persoanelor fără adăpost;
- asistarea materială, medicală, spirituală;
- îngrijire medicală la domiciliu;
- oferirea de educație extra-curriculară copiilor cu anumite dizabilități, copiilor din familiile din proiect;
- crearea de oportunități de angajare în munca

Indicatori privind personalul medical ce revine la 10.000 locuitori, în anul 2009

Indicator	Sînmartin	ZMO	Bihor	Nord-Vest	România
Număr medici/10.000 locuitori	41,5	45,8	27,4	26,2	23,5
Număr medici de familie/10.000 locuitori	5,6	10,5	7,6	6,2	5,6
Număr stomatologi/10.000 locuitori	4,5	15,1	8,7	7,0	5,8
Număr farmaciști/10.000 locuitori	12,3	13,6	8,3	5,9	5,6
Număr personal mediu sanitar/10.000	113,3	99,0	66,5	61,8	60,4

Sursa: INS

Ponderea pensionarilor din totalul populației stabile din comuna Sînmartin, în anul 2010

pentru persoanele care nu au un loc de muncă;
- asistare în întocmirea documentației necesară în anumite situații.

Potrivit raportului de activitate din anul 2008 a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Bihor, în decursul anului 2008 au fost efectuate un număr de 81 acțiuni stradale, organizate în parteneriat cu Administrația Socială Comunitară Oradea, Poliția Municipiului Oradea și Inspectoratul de Jandarmi Bihor. În cadrul acestor acțiuni au fost identificați 8 copii ai străzii care domiciliau în comuna Sînmartin. În același an, DGASPC Bihor a primit 4 sesizări privind situații de neglijență și abuz asupra copilului din Sînmartin (4,5% din sesizările primite din localitățile componente ale Zonei Metropolitane Oradea).

În rapoartele din anii 2009-2010 ale DGASPC Bihor se arată că au fost identificate cazuri de copii abandonați în unitățile sanitare din județ care proveneau din comuna Sînmartin (1 copil în anul 2009 și 3 copii în anul 2010).

Salubritate

Locuitorii comunei Sînmartin beneficiază de servicii de salubritate, în baza Contractului de delegare a gestiunii serviciului de salubritate a comunelor Biharia, Borș, Cetariu, Osorhei, Paleu, Sînmartin, Sălard, Toboliu. Operatorul autorizat cu precolectarea, colectarea și transportul deșeurilor municipale din Sînmartin este S.C. Compania Reosal S.A., principalul operator de salubritate din Zona Metropolitană Oradea.

Comuna dispune de infrastructura necesară în vederea colectării deșeurilor: 1.876 pubele de 120 l și 59 de containere de 1.100 l (potrivit planului „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Bihor"). Cantitatea totală de deșeuri colectată pe parcursul unui an de operatorul de salubritate din comuna Sînmartin este de 2.735 tone, media pe cap de locuitor fiind de 296,4 kg. În comparație cu media de deșeuri colectate pe cap de locuitor în Zona Metropolitană Oradea, cantitatea medie din Sînmartin este cu 4,7% mai mică. Cu toate acestea, valoarea înregistrată în Sînmartin este cu 45,8% mai mare decât cantitatea medie de deșeuri colectată pe cap de locuitor în mediul rural al ZMO.

Eliminarea deșeurilor colectate din Sînmartin se realizează prin depozitarea lor în centrul ecologic de deșeuri din municipiul Oradea. Realizat în cadrul unui parteneriat public privat cu operatorul S.C. Ecobihor S.R.L. Oradea, centrul este primul depozit ecologic din regiune. Capacitatea proiectată estimată a depozitului este de 3.800.000 m^3, centrul urmând a asigura depozitarea deșeurilor din județul Bihor până în anul 2025.

Tariful practicat de S.C. Compania Reosal S.R.L. pentru colectarea deșeurilor menajere este de 7 lei/ gospodărie/lună (4 ridicări/luna), 4 lei/persoană/ lună/blocuri (12 ridicări/luna). Tariful pentru deșeurile asimilabile de la agenți economici este de 50 lei/tonă.

Situații de urgență

În comuna Sînmartin funcționează o subunitate a Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Crișana" al județului Bihor: Garda de Intervenție 1 Mai. Aceasta este amplasată în stațiunea balneo - climaterică 1 Mai, deservind întreaga comună. În prezent subunitatea a devenit și centru de perfecționare și pregătire a cadrelor și personalului implicat în activitatea de PSI.

La nivelul Zonei Metropolitane Oradea mai funcționează două subunități ale ISU „Crișana":

Detaşamentul 1 Pompieri Oradea şi Detaşamentul 2 Pompieri Oradea. În cadrul Detaşamentului 1 Pompieri Oradea funcţionează, începând cu anul 1993, Serviciul Mobil de Urgentă Reanimare şi Descarcerare (SMURD). Totodată, începând cu anul 2005 a fost înfiinţată şi o grupă de salvatori de la înec.

Siguranţă şi ordine publică

La nivelul judeţului Bihor, rata infracţionalităţii a fost în creştere în ultimii ani, de la 736 infracţiuni/100.000 locuitori înregistrate în anul 2004, ajungându-se la 1.284 infracţiuni la 100.000 locuitori în anul 2009. Pe de altă parte, în acest interval, rata criminalităţii a urmat un trend descendent, ajungând de la 743 persoane condamnate definitiv la 100.000 locuitori în anul 2004 la doar 129 persoane condamnate definitiv în anul 2009.

Serviciile de siguranţă şi ordine publică din comuna Sînmartin sunt asigurate de o societate de pază specializată şi de Poliţia Băile Felix, singurul sediu al Inspectorului Judeţean de Poliţie Bihor amplasat în mediul rural (în restul comunelor funcţionează Poliţia Rurală).

Transport public

Locuitorii comunei Sînmartin nu beneficiază de serviciu public de transport, conexiunea cu alte localităţi din vecinătate realizându-se prin intermediul transportatorilor privaţi.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
Educație - Rezultatele şcolare bune de la examenul de admitere din anul 2011: doar 3,2% din elevi au medii sub 6; - Numărul ridicat de unități şi structuri de învățământ din comună; - Creşterea numărului de elevi înscrişi în unitățile educaționale din Sînmartin în ultimii ani (ritm mediu anual de creştere de +1,19% în perioada 2000-2010); - Funcționarea, pe teritoriul comunei, a Şcolii sanatoriale Băile 1 Mai; - Activitățile extra-şcolare frecvente organizate în unitățile educaționale din comună; - Colaborarea cu unități educaționale din străinătate în cadrul proiectului Comenius „Plurilingvism: identitate şi diversitate"; **Cultură** - Existența cadru necesar pentru organizarea de activități culturale: Casa de cultură din Băile Felix şi Căminul cultural din Băile 1 Mai; - Funcționarea, în cadrul comunei, a unui număr de 6 biblioteci, din care 5 biblioteci şcolare şi una publică; - Sprijinirea Bibliotecii Comunale din Sînmartin prin programul Biblionet; - Existența unor obiective culturale de importanță deosebită (situri arheologice, aşezări, monumente istorice etc.); - Prezența unui asociații sportive în comună: Asociația Sportivă Lotus şi FC Nova Cordău; - Organizarea unor evenimente cu impact turistic, precum Festivalul național de muzică uşoară pentru copii „Suflet de stea"; - Eterogenitatea etnică a populației din comună, care a menținut o cultură locală cu tradiții remarcate la nivel transfrontalier; **Sănătate** - Existența Spitalului Clinic de Recuperare Medicală Băile Felix, una dintre cele mai moderne unități de acest gen din țară; - Infrastructura sanitară destul de bine dezvoltată; - Număr mare de paturi în unitățile sanitare raportat la 10.000 locuitori; **Asistență socială** - Infrastructura de furnizare a serviciilor sociale destul de bine dezvoltată: două centre de zi şi 6 centre de tip familial; - Existența unor organizații non-guvernamentale cu profil social: Asociația Smiles şi Asociației Acțiunea Felix;	**Educație** - Infrastructura şcolară slab dezvoltată în raport cu populația şcolară; număr insuficient de săli de clasă, laboratoare şcolare, PC-uri; **Cultură** - Slaba promovare a patrimoniului cultural local; **Sănătate** - Numărul redus al personalului medical, în raport cu volumul demografic şi cu numărul ridicat de turişti care sosesc în Sînmartin; - Reducerea personalului sanitar mediu în ultimii ani; **Asistență socială** - Creşterea numărului de pensionari în anul 2011, față de anul precedent cu 7,8%; - Creşterea numărului de cazuri de copii care provin din Sînmartin abandonați în unitățile sanitare din județul Bihor în anul 2010, față de anul precedent; - Identificarea, în anul 2008, a unor copii ai străzii care proveneau din Sînmartin; - Sesizarea DGASPC Bihor în anul 2008 cu privire la 4 cazuri de neglijență şi abuz asupra copilului din comună; **Salubritate** - Colectarea în amestec a deşeurilor; - Cantitatea destul de ridicată de deşeuri colectată pe cap de locuitor; - Recuperarea materială şi energetică redusă a deşeurilor, principala modalitate de eliminare a acestora fiind depozitarea;

Salubritate
- Furnizarea serviciului de salubrizare în baza delegării către S.C. Compania Reosal S.A;
- Deținerea de către operatorul de salubritate de echipamente relativ noi și moderne;
- Organizarea de către S.C. Compania Reosal S.A. și Bene Internațional a unor acțiuni de colectare a DEEE, inclusiv în comuna Sînmartin;

Alte servicii publice
- Existența unei subunități a Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Crișana" al județului Bihor: Garda de Intervenție 1 Mai.

Oportunități	Amenințări
Educație - Posibilitatea accesării fondurilor structurale sau fondurilor guvernamentale în vederea dezvoltării unităților de învățământ; - Posibilitatea dezvoltării de parteneriate între instituțiile educaționale din comună și alte unități din țară și străinătate; - Posibilitatea preluării și adaptării modelelor de bună practică din țările Uniunii Europene cu privire la activitățile didactice; - Înființarea unui program de tip „After school"; - Existența politicilor de stimulare a cadrelor didactice de a practica în mediul rural, precum Programul Renașterea Satului Românesc; **Cultură** - Dezvoltarea infrastructurii culturale (înființare de muzee, cămine culturale, etc.); - Îmbunătățirea promovării evenimentelor și patrimoniului cultural din comună; - Posibilitatea accesării fondurilor europene nerambursabile pentru activități culturale; - Adaptarea fondului de carte la noua tehnologie (achiziționarea de documente pe suport electronic); **Sănătate** - Existența politicilor de stimulare a medicilor de a practica în mediul rural, precum Programul Renașterea Satului Românesc; - Existența fondurilor europene pentru înființarea, reabilitarea și dotarea corespunzătoare a structurilor sanitare; - Implementarea unor campaniile de educare a populației cu privire la domeniul sănătății; **Asistență socială** - Posibilitatea accesării fondurilor structurale europene; - Posibilitatea preluării modelelor de bună practică din țările Uniunii Europene cu privire la metodologia de	**Educație** - Slaba motivare a cadrelor didactice poate duce la plecarea profesorilor bine pregătiți din sistem; - Creșterea ratei abandonului școlar pe fondul insuficiențelor materiale și financiare cauzate de criza economică; - Modificările repetate ale legislației în vigoare pot duce la scăderea performanțelor școlare; - Incapacitatea susținerii co-finanțării proiectelor de dezvoltare a infrastructurii educaționale. **Cultură** - Scăderea interesului populației pentru cultură pe fondul dificultăților financiare întâmpinate în ultimii ani; - Lipsa interesului tinerilor pentru menținerea tradițiilor și obiceiurilor din comună; - Practicarea turismului nedurabil, aspect ce poate duce la degradarea patrimoniului cultural; - Fonduri europene limitate (fiind insuficiente la nivelul necesităților); **Sănătate** - Migrarea cadrelor medicale în străinătate ca urmare a nivelului salarial scăzut; - Efectele negative ale accentuării fenomenului de îmbătrânire și îmbolnăvire a populației; - Posibilitățile limitate ale autorităților publice locale de susținere financiară a investițiilor; **Asistență socială** - Creșterea numărului de persoane asistate social ca urmare a crizei economice mondiale; - Plecarea personalului specializat din sistem ca urmare a salarizării nemotivante; - Lipsa ofertelor de muncă pentru grupurile vulnerabile; - Capacitatea redusă a instituțiilor publice de a cofinanța proiecte sociale;

abordare a problematicii specifice;
- Dezvoltarea voluntariatului şi a spiritului civic;
- Existența structurilor consultative în care reprezentanții principalilor instituții (medic, preot, poliţist, etc.) de la nivel local pot dezvolta componenta voluntară;
- Existența cadrului legislativ ce creează facilități pentru mediul economic ce angajează persoane din grupurile vulnerabile în vederea integrării acestora în societate;

Salubritate
- Implementarea unui sistem de colectare selectivă a deşeurilor;
- Implementarea de campanii de conştientizare a populației privind beneficiile colectării selective a deşeurilor;
- Existența fondurilor europene direcționate către proiecte în domeniul salubrității;
- Dezvoltarea de unități de valorificare energetică şi materială a deşeurilor;

Alte servicii publice
- Existența politicilor de stimulare a polițiştilor de a practica în mediul rural, precum Programul Renaşterea Satului Românesc;
- Îmbunătățirea dotărilor Gărzii de Intervenție 1 Mai prin intermediul fondurilor structurale;
- Implementarea de sisteme de supraveghere video în spațiile publice care înregistrează rate ale infracționalității ridicate;
- Crearea unui serviciu de transport public la nivelul întregii Zone Metropolitane Oradea, care să deservească şi populația din comuna Sînmartin.

Salubritate
- Receptivitatea scăzută a populației şi turiştilor vis-à-vis de colectarea selectivă a deşeurilor;
- Incapacitatea financiară a agenților economici de a implementa rețele proprii de valorificare energetică şi materială a deşeurilor (co-procesare, reciclare, reutilizare);

Alte servicii publice
- Creşterea ratei infracționalității în comună pe fondul dificultăților financiare întâmpinate de populație;
- Reducerea personalului din cadrul Poliției Băile Felix şi Gărzii de Intervenție 1 Mai din cauza restructurărilor din administrația publică;

1.2.6. Dezvoltare economică

Demografia unităților locale active

Numărul unităților locale active

În județul Bihor, în anul 2009, figurau 18.620 unități locale active, reprezentând 24,0% din unitățile locale active de la nivelul Regiunii Nord Vest, fiind al doilea județ din regiune, după județul Cluj (27.530 u.l.a.; 35,4%). Din totalitatea unităților locale active din județul Bihor, 89,3% sunt microîntreprinderi (0-9 salariați), 8,8% întreprinderi mici (10-49 salariați), 1,6% întreprinderi mijlocii (50-249 salariați) și 0,3% întreprinderi mari (250 salariați și peste).

În comuna Sînmartin au fost active 360 de unități locale, în anul 2009, reprezentând 2,8% din unitățile locale active din Zona Metropolitană și 25,7% din unitățile locale active din mediul rural al acesteia. Practic, în Sînmartin funcționează cele mai multe unități locale active din mediul rural al ZMO.

Raportat la populația de la 1 iulie 2009, densitatea întreprinderilor este de 40,4‰ la nivelul comunei Sînmartin, valoare inferioară celei din ZMO (51,2 întreprinderi/1.000 locuitori), dar peste nivelul județului Bihor (31,4‰), Regiunii Nord Vest (28,6‰) și nivelul național (25,9‰ întreprinderi la 1.000 locuitori).

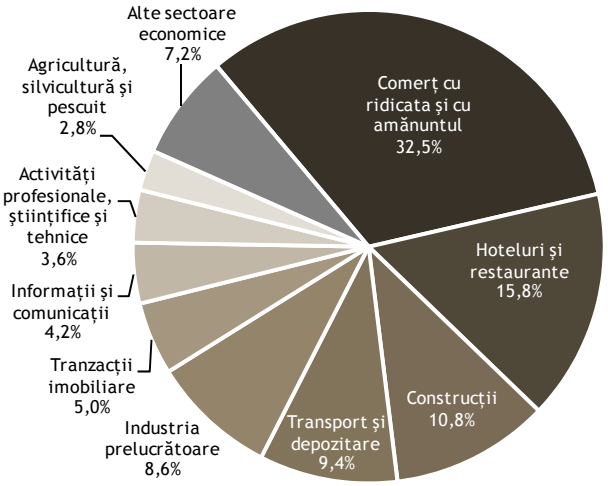
În anul 2009, sectorul serviciilor cuprinde 38,8% din totalul unităților locale active la nivel județean, fiind urmat, în funcție de ponderea firmelor care activează în cadrul respectivului sector, de: comerț (36,4%), industrie (11,2%), construcții (10,6%) și agricultură (3,0% din totalul unităților locale active la sfârșitul anului 2009).

Cele mai multe unități locale active din comuna Sînmartin sunt concentrate în sectorul serviciilor (44,2%) și cel al comerțului (32,5%). Unitățile locale active din construcții reprezintă 10,8%, cele din industrie 9,7% și cele din agricultură 2,8%.

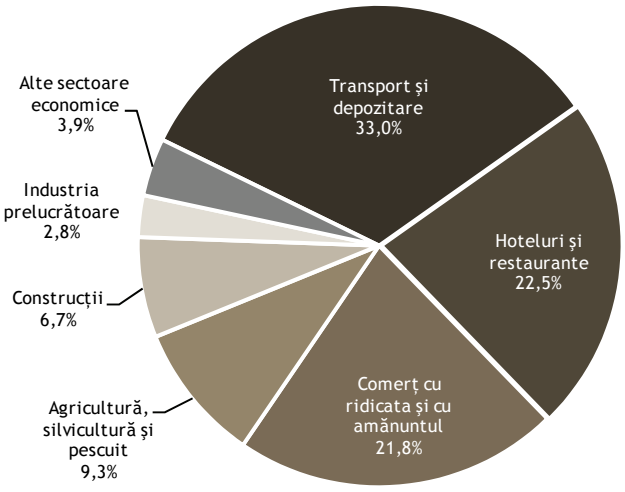
Cifra de afaceri a unităților locale active

Cifra de afaceri realizată în 2009 de către unitățile locale active din județul Bihor a totalizat 20.418,9 milioane RON, reprezentând 23,4% din totalul regional. Pe clase de mărime, la nivelul anului 2009, întreprinderile mici contribuiau cu 28,1% la formarea cifrei de afaceri județene, urmate îndeaproape de microîntreprinderi cu 27,2%, întreprinderile mijlocii cu 23,1% și întreprinderile mari cu 21,6%.

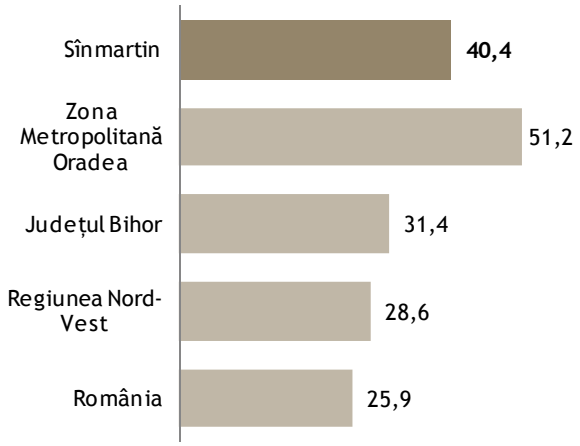
Distribuția unităților locale active din comuna Sînmartin, pe sectoare economice, în anul 2009

Distribuția cifrei de afaceri a unităților locale active din comuna Sînmartin, pe sectoare economice, în anul 2009

Densitatea unităților locale active la 1.000 de locuitori, în anul 2009

În anul 2009, din cifra de afaceri realizată la nivel județean, 76,2% se datorează unităților locale active din Zona Metropolitană Oradea.

În același an, unitățile locale active din comuna Sînmartin au realizat 319,1 milioane RON, adică 2,05% din cifra de afaceri realizată la nivelul Zonei Metropolitane Oradea și 15,4% din cifra de afaceri realizată de unitățile locale active din mediul rural al Zonei Metropolitane, fiind cea de-a două comună din acest areal, după cifra de afaceri obținută în anul 2009.

Atât la nivelul Zonei Metropolitane Oradea cât și la nivel județean, regional și național, unitățile locale active din comerț realizează cea mai ridicată cifră de afaceri, acestea fiind urmate de unitățile locale active din industrie. În comuna Sînmartin sectorul de servicii a obținut cea mai ridicată cifră de afaceri (58,2% din cifra totală de afaceri), pozițiile următoare fiind ocupate de comerț (21,8%), agricultură (9,3%), construcții (6,7%) și industrie (3,9% din cifra de afaceri a unităților locale din comună).

Activitățile economice care au realizat cea mai însemnată cifră de afaceri la nivelul unităților locale active din comuna Sînmartin sunt Transport și depozitare (105,3 mil. lei RON), Hoteluri și restaurante (71,8 mil. lei RON), Comerț (69,6 mil. lei RON), Agricultură, silvicultură și pescuit (29,7 mil. lei RON) și Construcții (21,5 mil. lei RON).

Forța de muncă

Resursele de muncă

Resursele de muncă din județul Bihor, în 2009, erau de 364,5 mii persoane, înregistrând o creștere continuă în ultimii ani. Astfel, față de anul anterior resursele de muncă de la nivelul județului au crescut cu 1,5% (+5,3 mi persoane), iar față de anul 2005 s-a înregistrat o creștere cu 2,7% (+9,5 mii persoane).

Populația ocupată civilă, la nivelul anului 2009, era de 269,1 mii persoane. Populația ocupată civilă la nivelul județului Bihor a cunoscut o creștere în perioada 2005-2007, după care, începând cu 2008 înregistrează reduceri. Astfel, populația ocupată civilă din anul 2009 înregistra o reducere cu 2,4% față de anul 2008 și cu 3,2% față de anul 2007, evoluții similare cu cele de la nivel regional și național.

Rata de ocupare a resurselor de muncă pentru județul Bihor este de 73,8%, semnificativ mai ridicată față de cea înregistrată la nivelul Regiunii Nord Vest (66,1%) și față de nivelul național (60,6%). Totuși, în comparație cu anul 2008, se înregistrează o reducere a ratei de ocupare, involuție similară cu cele de la nivel regional și național.

De altfel, pe întreaga perioadă analizată rata de ocupare a resurselor de muncă din județul Bihor se menține superioară celei de la nivel regional și național.

Din totalul populației ocupate civile de la nivel județean, 31,8% era ocupată în agricultură, 25,3% în servicii și 24,7% în industrie. Comerțul și construcțiile contribuiau cu 12,9%, respectiv cu 5,2% din totalul populației ocupate civile.

Față de situația de la nivel național, în județul Bihor se înregistra o concentrare mai ridicată în sectorul industriei și agriculturii (+3,6 și 3,2 puncte procentuale) și mai redusă în ceea ce privește serviciile și construcții (-4,0 și -2,2 puncte procentuale).

Salariați

Numărul mediu al salariaților din comuna Sînmartin a fost de 2.890 persoane în anul 2009, cu 1,9% mai puțin decât în anul anterior. Față de situația existentă în anul 2005, numărul mediu al salariaților a crescut cu 90 persoane (+3,2%). Această creștere procentuală este inferioară evoluției numărului mediu al salariaților de la nivel județean (5,8%), dar și de la nivel regional (6%) și național (4,7%).

Numărul mediu al salariaților din comuna Sînmartin reprezintă 2,8% din totalul salariaților din Zona Metropolitană Oradea.

Câștigul salarial mediu net lunar

În anul 2009, câștigul salarial mediu net lunar în județul Bihor a fost de 1.025,0 lei, ușor mai scăzut decât cel înregistrat la nivelul Regiunii Nord Vest (88,3% din valoarea acestuia). Raportat la salariul mediu net de la nivel național, cel înregistrat la nivelul județului Bihor reprezenta aproximativ 75,3%.

Ca evoluție, se înregistrează o tendință de accentuare a decalajelor dintre salariul mediu net lunar la nivelul județului Bihor și cel de la nivel regional și, mai ales, național.

Numărul șomerilor

La nivelul anului 2010, rata șomajului în județul Bihor a fost de 5,8%, inferioară celei de la nivel regional (5,9%) și național (6,9%). De altfel, rata șomajului la nivelul județului Bihor înregistrează, în ultimii ani, valori semnificativ mai reduse decât cele de la nivel regional și, în special, național.

La sfârșitul anului 2010, în comuna Sînmartin erau înregistrați 291 șomeri, reprezentând 6,7% din șomerii din Zona Metropolitană Oradea. Conform ultimelor date statistice, în luna iunie 2011 în bazele de date ale Agenției Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă Bihor erau înregistrați 174 șomeri, cu 14,3% mai puțini decât în aceeași perioadă a anului precedent.

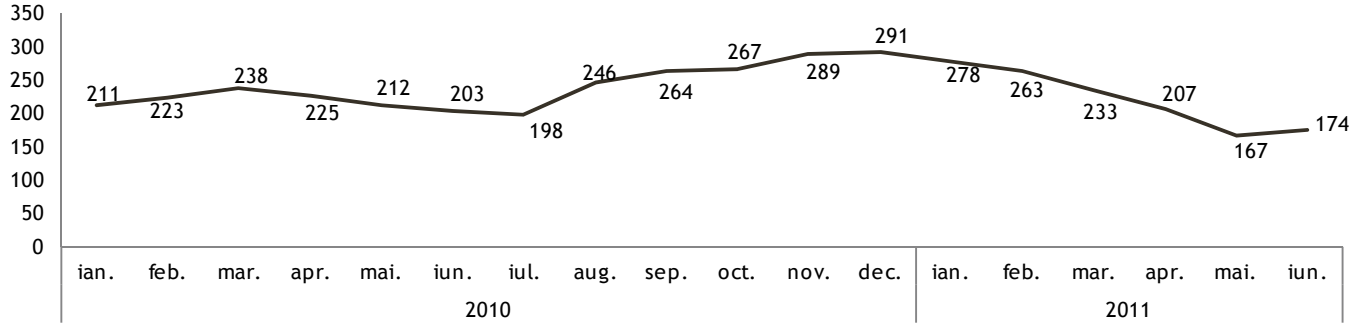
Din totalul șomerilor din comuna Sînmartin, 60,3% sunt de sex masculin și 39,7% sunt de sex feminin. Astfel, în ultimele luni scăderea numărului de șomeri a fost mai puțin accentuată în rândul celor de sex masculin (-13,9% în iunie 2011, față de iunie 2010), decât în rândul șomerilor de sex feminin (-14,8% în iunie 2011, față de iunie 2010).

Agricultură

Calitatea solurilor

Solul este o materie complexă din punct de vedere al compoziției minerale, organice și organo-minerale, reprezintă sursa principală de aprovizionare a plantelor cu elemente nutritive, asigurând perpetuarea florei și faunei în numeroase lanțuri trofice. Este constituit din punct de vedere fizic, din particule solide, apă și aer. Acestea împreună cu depunerile de natură organică și anorganică pe sol conduc la accelerarea proceselor fizico-chimice care au loc la nivelul solului în mod continuu.

Evoluția numărului de șomeri înregistrați din comuna Sînmartin, în perioada ianuarie 2010 - iunie 2011

Terenurile agricole ale județului Bihor sunt acoperite cu o varietate mare de tipuri de sol. Predomină solurile luvice și luvisolurile, reprezentând 105.602 Ha, adică o suprafață de 29,07%, urmând în ordine descrescândă de brune eumezobazice, soluri aluviale, brune argiloiluviale, cernoziomuri , etc. Cele mai mici suprafețe sunt reprezentate de planosoluri, reprezentând 390 Ha, solurile brun roșcate 320 Ha și brun roșcate luvice 279 Ha.

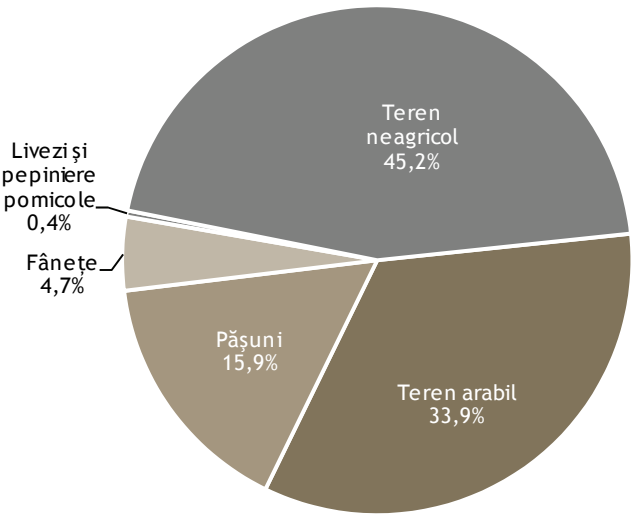
Solurile din zona Metropolitană Oradea se înscriu în categoria solurilor cu clase de bonitate ridicate, fiind favorabile agriculturii.

Repartiția terenurilor agricole

Comuna Sînmartin se numără printre localitățile Zonei Metropolitane Oradea în cadrul cărora terenurile agricole ocupă o pondere foarte redusă din totalul fondului funciar. În anul 2009, doar 54,8% din suprafața comune Sînmartin era destinată practicilor agricole.

Conform Direcției pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală Bihor, 30,2% din suprafața cultivată din comuna Sînmartin din anul 2010 a fost destinată porumbului, 28,9% plantelor de nutreț, 20,2% grâului, 7,3% ovăzului, 6,3% leguminoaselor de câmp, 5,9% cartofilor și 1,2% altor tipuri de culturi.

Distribuția fondului funciar din comuna Sînmartin, pe categorii de folosință, în anul 2009

Terenurile neagricole ocupă o suprafață de 2.791 ha, reprezentând 45,2% din totalul fondului funciar.

Județul Bihor se remarcă prin potențialul agricol, având o productivitate medie la hectar a principalelor culturi ridicată comparativ cu nivelul regional și național. De asemenea, Zona Metropolitană Oradea poate fi caracterizată de același potențial agricol.

În luna iunie 2011 erau înscrise 9 grupuri de producători de produse agricole vegetale și animale la nivelul județului Bihor, din care 8 în Zona Metropolitană Oradea. La nivelul comunei Sînmartin nu funcționează niciun grup de producători.

Zootehnie

Pășunile și fânețele din comuna Sînmartin reprezintă 20,6% din suprafața totală a comunei și 37,4% din suprafața agricolă.

Conform datelor furnizate de Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare rurală Bihor, efectivul de animale existent în ianuarie 2010 în Zona Metropolitană Oradea reprezintă aproximativ 9,1% din efectivul total de animale din județul Bihor.

La aceeași dată, în comuna Sînmartin erau înregistrate 834 bovine (9,5% din efectivul din Zona Metropolitană), 864 porcine (3,7% din efectivul din Zona Metropolitană), 1.120 oi (7,6% din efectivul din Zona Metropolitană), 60 capre (4,6% din efectivul din Zona Metropolitană), 236 cai (11,4% din efectivul din Zona Metropolitană) și 9.870 păsări (7,4% din efectivul din Zona Metropolitană).

Din punct de vedere al efectivului de animale la începutul anului 2010, comuna Sînmartin este a treia comună după Ineu și Girișu de Criș în ceea ce privește efectivul de cai de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea. Pe de altă parte, comuna Sînmartin ocupă ultima poziție vis-à-vis de efectivele de scroafe.

Pomicultură

În Zona Metropolitană Oradea se regăsesc 39,7% din suprafețele cu livezi și pepiniere pomicole din județul Bihor. Din localitățile componente Zonei Metropolitane

se disting municipiul Oradea și comuna Paleu, care dețin 96,8% din terenurile ocupate de livezi și pepiniere pomicole din arealul studiat.

În județul Bihor, principalele livezi sunt cele de prune, mere, pere, piersici și nectarine, caise și vișine, caise și zarzăre și nuci.

Piscicultura

Rețeaua hidrografică și condițiile climatice ale județului Bihor oferă posibilitatea dezvoltării sectorului piscicol. În iunie 2011, în Zona Metropolitană Oradea erau înscrise 9 amenajări piscicole din 61 amenajări de la nivel de județean.

Amenajările piscicole din zonă sunt populate în special cu crap, dar se mai găsesc: caras, fitofag, novac, știucă și somn.

Industrie și construcții

Industrie

Situarea favorabilă pe granița de vest, dezvoltarea industrială a zonei, o infrastructură bine dezvoltată precum și forța de muncă disponibilă și calificată în ramuri diverse sunt atribute specifice județului Bihor. Principalele ramuri industriale ale județului Bihor sunt: industria extractivă și prelucrarea țițeiului, industria pielăriei și încălțămintei, industria mobilei, industria chimică, industria confecțiilor, industria materialelor de construcții, industria construcțiilor, industria alimentară etc.

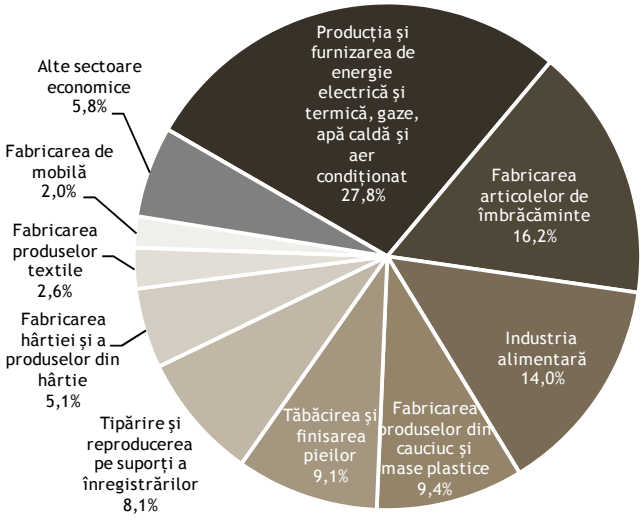
Sectorul industrial a avut, în anul 2008, o contribuție de 27,7% (3.391,7 mil. lei) în valoarea adăugată brută realizată în județul Bihor. Comparativ cu anii anteriori, valoarea adăugată brută din industrie la nivel județean aproape s-a dublat (de la 1.550,5 mil. lei în 2003 până la 3.391,7 mil. lei în 2008). Însă, ponderea sectorului a fluctuat în această perioadă de la 29,7% în 2003, până la 31,0% în anul 2007 și 27,7% în anul 2008. Cu toate acestea, industria este cel mai important sector al economiei județene, urmat de comerț (13,3% din VAB Bihor în 2008), transport, depozitare și comunicații (12,8%), agricultură, vânătoare și silvicultură (10,7%) și construcții (10,3%).

În anul 2009, în județul Bihor au fost înregistrate 2.091 unități locale active în industrie, acestea realizând o cifră de afaceri de 6.177,9 mil. lei. În același an, în Zona Metropolitană Oradea funcționau 63,2% din unitățile locale active la nivel de județ, totalizând 61,9% din cifra de afaceri județeană la nivelul sectorului industrial.

Cele 35 unități locale active din sectorul industrie din comuna Sînmartin au realizat în anul 2009 o cifră de afaceri de 12,56 milioane lei, reprezentând doar 0,3% din cifra de afaceri din sectorul industrial a unităților locale active din Zona Metropolitană Oradea.

În comuna Sînmartin, principalele ramuri industriale, după cifra de afaceri sunt: Industria alimentară, Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor, Tipărire și reproducerea pe suporți a înregistrărilor, Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice și Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat.

Distribuția cifrei de afaceri a unităților locale active din industrie, pe grupe CAEN

Construcții

Sectorul de construcții este unul din sectoarele importante ale economiei județului Bihor, în anul 2008 având o contribuție de 10,3% în valoarea adăugată brută. În perioada 2003-2008, valoarea adăugată brută a sectorului de construcții a crescut de 5,7 ori, iar aportul acestuia în VAB total a ajuns de la 4,2% în anul 2003 până la 10,3% în anul 2008.

În anul 2009, în județ, au fost înregistrate 1.977 unități locale active care au realizat o cifră de afaceri de 1.910,5 milioane lei RON. Zona Metropolitană Oradea concentrează 67,9% din unitățile locale active din județ, acestea realizând 79,8% din cifra de afaceri.

Comuna Sînmartin este a treia localitate din Zona Metropolitană Oradea după cifra de afaceri obținută în construcții (21,47 mil. lei) şi a doua în funcție de numărul de unități locale active în sector (39 unități), în anul 2009.

Evoluția sectorului de construcții a cunoscut o decădere, atât la nivel național cât şi județean, în perioada 2008-2010. Restrângerea acestei activități economice se poate observa prin analiza autorizațiilor de construcții eliberate la nivel local. Cu toate că la nivelul Zonei Metropolitane Oradea numărul total de autorizații de construcții a scăzut drastic în 2010 față de anul anterior (-52,6%), ponderea în cadrul județului s-a păstrat. Aşadar, în perioada 2008-2010, numărul de autorizații eliberate în Zona Metropolitană Oradea a reprezentat 74,1%, din numărul total de autorizații de la nivel județean.

Comuna Sînmartin este una dintre localitățile rurale ale Zonei Metropolitane Oradea care a beneficiat de cele mai numeroase autorizații de construcții în perioada 2005-2010. În anul 2010, au fost emise 364 autorizații de construcție.

Comerț şi servicii

Comerț

Aşa cum a fost prezentat mai sus, sectorul comerțului este cel de-al doilea sector economic din cadrul județului, având o contribuție de 13,3% (1.626,6 lei) în Valoarea adăugată brută județeană, din anul 2008.

În sectorul de comerț au fost înregistrate 6.774 unități locale active, care au realizat o cifră de afaceri de 8.560,6 milioane lei, la nivel județean în anul 2009. În Zona Metropolitană Oradea funcționau 68,4% din unitățile locale active din județ, realizând 84,3% din cifra de afaceri județeană în cadrul sectorului de comerț.

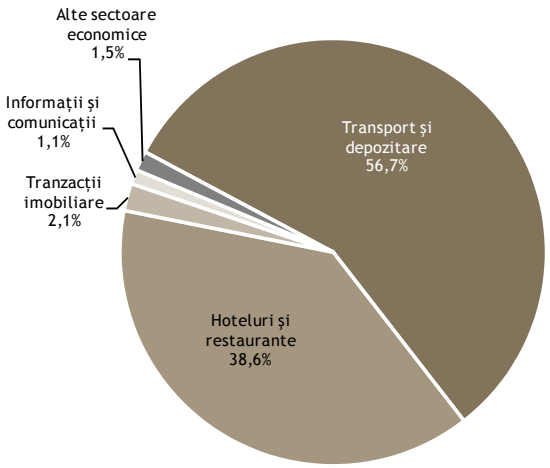
Conform INS, în anul 2009, în comuna Sînmartin erau înregistrare 117 unități locale active în domeniul comerțului. Numeric, aceste firme reprezintă 2,5% din totalul agenților economici care activează în comerț în Zona Metropolitană Oradea. În anul 2009, cifra de afaceri a unităților locale din comerț din comuna Sânmartin a fost de 69,63 mil. lei, adică 1% din totalul activităților de comerț din Zona Metropolitană Oradea.

Servicii

La nivelul județului Bihor, serviciile cu cel mai ridicat aport în valoarea adăugată brută sunt reprezentate de transport, depozitare şi comunicații (12,8% din VAB - 2008) şi tranzacții imobiliare şi alte servicii (10,2% din VAB).

În anul 2009, numărul unităților locale active din servicii de la nivelul județului Bihor a fost de 7.218

Distribuția cifrei de afaceri a unităților locale active din sectorul serviciilor, pe secțiuni CAEN

unități, acestea realizând o cifră de afaceri de 3.176,3 milioane lei. Unitățile locale active din sectorul serviciilor din Zona Metropolitană Oradea reprezintă 74,0% din totalul din județ, iar cifra de afaceri a acestora deține o pondere de 83,8%.

În comuna Sînmartin au fost înregistrate 3% din unitățile locale active din Zona Metropolitană Oradea din sectorul serviciilor, acestea realizând 7% din cifra de afaceri de la nivelul zonei, în anul 2009.

Principalele servicii, după cifra de afaceri obținută în 2009, la nivelul comunei Sînmartin sunt cele de transport și depozitare (56,7%) și hoteluri și restaurante (38,64%).

Turism

Potrivit Primăriei Comunei Sînmartin, la nivel local există 189 structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, din care 13 hoteluri, 36 pensiuni agroturistice, 2 vile turistice, un hostel şi 137 Persoane Fizice Autorizate cu profil de cazare. Capacitatea totală de cazare existentă în cele 189 structuri din Sînmartin este de 11.300 locuri.

Metodologia utilizată de Primăria Sînmartin este diferită de cea utilizată de Institutul Național de Statistică, care nu cuprinde în cercetarea statistică structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică cu o capacitate de cazare instalată de mai puțin de 5 locuri. Cuantificând strict unitățile de primire turistică cu o capacitate de cazare mai mare de 5 locuri (potrivit metodologiei INS), în comuna Sînmartin funcționează 39 structuri.

Structuri de primire turistică

În județul Bihor, în anul 2010, erau înregistrate 110 structuri de primire turistică cu o capacitate de cazare mai mare de 5 locuri, reprezentând 16,7% din totalul din Regiunea Nord Vest. Din acest punct de vedere, județul Bihor ocupă locul al treilea, după județul Cluj (33,7%) și Maramureș (29,0%), la nivel regional.

Din totalul de structuri de primire turistică din județul Bihor, 59,1% structuri sunt concentrate în Zona Metropolitană Oradea, ceea ce înseamnă în cifre absolute 65 de unități, la finalul anului 2010. Față de anul precedent, numărul acestor structuri s-a ridicat cu 20,4%, iar față de anul 2005 numărul de structuri de primire turistică s-a majorat cu 47,7%, rata medie anuală de creştere în perioada 2005-2010 diin de 4,7%.

Comuna Sînmartin are cel mai dinamic sector turistic din cadrul localităților rurale din Zona Metropolitană Oradea. În anul 2010 erau înregistrate 39 de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică cu o capacitate mai mare de 5 locuri, din care 13 hoteluri, 23 pensiuni agroturistice, 2 vile turistice şi un hostel.

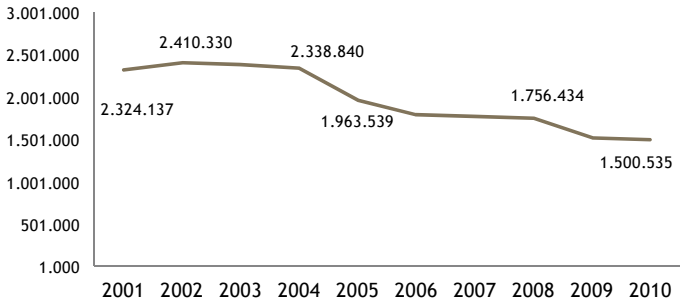
Capacitatea de cazare existentă

În județul Bihor, structurile de primire turistică cu peste 5 locuri de cazare au o capacitate de cazare existentă de 9.152 locuri, adică 35,07% din totalul capacității de cazare existentă în Nord Vest, fiind primul județ din regiune. Județul Bihor este urmat pe poziția secundă și terță de județul Cluj (26,7%) și Maramureş (16,7%).

Din totalul capacității de cazare turistică existente de la nivelul județului, 74,7% se află în structurile de primire turistică din Zona Metropolitană Oradea. Deşi numărul de structuri de primire turistică s-a ridicat cu 47,7% (458 locuri), în perioada 2005-2010, capacitatea de cazare turistică existentă s-a diminuat cu 6,3%, în aceeaşi perioadă. Între anii 2005-2010, capacitatea de cazare turistică existentă s-a diminuat cu un ritm mediu anual de -1,1%.

Capacitatea de cazare existentă în structurile de primire turistică cu peste 5 locuri de cazare din comuna Sînmartin este de 5.329 de locuri, reprezentând 78%

Evoluția capacității de cazare în funcțiune din comuna Sînmartin, în perioada 2001-2010

din locurile existente în structurile de primire turistică din Zona Metropolitană Oradea.

Capacitatea de cazare în funcțiune

În Regiunea Nord Vest, în anul 2010, au fost în funcțiune 8.105.382 locuri de cazare, din care 29,1% în județul Bihor. Acesta este al doilea județ din regiune după capacitatea de cazare turistică în funcțiune, după județul Cluj (31,9%).

Aşadar, din cele 2.354.654 locuri – zile de la nivelul județului Bihor, 86,5% reprezintă capacitatea de cazare în funcțiune din Zona Metropolitană Oradea. Față de anul precedent, în anul 2010 capacitatea de cazare în funcțiune (locuri – zile) a crescut cu 2,1%, iar față de anul 2005 capacitatea de cazare turistică în funcțiune s-a redus cu 10,2%. În perioada 2005-2010, capacitatea de cazare în funcțiune a scăzut cu un ritm mediu anual de 4,0%.

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune în structurile de primire turistică cu peste 5 locuri de cazare din comuna Sînmartin a fost de 1.500.535 locuri – zile, reprezentând 73,7% din capacitatea de cazare în funcțiune de la nivelul Zonei Metropolitane.

Sosiri ale turiştilor în structurile de primire turistică

În anul 2010, Regiunea Nord Vest a captat 702.838 turişti, din care 27,6% turişti au vizitat județul Bihor, clasat pe locul al doilea după județul Cluj (34,5%). Din totalitatea numărului de turişti din județul Bihor, 84,6% au fost turişti români şi 15,4% turişti străini, conform datelor pentru anul 2010.

În Zona Metropolitană Oradea, au fost înregistrați 177.254 turişti, ceea ce însemnă 91,3% din totalul turiştilor din județul Bihor, în anul 2010. Față de anul anterior, numărul turiştilor din Zona Metropolitană a scăzut cu 4,1%, iar față de anul 2005 a scăzut cu 8,7%. În perioada 2005-2010, numărul turiştilor s-a diminuat cu o rată medie anuală de 1,1%.

În 2010, în comuna Sînmartin au sosit 94.813 turişti (53,5% din total turiştilor în ZMO), în scădere cu 13,8% față de anul anterior, când s-au înregistrat 110.017 turişti.

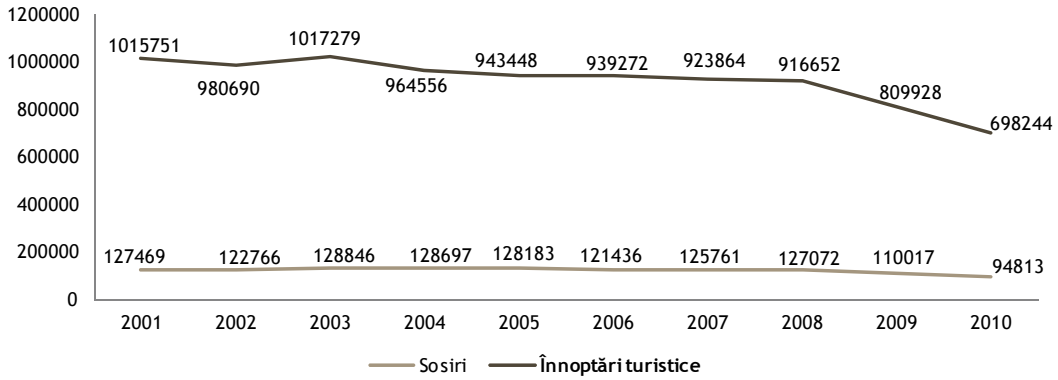
Sezonalitate

În lunile iulie – august se înregistrează în județul Bihor cel mai ridicat număr de turişti, reprezintând aproximativ 25% din totalul turiştilor din întregul an. Astfel, se conturează sezonul turistic al județului, în perioada iulie-august, când sosesc în medie 27.991 turişti (conform datelor din perioada 2007-2010).

În schimb, în lunile ianuarie-februarie se înregistrează cele mai scăzute valori ale numărului de turişti în județul Bihor, sosind un număr mediu de 10.802 turişti.

În sezonul cald (iulie-august) sosesc în județ cu 17.189 turişti mai mult, adică de 2,6 ori mai mulți turişti decât în sezonul rece (ianuarie-februarie).

Evoluția sosirilor şi înnoptărilor turistice în structurile de cazare din comuna Sînmartin, în perioada 2001-2010

Înnoptări ale turiştilor în structurile de primire turistică

În anul 2010, turiştii sosiţi în Regiunea Nord Vest au realizat 1.884.543 înnoptări, din care 46,9% în structurile de cazare din judeţul Bihor, judeţul clasându-se pe primul loc în cadrul regiunii.

În Zona Metropolitană Oradea s-au realizat 830.230 înnoptări, reprezentând 93,8% din totalul de la nivel de judeţ, în anul 2010.

În comuna Sînmartin, în anul 2010, s-au înregistrat 698.244 înnoptări, cu 13,8% mai puţine faţă de anul precedent.

Durata medie de şedere

La nivelul Regiunii Nord Vest, în anul 2010, durata medie de şedere a unui turist a fost de 2,7 zile, în timp ce la nivelul judeţului Bihor durata medie de şedere a fost de 4,6 zile, cu aproximativ 2 zile peste valoarea medie de la nivel regional.

În anul 2010, valoarea duratei medii de şedere a turiştilor în structurile de primire turistică din zona Metropolitană Oradea este de 4,7 zile, uşor peste valoarea de la nivel judeţean (4,6 zile). Faţă de anii anteriori se remarcă o continuă scădere a duratei medii de şedere, de la 5,4 zile în anul 2005 până la 4,7 zile în anul 2010.

În comuna Sînmartin, durata medie de şedere este de 7,4 zile, aproape dublu faţă de durata medie de şedere de la nivelul Zonei Metropolitane Oradea (4,7 zile).

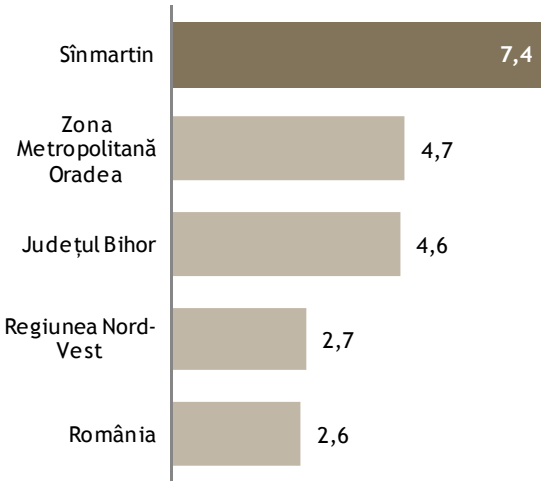
Indicele de utilizare netă a capacităţii de cazare

Indicele de utilizare netă a capacităţii de cazare turistică în funcţiune arată procentul în care capacitatea de cazare în funcţiune a fost utilizată într-o perioadă turistică. Aşadar, în anul 2010, în Regiunea Nord Vest indicele de utilizare a capacităţii de cazare în funcţiune a fost de 23,3%, iar în judeţul Bihor 37,6%.

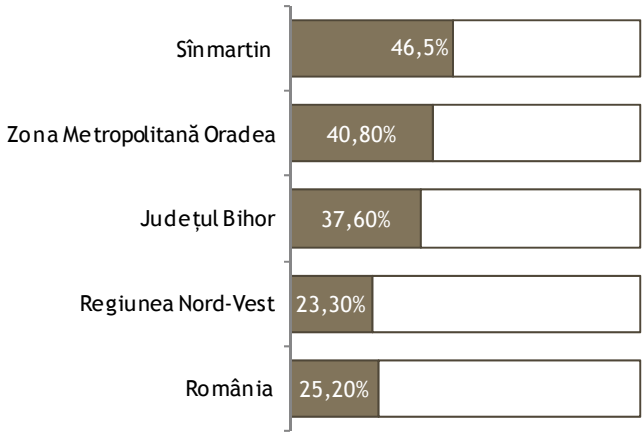
La nivelul Zonei Metropolitane Oradea, indicele de utilizare netă a capacităţii de cazare este de 40,8%, depăşind nivelul judeţean. Din perioada 2005-2010, ultimul an înregistrează cel mai scăzut indice al utilizării capacităţii de cazare în funcţiune.

În cadrul Zonei Metropolitane Oradea, în comuna Sînmartin se înregistrează cel mai ridicat indice de utilizare a capacităţii de cazare în funcţiune (46,5%), aceasta fiind urmată de municipiul Oradea unde indicele de utilizare a capacităţii de cazare în funcţiune a fost de 15,5%.

Durata medie de cazare în structurile de primire turistică, în anul 2010 (număr zile)

Indicele de utilizare netă a capacităţii de cazare în funcţiune, în anul 2010

În unitățile de primire turistică din comuna Sînmartin s-a înregistrat un indice de utilizare a capacității de cazare în funcțiune de 46,5%, cu circa 5 puncte procentuale peste valoarea din Zona Metropolitană Oradea.

Tendințele economice, la nivel mondial și național, și-au pus amprenta asupra sectorului turistic al județului Bihor, observându-se în anul 2010 o diminuare clară a indicelui de utilizare a capacității de cazare în plin sezon turistic.

Resurse turistice

Cea mai importantă resursă turistică de la nivel local sunt apele termale, pe baza acestora dezvoltându-se practic întreg sectorul turistic al comunei Sînmartin. Stațiunea Băile Felix a fost desemnată stațiune turistică de interes național, iar Băile 1 Mai stațiune turistică de interes local.

Stațiunea Băile Felix este cea mai cunoscută stațiune balneară din România, cu renume și în afara granițelor. Descoperite din antichitate, izvoarele de apă geo-termală la temperaturi de 38°și 45°C, au proprietăți curative certificate, fiind oligometalice, bicarbonate, calcice și sodice, iar nămolurile au proprietăți sapropelice (bogate în hidrosulfură de fier coloidală).

Băile Felix dispun de o bogată bază de tratament ce cuprinde: instalații pentru băi la cadă, instalații pentru aplicații calde cu nămol și parafină, bazine cu apă termală, instalații pentru elongații sub apă, instalații pentru electro și hidro terapie, saună, piscine acoperite și în aer liber, săli de gimnastică medicală. Datorita climei blânde în lacurile stațiunii trăiesc nuferi subtropicali.

Apele termale din Sînmartin au efecte benefice pentru afecțiuni precum: afecțiuni reumatismale inflamatorii, afecțiuni reumatismale degenerative, afecțiuni reumatismale abarticulare, afecțiuni post-traumatice, afecțiuni neurologice periferice, afecțiuni neurologice centrale, afecțiuni ginecologice și afecțiuni asociate.

Principalele atracții turistice din comună sunt:

- **Rezervația Naturală „Lacul cu Nuferi – Pârâul Peța**, stațiunea Băile 1 Mai. Este un pârâu care izvorăște de lângă Băile Felix, (mai precis din lacul din localitatea Băile 1 Mai) și care traversează localitatea. Rezervația Naturală „Lacul cu Nuferi – Pârâul Peța" este singurul loc din Europa unde crește din terțiar până în zilele noastre nufărul tropical (nimphaea lotus var. thermalis – relict glaciar). Unicitatea nufărului susținută de cea a roșioarei lui Racoviță (roșioara – endemis – Scardinius erythrophatanuls racovitzai) și a melcului (Melanopsia parreysii) dau o importanță științifică majoră rezervației. Lacul este populat cu pești exotici și broaște țestoase.
- **Rezervația naturală "Situl fosilifer de pe Dealul Șimleului"**, satul Betfia. Se întinde pe o suprafață de 5 hectare. Aici s-au descoperit resturi de reptile, păsări și numeroase mamifere din Pleistocenul mediu.
- **Avenul de la Betfia** sau Avenul "Hudra Bradii" (impropriu numit de localnici "Craterul de la Betfia"), fenomenul carstic de pe Dealul Șomleului. Acesta are o adâncime de 86 de metri, puțul său având o cădere aproape verticală de 54 metri).
- **Capela de la Haieu**, o impresionantă biserică-sală de sorginte medievală (sec. XIV), în care se mai pot observa elemente arhitecturale romanice, cisterciene și gotice (restaurată în anul 1977);
- **Clădirea Sanifarm**, o fostă mănăstire aparținătoare ordinului călugăresc Sf. Vincențiu, frumoasă clădire de arhitectură barocă, construită în sec. al XVIII-lea.
- **Biserica ortodoxă din Rontău** (sec. XV)
- **Biserica unită (greco-catolică) din Haieu** (1906);
- **Biserica de lemn din Băile Felix (adusă din Brusturi) și Biserica Greco-Catolică** din Băile Felix.

Forme de turism practicabile

Beneficiind de un bogat patrimoniu turistic, în comuna Sînmartin se pretează practicarea mai multor forme de turism:

Turism de sănătate. Acest tip de turism este legat, în principal, de apele termale și minerale. Locurile cele mai atractive sunt acelea care, pe lângă serviciul de bază, sunt completate cu servicii conexe cum ar fi: tratament, saună, șstrand, terenuri de sport, fitness, wellness; formând în esență un complex care să

satisfacă nevoile întregii familii, de la vindecare, prevenție până la distracție.

Efectele benefice ale apelor termale din stațiunea Băile Felix și Băile 1 Mai sunt folosite pentru tratarea unor afecțiuni precum: afecțiuni reumatismale inflamatorii (poliartrita reumatoidă, spondiloza anchilozantă), afecțiuni reumatismale degenerative (spondiloză cervicală, dorsală și lombară, poliartroză), afecțiuni reumatismale abarticulare, afecțiuni post-traumatice, afecțiuni neurologice periferice, afecțiuni neurologice centrale, afecțiuni ginecologice, afecțiuni asociate (boli de nutriție și metabolism, boli endocrine). În prevenția și tratarea acestor afecțiuni se folosesc mai multe tipuri de proceduri: kinetoterapie, băi calde cu ape minerale în cazi și bazine, electroterapie, hidroterapie, aerohelioterapie în bazine deschise cu apă termală, aerosoli, gimnastică medicală, băi de lumină, saună, cosmetică.

Ecoturism. Ecoturismul are un potențial de dezvoltare mare, dat fiind interesul turistic crescut pentru biodiversitate. Ecoturismul are un impact minim asupra naturii, contribuind la conservarea acesteia și la bunăstarea comunității locale și aducând un aport important la educația ecologică.

Zonal, suprafața asupra căreia acesta acționează, include în aria sa faună și floră variată și forme de relief cât mai diversificate. Printre activitățile care pot fi practicate, se numără: observarea păsărilor și a animalelor sălbatice, drumețiile tematice, explorarea zonei carstice dar și cicloturismul. Pentru astfel de modalități de recreere, sunt necesare fiecărei destinații în parte, ghizi locali pregătiți, zone aerisite cu trafic redus și rețete gastronomice cu specific, produse exclusiv din preparate naturale.

Pe teritoriul comunei sunt recunoscute două rezervații naturale importante: Rezervația Naturală „Lacul cu Nuferi – Pârâul Peța și Rezervația naturală "Situl fosilifer de pe Dealul Șimleului".

Turism de afaceri și evenimente. În comuna Sînmartin erau în funcțiune 189 de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, din care 13 hoteluri, 36 pensiuni agroturistice, 2 vile turistice, un hostel și 137 Persoane Fizice Autorizate cu profil de cazare. Mare parte din aceste structuri de primire turistică oferă facilități pentru desfășurarea de conferințe, seminarii, evenimente, congrese, simpozioane, etc.

Turism religios. Comuna Sînmartin dispune de mai multe obiective care pot susține această formă de turism: Capela de la Haieu, Biserica ortodoxă din Rontău (sec. XV), Biserica unită (greco-catolică) din Haieu (1906), Biserica de lemn din Băile Felix (adusă din Brusturi) și Biserica Greco-Catolică din Băile Felix.

Structuri de sprijin al afacerilor

Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Bihor

Este o organizație independentă, neguvernamentală și non-profit, care sprijină înființarea și dezvoltarea afacerilor în județul Bihor, punând la dispoziția celor interesați o gamă largă de servicii specializate: asistență pentru înființarea unei afaceri și întocmirea documentației necesare; informații referitoare la surse de finanțare a afacerilor și la modul de accesare a acestora; întocmirea de planuri de afaceri, studii de piață, planuri de marketing, proiecte pentru obținerea de finanțări nerambursabile și rambursabile; promovarea potențialului economic al firmelor din județ pe piața națională și internațională; găsirea de parteneri de afaceri și medierea contactelor de afaceri; informații referitoare la firmele din județ; eliberarea de certificate de origine a mărfurilor, a certificatelor de forță majoră, vizarea facturilor și a altor documente comerciale; eliberarea de recomandări și certificate de bonitate; consultanță de afaceri, financiar-contabilă, juridică; asistență juridică la încheierea și derularea contractelor comerciale; organizarea de târguri și expoziții, misiuni economice, parteneriate de afaceri, în țară și în străinătate; programe de pregătire profesională, programe de instruire în domeniul afacerilor, seminarii; acces la biblioteca instituției; arbitraj comercial; înscrierea gajurilor în arhiva electronică de garanții reale mobiliare.

Oficiul Registrului Comerțului Bihor

Oficiul Registrului Comerțului este instituția abilitată de lege să efectueze înregistrarea firmelor în județul Bihor. Pe lângă activitatea de înregistrare propriu-zisă, această instituție oferă și servicii de consiliere pentru

înființarea unei afaceri, de întocmire a actelor necesare și reprezentare în fața instanțelor competente să autorizeze înființarea firmei, precum și de obținere a avizelor necesare desfășurării activității.

Etapele ce trebuie parcurse pentru înființarea unei afaceri sunt: rezervarea denumirii; întocmirea actului constitutiv; alcătuirea dosarului de înmatriculare; obținerea avizelor; înmatricularea societății.

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord Vest Biroul Județean Bihor

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Vest acționează în județul Bihor prin intermediul Biroului Județean, în scopul implementării la nivel local a politicii de dezvoltare regională.

Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, organism executiv al Consiliului pentru Dezvoltare Regională, prin competențele sale de planificare strategică este forța motrice a dezvoltării durabile a regiunii.

Agenția susține dezvoltarea și interesele de dezvoltare ale comunităților locale, fiind puntea de legătură între acestea, autoritățile naționale și instituțiile europene relevante.

Agenția urmărește implementarea politicilor de coeziune economică și socială la nivelul regiunii, promovează și implementează programe de dezvoltare și asigură serviciile necesare comunităților și investitorilor pentru maximizarea beneficiilor economice și sociale la nivelul regiunii.

Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Bihor

Agenția pentru ocuparea forței de muncă oferă angajatorilor și persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă următoarele servicii: măsuri pentru stimularea ocupării forței de muncă prin creșterea șanselor de ocupare a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă; măsuri pentru stimularea angajatorilor în vederea încadrării în muncă a șomerilor și crearea de noi locuri de muncă.

Federația Patronilor Bihor

Federația Patronilor Bihor este o organizație non-guvernamentală, apolitică, non profit, înființată în anul 1991, cu statut și personalitate juridică proprie. Scopul Federației este sprijinirea inițiativei particulare și reprezentarea intereselor oamenilor de afaceri din județul Bihor.

Federația Patronilor Bihor este cea mai mare organizație patronală județeană din țară, având peste 250 de membrii activi.

Principalul rol asumat de Federația Patronilor Bihor este de a veni în întâmpinarea problemelor generale și punctuale ale firmelor bihorene și de a ajuta la soluționarea lor. Acționăm în direcții pe care le-am considerat prioritare pentru mediul economic în general și pentru interesele membrilor.

În vederea sprijinirii dezvoltării sectorului de afaceri, Federația Patronilor Bihor colaborează cu organizații similare din țară și din străinătate, precum și cu un număr însemnat de organizații și instituții finanțatoare.

Incubatorul de afaceri euroregional Oradea

Incubatorul de afaceri euroregional Oradea este un proiect inițiat de Consiliul Județean Bihor, și realizat cu finanțare de la Uniunea Europeana. Obiectivul specific al proiectului este promovarea și sprijinirea cooperării pe linie economică între tinerii întreprinzători din județele Bihor și Hajdu Bihar (Ungaria).

Incubatorul de afaceri are rolul de a oferi servicii specializate unor anumite categorii de întreprinzători, acționând ca un factor complementar față de organizațiile existente de sprijinire a dezvoltării întreprinzători mici și mijlocii private.

Oferă o gamă complexă de servicii profesionale de asistență, instruire și consultanță destinate potențialilor întreprinzători cât și întreprinderilor mici și mijlocii din Euroregiune - și nu numai - incubatorul de afaceri asigură lansarea și dezvoltarea unor activități economice transfrontaliere care contribuie la creșterea coerenței între structurile autorităților locale cât și cele ale sectorului privat.

Centrul de Afaceri RomCom Oradea

Proiectul prin care se va realiza Centrul de Afaceri ROMCOM – structură de sprijinire a afacerilor mici şi mijlocii şi a iniţiativelor antreprenoriale din judeţul Bihor are o valoare de 6.622.455,02 lei şi prevede construcţia unui imobil (2S+P+5E) ce va avea în componenţă spaţii pentru conferinţe şi birouri. Serviciile oferite de Centrul de afaceri vor include consultanţă de afaceri, finanţare, training, consultanţă fiscală şi legală, contabilitate, proiectare şi arhitectură. Proiectul se implementează în Municipiul Oradea, Str. Gh. Doja, nr. 49/A, Judeţul Bihor pe o durată de 24 luni.

Parcul Industrial EuroBusiness Oradea

Parcul Industrial reprezintă o zonă delimitată, în care se desfăşoară activităţi economice, cercetare, producţie industrială şi servicii cu scopul dezvoltării şi valorificării resurselor naturale şi umane ale zonei.

Eurobusiness Parc Oradea este cel mai nou parc industrial din nord-vestul României, situat la ieşirea din Oradea pe drumul E60 spre Ungaria, la 4 km de graniţă. Parcul, cu o suprafaţă de 121 ha, este situat în zona industrială a oraşului, va avea reţea proprie de drumuri industriale şi va fi conectat la infrastructura publică de utilităţi: energie electrică, energie termică, canalizare, apă curentă, gaze naturale şi transport public până la amplasamentul parcului.

Terenul este intravilan, construibil cu specific industrial şi este integral proprietatea Municipiului Oradea. Parcul industrial este în administrarea „SC Eurobusiness Parc Oradea SRL", societate deţinută 100% de Municipiul Oradea. Societatea deţine titlul de parc industrial conform Ordinului MIRA nr.685 din 15 decembrie 2008. Oferta de teren în parc: conform Regulamentului Parcului Industrial

Facilităţi fiscale oferite în parc:

- scutire impozit clădiri, teren
- scutire taxe pentru scoaterea terenului din circuitul agricol.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
- Amplasarea comunei la o distanță de 6 km de Municipiul Oradea și în apropiere de mai multe capitale europene; - Densitatea întreprinderilor din comuna Sînmartin se situează peste media înregistrată în localitățile rurale ale zonei; - Accesul facil al investitorilor atât prin intermediul căilor rutiere, cât și prin intermediul Aeroportului Internațional Oradea; - Diversitatea economică destul de ridicată a comunei; - Trendul descendent al numărului de șomeri înregistrați în perioada iunie 2010 – iunie 2011; - Ponderea ridicată a efectivelor de cai din totalul înregistrat la nivel zonal; - Existența resurselor necesare în vederea dezvoltării sectorului piscicol: amenajări piscicole, rețea hidrografică bogată, etc. - Dezvoltarea puternică a sectorului turistic la nivel local: stațiunea Băile Felix este desemnată stațiune turistică de interes național, iar Băile 1 Mai stațiune turistică de interes local; - Existența unui număr mare de atracții turistice: Rezervația Naturală „Lacul cu Nuferi – Pârâul Peța, Rezervația naturală "Situl fosilifer de pe Dealul Șimleului", Avenul de la Betfia, etc. - Funcționarea pe teritoriul comunei a unui număr ridicat de unități de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, comparativ cu situația de la nivel zonal; - Diversitatea structurilor de cazare: hoteluri, moteluri, vile, pensiuni, etc. - Numărul ridicat de unități de primire turistică cu funcțiuni de alimentație publică; - Ponderea ridicată a sosirilor și înnoptărilor turistice din totalul înregistrat în ZMO; - Durata medie de ședere a turiștilor și indicele de utilizare netă a capacității de cazare în funcțiune se situează peste media de la nivel zonal, județean, regional și național.	- Scăderea numărului mediu al salariaților în anul 2009, față de anul anterior cu 1,9 procente; - Regresul înregistrat de majoritatea sectoarele economice ca urmare a crizei economice mondiale; spre exemplu, în anul 2010 numărul autorizațiilor de construcție emise la nivel local a fost de aproape 5 ori mai redus decât în anul precedent; - Lipsa grupurilor de producători agricoli; - Trendul descendent al capacității de cazare în funcțiune în ultimii ani; - Scăderea numărului de sosiri și înnoptări turistice în comuna Sînmartin în ultimii ani; - Capacitatea scăzută a mediului de afaceri de a susține investiții pentru dezvoltare; - Slaba dezvoltare a spiritului antreprenorial; - Infrastructura tehnico edilitară necorespunzătoare în anumite sate componente frânează dezvoltarea economică.
Oportunități	**Amenințări**
- Poziționarea comunei la o distanță de aproximativ 11 km de Aeroportul Internațional Oradea; - Amplasarea în apropierea granței poate facilita dezvoltarea relațiilor de colaborare cu agenți economici și instituții publice din Ungaria; - Modernizarea și extinderea Aeroportului Internațional Oradea și includerea în ofertă a unor noi destinații; - Fondurile europene care sprijină dezvoltarea mediului antreprenorial; - Participarea la târguri naționale și internaționale de turism;	- Nivel ridicat de fiscalitate și birocrație excesivă; - Lipsa lichidităților poate conduce la falimentarea unităților locale active de tip microîntreprinderi și chiar a celor medii; - Blocarea creditării din cauza crizei economice și a blocajelor financiare; - Creșterea concurenței din cauza liberalizării piețelor comerciale odată cu obținerea titlului de stat al Uniunii Europene în anul 2007; - Lipsa informării populației cu privire la procedura de înființare a unei afaceri;

- Calitatea de membru în diverse asociații și organizații naționale și internaționale;
- Programele guvernamentale de stimulare a turismului în extrasezon;
- Potențialul de dezvoltare logistică a comunei, ca urmare a poziționării în vecinătatea graniței României cu Ungaria;
- Sporirea dezvoltării economice ca urmare a finalizării marilor proiecte de infrastructură din zonă: autostradă, drumuri expres, etc.
- Forța de muncă ieftină și calificată poate conduce la înființarea de noi antreprize;
- Încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat;
- Cooperarea mediului privat cu autoritățile publice locale, cu instituțiile de învățământ superior și centrele de cercetare și dezvoltare;
- Existența programelor guvernamentale de susținere a sectorului IMM;
- Politica Uniunii Europene privind activitățile din domeniul cercetării - inovării în cadrul microîntreprinderilor.

- Creșterea ratei inflației și creșterea ratei șomajului vor conduce implicit la scăderea puterii de cumpărare a produselor și serviciilor în rândul populației;
- Resurse financiare insuficiente pentru finanțarea și co-finanțarea proiectelor europene;
- Instabilitate legislativă;
- Migrația forței de muncă calificată în afara județului și în afara granițelor țării;
- Lipsa investițiilor pentru modernizare și dezvoltare poate duce la declasificarea unităților de cazare;
- Promovarea de către agențiile de turism a destinațiilor turistice externe, în detrimentul stațiunilor naționale;
- Orientarea turiștilor română către destinații externe;
- Imaginea deficitară a României poate afecta alegerea stațiunilor din Sînmartin ca destinații turistice;
- Vecinătatea / concurența cu stațiuni turistice asemănătoare din Ungaria și Ucraina.

1.2.7. Calitatea factorilor de mediu şi surse de poluare

Calitatea aerului

La nivelul comunei Sînmartin calitatea aerului este bună, neexistând surse majore de poluare a aerului în zonă. Singurele surse de poluare sunt traficul rutier pe E79 şi poluare de pe platformele industriale ale municipiului Oradea.

Monitorizarea calităţii aerului în judeţul Bihor se realizează prin reţeaua de monitorizare formată din:

- staţiile automate de monitorizare a calităţii aerului;
- puncte de prelevare pulberi sedimentale;
- puncte de prelevare precipitaţii.

Pentru monitorizarea poluantului pulberi sedimentabile s-au ales 3 zone din judeţ în funcţie de activităţile din zonele respective:

- zona I - Tărian, Biharia, Sălard, Episcopia Bihor,
- zona II - A.P.M. Bihor, Staţia Meteo, Băile 1 Mai,
- zona III - Telechiu, Chistag, Peştera, Aleşd, Aştileu, Subpiatră, Ţetchea.

Nu s-au înregistrat depăşiri ale limitelor maxime admise valorile încadrându-se în limitele impuse de STAS 12574/87, concentraţia maximă admisă fiind 17 g/mp*lună.

Calitatea apelor

Principalele surse de poluare ale apelor (de suprafaţă şi subterane) de la nivelul comunei sunt reprezentate de utilizarea îngrăşămintelor chimice în agricultură. La nivelul comunei Sînmartin există reţea de canalizare, poluarea cauzată de deversarea necontrolată a apelor uzate menajere fiind redusă.

Principalul curs de apă de pe teritoriul comunei Sînmartin este pârâul Peţa, afluent al Crişului Repede. Pe cursul superior al acestuia se găsesc băile termale 1 Mai şi Felix.

Monitorizarea pârâului Peta, pe parcursul anului 2010, a avut următoarele rezultate: evaluare elemente biologice – foarte bine; evaluare elemente fizico-chimice generale – mediu; poluanţi specifici – bine; potenţial ecologic – moderat; stare chimică – bună.

La nivelul comunei Sînmartin există şi o serie de acumulări: Haieu şi Cordău.

Din punct de vedere hidro-geologic, în zona comunei Sînmartin, se cunoaşte prezenţa unui strat acvifer freatic, dezvoltat în formaţiunile cuaternare, şi un orizont acvifer de adâncime, cantonat de calcarele cretacice, foarte bine dezvoltat în acest sector.

Alimentarea stratului freatic se face din precipitaţiile atmosferice, fapt pus în evidenţă de variaţiile sezoniere din puţurile săteşti. Aceste ape freatice sunt cantonate în depozitele de terasă bine dezvoltate, sub forma a patru nivele, pe malul stâng al Crişului Repede, în aluviuni ce insoţesc cursurile de apă în zonă şi în special râul Criş, precum şi în depozitele deluviale.

Direcţiile generale de scurgere a acestor ape urmăresc pantele morfologice, adică în general Sud Nord, în timp ce în lunca Crişului Repede şi în terasa joasă se cunoaşte un flux paralel cu râul Est Vest.

La cererea Agenţiei Nationale pentru Resurse Minerale S.C. "Turism - Felix" S.A. în anul 1997 a întocmit un studiu despre zăcământul termomineral Băile Felix - 1 Mai, pe baza careia s-a reinstituit perimetrul de protecţie hidrogeologică al acestuia, fiind cel mai important zăcământ termomineral al ţării, ca volum de rezerve exploatabile şi calităţii terapeutice ale apei.

Acest fapt impune luarea unor măsuri superioare privind protejarea suprafeţelor care constituie zonele de alimentare şi drenare ale zăcământului de ape termominerale.

Perimetrul are o suprafaţă de 12,9 km^2 şi va inlocui perimetrul instituit prin ordinul nr. 377/68 al Comitetului de Stat al Geologiei.

Calitatea solurilor

Solul reprezintă împreună cu ceilalţi factori de mediu – mediul de viaţă pentru plante animale şi om, iar pentru agricultură - principalul mijloc de producţie.

Zona Oradea – Zona Metropolitană Oradea, este situată la întretăierea axelor de comunicație Nord Sud (Arad - Satu Mare) și Vest Est (Ungaria - Cluj - Deva). Are un profil agro-industrial. Folosințele agricole ale acestei zone sunt, în principal, terenurile arabile și pășunile. Activitățile industriale sunt prezente în platformele municipiului. Zona posedă un potențial balnear datorită apelor geotermale din Băile Felix, Băile 1 Mai și Oradea.

La nivelul comunei Sînmartin se regăsesc terenuri afectate de nitrați din activități agricole care sunt monitorizate sub aspectul calității solului și măsurilor agropedoameliorative de către instituțiile competente (Direcția Agricolă și pentru Dezvoltare Rurală Bihor și O.S.P.A Bihor).

Nu există alte restricții sau altea surse majore de poluare a solurilor la nivelul comunei Sînmartin.

Protecția naturii și biodiversitatea

Principalele presiuni antropice ce se exercită asupra biodiversității sunt:

- schimbarea modului de folosință al terenurilor;
- defrișările;
- agricultura intensivă;
- turismul necontrolat;
- supraexplatarea unor specii de plante și animale;
- incendiile sau alte accidente ecologice;
- fragmentarea habitatelor;
- poluarea;
- exploatarea resurselor;
- amplasarea de construcții in zone protejate.

În județul Bihor au fost desemnate 30 de Situri Natura 2000:

- Număr SCI: 24;
- Număr SPA: 6;
- Numărul de SCI-uri care se suprapun peste arii naturale protejate de interes național: 17;
- Numărul de SPA-uri care se suprapun peste arii naturale protejate de interes național: 3.

Pe teritoriul administrativ al comunei Sînmartin, conform Ordinului nr. 1.964 din 13 decembrie 2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, se află ariile protejate:

- ROSCI0008 Betfia – pe o suprafață reprezentând 16% din teritoriul adminstrativ al comunei Sînmartin;
- ROSCI0098 Lacul Pețea - pe o suprafață reprezentând 1% din teritoriul adminstrativ al comunei Sînmartin.

Arii protejate declarate la nivel național și aflate pe teritoriul administrativ al comunei Sînmartin sunt:

- Pârâul Pețea - Com. Sînmartin, Sat Rontău;
- Locul fosilifer de pe Dealul Șomleu - Com. Sînmartin, Loc. Betfia.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
- Numărul mic de surse de poluare a aerului; - Nivelul redus de poluare a solurilor şi subsolurilor; - Existența ariilor protejate Natura 2000: ROSCI0008 Betfia, ROSCI0098 Lacul Pețea; - Monitorizarea poluantului pulberi sedimentabile nu a înregistrat depăşiri ale limitelor maxime admise.	- Existența siturilor poluate din cauza depozitării în spații necorespunzătoare a deşeurilor în trecut; - Se regăsesc terenuri afectate de nitrați din activități agricole; - Poluarea cauzată de traficul rutier de pe E79; - Slaba conştientizare a populației şi agenților economici privind managementul ariilor protejate; - Resurse umane şi financiare scăzute pentru managementul ariilor protejate.
Oportunități	**Amenințări**
- Existența unui cadru național privind protecția mediului: legislație, instituții, strategii şi planuri de implentare a Directivelor UE; - Existența Planului de Investiții pe Termen Lung privind „Sistem de Management Integrat al Deşeurilor în județul Bihor; - Existența „Master Plan privind infrastructura de apă şi apă uzată în județul Bihor"; - Posibilitatea obținerii de finanțări guvernamentale sau fonduri europene pentru proiecte în domeniul mediului; - Organizarea unor campanii de educare a elevilor în spiritul ecologic; - Implicarea populației în activitățile de educație ecologică; - Dezvoltarea de parteneriate în vederea protecției mediului.	- Întârzieri în implementarea proiectelor pe fondul lipsei fondurilor, în condițiile crizei economice şi financiare; - Creşterea poluării din cauza intensificării circulației rutiere în condițiile în care nu se implementează măsurile care prevăd reducerea şi fluidizarea traficului; - Opoziția unor factori interesați (populație şi/sau autorități) cu privire la implementarea unor proiecte de mediu în condițiile reducerii fondurilor disponibile pentru investiții şi creşterii concurenței pentru alocarea acestora; - Reducerea suportabilității de plată a populației pentru serviciile de salubrizare, alimentare cu apă şi canalizare; - Incapacitatea susținerii cofinanțării proiectelor în acest domeniu; - Apariția de dificultăți în implementarea planurilor adecvate de management ale ariilor naturale protejate datorită atitudinii proprietarilor privați ai terenurilor.

1.3. ANALIZA PEST

PESTEL este acronimul englezesc de la Political, Economic, Social, Technical, Environment şi Legislative. Acest tip de analiză are în vedere influenţele externe generate de aceşti factori. Aceşti factori nu acţionează independent sau paralel ci ei se află în interacţiune şi pot genera schimbări imprevizibile asupra dezvoltării unei comunităţi.

Factorul politic

Un prim factor de ordin politic care afectează/poate afecta dezvoltarea comunităţii se referă la legătura dintre formaţiunile politice aflate la guvernare şi apartenenţa politică a persoanelor care administrează/reprezintă interesele comunei. La nivelul judeţului Bihor, preşedintele Consiliului Judeţean este reprezentat al PNL iar componenţa politică a Consiliului Judeţean este următoarea: 10 consilieri PNL, 9 consilieri PDL, 9 consilieri UDMR şi 6 consilieri reprezentanţi ai partidului PSD.

Un alt factor politic care poate influenţa dezvoltarea judeţului Bihor dar şi a comunei Sînmartin este reprezentat de criza politică care caracterizează România în ultima perioadă. Corelaţiile acesteia cu dezvoltarea economică au fost deseori demonstrate, cunoscându-se faptul că momentele de maximă tensiune de pe scena politică au dus, spre exemplu, la deprecierea monedei naţionale în faţa monedei europene şi americane şi nu numai. Alte probleme ce pot apărea sunt: instabilitate legislativă, diminuarea investiţiilor străine, favorizarea intereselor directe ale partidelor în detrimentul interesului public, blocarea programelor şi obiectivelor guvernamentale, etc.

De asemenea, nu trebuie pierdut din vedere posibilul efect pe care îl vor avea alegerile locale şi parlamentare care se vor desfăşura în 2012 precum şi rezultatele care vor fi obţinute la aceste alegeri la nivel naţional, judeţean şi local. Rezultatele acestor alegeri precum şi efectele asupra dezvoltării judeţene şi locale sunt însă dificil de anticipat şi cuantificat.

Programul de guvernare 2009-2012 este un alt factor politic major care trebui luat în considerare. Actualul program de guvernare prevede o serie de 25 obiective fundamentale asumate, care, odată îndeplinite vor avea multiple efecte asupra judeţului Bihor şi nu numai. Între acestea, amintim: revizuirea Constituţiei în vederea modernizării statului, a perfecţionării mecanismului de funcţionare a puterilor în stat şi punerea în aplicare a rezultatelor Referendumului naţional din 22 noiembrie 2009; revizuirea sistemului de pensii pentru asigurarea sustenabilităţii financiare a acestuia; sprijinirea prin măsuri concrete a agriculturii în vederea dezvoltării industriei alimentare, modernizarea satului şi reabilitarea sistemului naţional de irigaţii; continuarea reformei în domeniul educaţiei potrivit Pactului Naţional pentru Educaţie; reforma în domeniul sănătăţii, continuarea procesului de reformă în domeniul justiţiei.

Reforma administraţiei publice propusă de Guvernul României este un alt factor politic ce poate avea implicaţii asupra judeţului Bihor şi asupra comunei. Programul de guvernare 2009-2012 vizează şi restructurarea aparatului administraţiei publice pe principii de eficienţă şi performanţă şi descentralizarea inclusiv financiară, a administraţiei publice prin delimitarea clară a competenţelor pe principii europene în scopul creşterii puterii de decizie, cu respectarea principiului subsidiarităţii şi introducerea standardelor de cost.

Descentralizarea serviciilor publice presupune nu numai transferul de autoritate şi responsabilităţi de la nivelul administraţiei publice centrale la cel al administraţiei publice locale, ci şi transferul surselor de finanţare aferente în vederea asigurării bunei funcţionări a serviciilor respective.

Nu în ultimul rând reforma salarizării bugetare are implicaţii foarte importante. Scăderea aparatului administraţiei publice locale, dar şi a salariilor bugetarilor cu 25% are implicaţii multiple: scăderea puterii de cumpărare, creşterea numărului de şomeri, sporirea migraţiei forţei de muncă, etc.

În plus, posibilitatea schimbării organizării adminstrative a României, respectiv regionalizarea, poate conduce la o creştere a importanţei pe care o vor avea Zonele Metropolitane, cu efecte benefice asupra comunei Sînmartin.

Alți factori politici ce pot afecta dezvoltarea județului și comunei Sînmartin: grupurile de presiune (lobby) naționale și internaționale, conflictele militare, aderarea României la spațiul Schengen, calitatea de membru a României în diverse alianțe sau organizații internaționale, etc.

Factorul economic

Aderarea României la Uniunea Europeană este punctul din care la nivel național a fost înregistrată o creștere economică ce poate fi caracterizată ca fiind spectaculoasă. Creșterea economică a României a fost înregistrată din cel de-al doilea trimestru al anului 2007. Statistica europeană a poziționat creșterea economică din România pe primul trimestru din anul 2008 pe locul al doilea în UE, după Slovacia (creșterea produsului intern brut din primul trimestru al anului 2008 fiind de 8,2%).

Creșterea economică a României din perioada post-aderare la UE a fost o creștere economică bazată preponderent pe consum și nu pe producție, ceea ce, în coordonate economice, însemnă un impact major și cu o durată prelungită a crizei mondiale la nivel național comparativ cu alte țări. Efectele crizei economice mondiale sunt: creșterea ratei inflației, creșterea numărului de șomeri, scăderea numărului întreprinderilor active, diminuarea investițiilor, etc. Astfel, putem afirma că un prim factor economic care influențează dezvoltarea județului Bihor și implicit și al comunei Sînmartin este contextul macroeconomic general, caracterizat, și în prezent, de previziuni pesimiste privind creșterea economică.

Un alt factor economic important este reprezentat de nivelul fiscalității din România, existând două categorii de obligații fiscale pe care întreprinderile trebuie să le respecte: obligațiile fiscale față de bugetul de stat și obligațiile fiscale față de bugetul local. Principalele obligații fiscale față de bugetul de stat - impozitul pe profit (impozitul forfetar), impozitul pe venit, taxa pe valoare adăugată, accizele (accize armonizate, accize nearmonizate) – au o influență semnificativă asupra dezvoltării socio-economice a județului Bihor. Este de așteptat ca o creștere a fiscalității să ducă la o diminuare a numărului întreprinderilor active din județ, la o scădere a cifrei de afaceri a acestora și, în același timp, la o creștere a ratei șomajului.

Nivelul salarizării este un alt factor economic important. Din acest punct de vedere, se observă o ușoară creștere a salariului mediu în ultimul an, dar odată cu creșterea ratei inflației se remarcă și o scădere a puterii de cumpărare a populației.

Per ansamblu, politica monetară a României reprezintă un factor major de influență asupra dezvoltării, prin acțiunile pe care autoritățile le realizează pentru a interveni pe piață: stabilirea cantității de masă monetară aflată în circulație, stabilirea unui prag maxim a inflației, stabilirea nivelului ratei dobânzii, etc.

De asemenea, în programul de guvernare pentru perioada 2009-2012 unul dintre obiectivele fundamentale face referire la sprijinirea mediului de afaceri și elaborarea unui set de politici noi pentru sprijinirea IMM-urilor. Acest obiectiv poate avea o influență majoră asupra mediului economic.

De asemenea, situația macro-economică generală afectează veniturile bugetului de stat și, în acest fel, sumele care vor fi alocate bugetelor locale și pentru finanțarea unor programele naționale de dezvoltare.

Actuala criză din Zona Euro și riscul pe care acesta îl are asupra stabilității sistemelor bancare din statele membre ale UE poate avea ca efect declașanrea unei noi crize economice chiar mai gravă ca cea din 2008-2009.

Aceste turbulențe de pe piețele internaționale vor influența și România iar creșterea economică estimată pentru anii 2012-2013 va fi influențată negativ.

Factorul socio-cultural

Unul dintre cei mai importanți factori socio-culturali care influențează dezvoltarea județului Bihor și a comunei Sînmartin este evoluția demografică.

Perioada de după 1989 a fost marcată de un puternic trend descendent, acutizat și de lipsa unei politici demografice concrete. La nivel național există o serie

de măsuri de stimulare a natalității, însă acestea sunt contrabalansate de dificultățile economice întâmpinate de tineri.

Un alt factor social cu efecte majore asupra evoluției demografice este reprezentat de fenomenul migrației externe. În prezent se prognozează că odată cu creșterea numărului de șomeri, cu diminuările salariale din mediul bugetar și cu reducerile de personal, numărul specialiștilor care vor pleca în străinătate va crește semnificativ. Aceasta va fi o problemă majoră și pentru județul Bihor întrucât este posibil să se resimtă o lipsă a forței de muncă specializate. Efectele migrației de ordin social sunt: creșterea numărului familiilor monoparentale, creșterea abandonului școlar, creșterea delicvenței juvenile, creșterea ratei divorțialității, etc.

De asemenea, trebuie avută în vedere și atitudinea populației vis-à-vis de valorile/elementele culturale, dar și interesul autorităților publice centrale (care se transferă și la nivel local) pentru dezvoltare infrastructurii culturale și modernizarea patrimoniului cultural.

Nu în ultimul rând un factor social care afectează dezvoltarea județului Bihor este politica din domeniul asistenței sociale.

Factorul tehnologic

Finanțarea cercetării, nivelul de dotare tehnologică, rata de înnoire a produselor tehnologice, tehnologia informației și comunicării, accesul la rețelele electronice de comunicare rapide, sunt factori ce influențează în mod fundamental dezvoltarea județului Bihor și a comunei Sînmartin.

În România, fondurile alocate domeniului cercetării-dezvoltării s-au diminuat odată cu începerea crizei economice mondiale. Lipsa de investiții în acest domeniu are repercusiuni asupra tuturor domeniilor, determinând o ruptură majoră de trendurile mondiale în știință și tehnologie. Astfel, un factor tehnologic important este reprezentat de finanțarea publică a cercetării-dezvoltării de la nivel național. Bineînțeles, este importantă și distribuția teritorială a institutelor și firmelor cu activitate principală de cercetare – dezvoltare – inovare, actualmente majoritatea fiind amplasate în Regiunea de Dezvoltare București-Ilfov.

Tehnologia reprezintă un motor pentru toate sectoarele economice, motiv pentru care este necesară aplicarea unor politici publice speciale pentru dezvoltarea TIC. La nivel național, potrivit Institutului Național de Statistică, ponderea gospodăriilor care au acces la un computer acasă se cifrează la 42,2%, cu 20,6% mai mult decât în anul precedent. Ponderea gospodăriilor care au acces la internet este de 35,1%. Angrenarea sectorului TIC și dezvoltarea societății informaționale din România reprezintă, așadar, un alt factor de influență. Este important însă și prețul tehnologiilor și măsura în care populația, instituțiile publice și mediul economic pot achiziționa noile tehnologii. Este cunoscut faptul că introducerea inovațiilor tehnologice implică costuri ridicate de achiziție și de familiarizare a populației și/sau forței de muncă.

Astfel, la nivelul mediului rural se înregistrează o penetrare mult mai redusă în ceea ce privește dotarea gospodăriilor PC-uri și a ponderii celor care au acces la internet.

Protecția mediului

Catastrofele naturale pot afecta obiectivele și clădirile de patrimoniu, dar și întregul fond locativ de la nivel județean. Catastrofele naturale – cutremurele, alunecările de teren, inundațiile – ridică probleme și în ceea ce privește siguranța populației, dar și în ceea ce privește activitatea sectorului educațional, de sănătate, cultură, etc.

Trebuie avute în vedere și politicile publice și legislația din acest domeniu, un factor de mediu important fiind reprezentat de cadrul legislativ, respectiv reglementările europene / mondiale privind protecția mediului, norme ce trebuie respectate și de țara noastră. Respectarea acestor norme poate avea drept efect dirijarea investițiilor publice către anumite tipuri de obiective în defavoarea altora.

Factorul legislativ

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, legislația europeană în vigoare reprezintă o

constrângere care trebuie luată în considerare şi de către ţara noastră. Este necesar a se avea în vedere toate tratatele, acordurile internaţionale, legislaţia în vigoare, dar şi actele pregătitoare în toate domeniile de interes. Între cele mai importante documente care trebuie avute în vedere, amintim: Constituţia Europeană, Tratatul de Aderare a României la Uniunea Europeană şi Tratatele Uniunii Europene (Tratatul de la Lisabona, Tratatul de la Nisa, Tratatul de la Amsterdam, etc.).

Un alt factor juridic cu impact asupra judeţului Bihor şi asupra comunei Sînmartin este reprezentat de legislaţia naţională, cu modificările şi completările ce pot apărea. Spre exemplu, un element cu un posibil impact semnificativ asupra dezvoltării socio-economice este adoptarea legii parteneriatelor de tip public-privat. Acestea sunt o soluţie general recomandată şi promovată pentru rezolvarea problemelor sau eficientizarea serviciilor publice şi mai mult decât atât, poate creşte numărul investitorilor şi, implicit, consolida mediul de afaceri local, cu precădere în mediul rural unde este puţin reprezentat.

Un act normativ foarte important este reprezentat de OUG 13/2010 ce vizează îndeplinirea recomandărilor Uniunii Europene, Organizaţiei Internaţionale a Muncii şi ale altor foruri internaţionale şi europene de a elabora şi aplica măsuri de stimulare a ocupării forţei de muncă prin sprijinirea creării de locuri de muncă şi de a menţine preocupările pentru diminuarea incidenţei şomajului, mai ales pentru evitarea şomajului de lungă durată. Una dintre cele mai importante acte legislative care vizează dezvoltarea economică este Legea nr. 346/2004 privind stimularea înfiinţării şi dezvoltării IMM-urilor.

La nivel legislativ, din punct de vedere al protecţiei mediului, prevederile Legii nr. 426/2001 pentru aprobarea OUG nr. 78/2000 privind regimul deşeurilor are un impact major asupra sistemul de evidenţă a gestiunii deşeurilor producătorilor.

Activitatea de colectare, epurare şi evacuare a apelor uzate din aglomerări, precum şi a celor biodegradabile provenite de la anumite sectoare industriale(industria agroalimentară) este reglementată prin actul normativ Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate orăşeneşti.

CAPITOLUL II

CAPITOLUL II – Strategia de dezvoltare

Strategia de dezvoltare locală a comunei
SÎNMARTIN

Viziune 2020

Comuna Sânmartin îşi va consolida statutul de destinaţie balneo - climaterică competitivă la nivel internaţional, prin valorificarea durabilă a potenţialului natural şi antropic existent şi prin dezvoltarea unei oferte turistice diversificate pe tot parcursul anului în cele două staţiuni existente: Băile Felix şi Băile 1 Mai. Comuna Sânmartin va oferi locuitorilor săi acces la servicii publice de calitate, infrastructură rutieră şi tehnico-edilitară dezvoltată şi locuri de muncă bine remunerate şi va avea o contribuţie semnificativă la dezvoltarea socio-economică şi culturală a întregii Zone Metropolitane Oradea.

Misiune 2020

Misiunea Primăriei Sânmartin este de a stimula creşterea prosperităţii comunei şi a bunăstării cetăţenilor, respectând trei principii importante ce conduc la dezvoltarea durabilă a localităţii: solidaritatea între generaţii, participarea publică la proiectele comunitare şi conservarea mediului înconjurător.

Obiectiv general 2020

Îmbunătăţirea calităţii vieţii populaţiei prin valorificarea superioară a resurselor existente în vederea dezvoltării şi diversificării economiei locale

OBIECTIVE STRATEGICE 2020

1. **DEZVOLTAREA MEDIULUI DE AFACERI LOCAL PRIN CREŞTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE ŞI ATRAGEREA DE INVESTITORI CARE SĂ VALORIFICE, ÎNTR-UN MOD SUSTENABIL, RESURSELE EXISTENTE**

2. **VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A POTENȚIALULUI TURISTIC EXISTENT PRIN DEZVOLTAREA SUSTENABILĂ A PATRIMONIULUI NATURAL ŞI CULTURAL**

3. **CREŞTEREA GRADULUI DE ATRACTIVITATE A COMUNEI SÂNMARTIN PRIN DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII RUTIERE ŞI TEHNICO-EDILITARE**

4. **ÎMBUNĂTĂȚIREA STANDARDELOR DE VIAȚĂ ALE POPULAȚIEI PRIN INVESTIȚII ÎN INFRASTRUCTURĂ ŞI SERVICII PUBLICE**

5. **ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII FACTORILOR DE MEDIU ÎN VEDEREA RESPECTĂRII DEZIDERATULUI DEZVOLTĂRII DURABILE**

6. **ÎMBUNĂTĂȚIREA COEZIUNII SOCIALE ŞI CREŞTEREA GRADULUI DE IMPLICARE A POPULAȚIEI ÎN LUAREA DECIZIILOR**

7. **ASIGURAREA UNUI MEDIU INVESTIȚIONAL PROPICE ŞI A UTILIZĂRII EFICIENTE A CAPITALULUI PUBLIC PRIN DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE**

POLITICI ŞI PROGRAME SECTORIALE

SECTOR 1. DEZVOLTARE ECONOMICĂ

Politica 1.1.

Sprijinirea dezvoltării IMM-urilor de la nivel local

Programul 1.1.1.
Atragerea investițiilor / investitorilor străini
Măsuri:

- *Inventarierea imobilelor din comună disponibile pentru investiții;*
- *Stabilirea unui set de facilități pentru investiții noi, în condițiile legislative în vigoare;*
- *Promovarea oportunităților de investiții; **

Programul 1.1.2.
Campanii de informare promovare a culturii antreprenoriale
Măsuri:

- *Campanii de informare/promovare a culturii antreprenoriale în rândul tinerilor; **
- *Campanii de informare/promovare a culturii antreprenoriale în rândul șomerilor; **

Politica 1.2.

Dezvoltarea resurselor umane

Programul 1.2.1.
Corelarea cererii cu oferta de forță de muncă
Măsuri:

- *Evaluarea cererii pe piața forței de muncă de la nivel zonal pe termen mediu și lung;*
- *Stagii de practică (elevi și studenți) în cadrul companiilor din comună;*
- *Înființarea unei unități educaționale cu profil turistic;*

Programul 1.2.2.
Creşterea accesibilităţii la servicii de formare şi consiliere profesională
Măsuri:

- *Extinderea rețelei de consiliere și formare profesională; **
- *Platformă e-learning corelată cu evoluția cererii pieței locurilor de muncă; **

SECTOR 2. INFRASTRUCTURĂ

Politica 2.1.

Dezvoltarea infrastructurii de transport

Programul 2.1.1.
Extinderea şi modernizarea infrastructurii rutiere
Măsuri:

- *Reabilitarea și lărgirea străzilor care leagă nucleul urbanistic din intravilanul municipiului Oradea de centrele comunelor ce compun teritoriul Zonei Metropolitane Oradea;*
- *Reabilitarea și extinderea drumurilor comunale;*
- *Reabilitarea și extinderea rețelei de canalizări pluviale.*

Politica 2.2.

Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare

Programul 2.2.1.
Extinderea şi modernizarea infrastructurii de apă şi canalizare
Măsuri:

- *Extinderea sistemului de alimentare cu apă potabilă (captare, tratare, distribuție);*
- *Extinderea infrastructurii de canalizare la nivel local;*

Programul 2.2.2.
Reabilitarea şi extinderea infrastructurii de furnizare a energiei termice
Măsuri:

- *Repararea și/sau înlocuirea parțială a rețelei de termoficare existente;*
- *Extinderea rețelei de termoficare de la nivel local;*
- *Reabilitarea punctelor termice prin utilizarea unor echipamente performante (schimbătoare de căldura, pompe, instalații de automatizare);*

- *Reabilitarea instalațiilor termice interioare și a rețelelor termice secundare*
- *Valorificarea resurselor geotermale pentru furnizarea energiei termice.*

Programul 2.2.3.
Extinderea şi modernizarea rețelei de energie electrică
Măsuri:

- *Extindere rețea de alimentare cu energie electrică în comuna Sânmartin;*
- *Modernizarea rețelei de alimentare cu energia electrică la nivel local;*

SECTOR 3. SERVICII PUBLICE

Politica 3.1.

Dezvoltarea unui serviciu de transport public

Programul 3.1.1.
Furnizarea serviciului de transport public prin extinderea rețelei de la nivelul ZMO
Măsuri:

- *Achiziționarea de mijloace de transport public (inclusiv ecologice); **
- *Modernizarea străzilor aferente traseelor mijloacelor de transport public; **
- *Realizarea de trasee și piste special destinate transportului în comun. **

Programul 3.1.2.
Amenajarea de stații de transport public
Măsuri:

- *Realizarea de stații de așteptare pentru rețeaua extinsă a mijloacelor de transport în comun și pentru taximetrie; **

Politica 3.2.

Îmbunătățirea amenajării urbanistice la nivel zonal

Programul 3.2.1.
Reactualizarea planului urbanistic general (PUG) şi regulamentului local de urbanism (RLU)
Măsuri:

- *Reactualizarea Planului Urbanistic General;*
- *Realizarea cadastrului comunei*

Programul 3.2.2.
Dezvoltarea şi modernizarea parcurilor şi spațiilor de joacă pentru copii
Măsuri:

- *Amenajarea spațiilor verzi publice existente;*
- *Crearea de spații verzi și spații de joacă pentru copii;*

Programul 3.2.3.
Amenajarea de zone de agrement și piste pentru bicicliști
Măsuri:

- *Amenajarea de piste pentru bicicliști care conectează comuna de municipiul Oradea; **
- *Înființarea unei baze de agrement/Aqua Parc la nivel local;*

Programul 3.2.4.
Modernizarea locurilor publice de parcare existente şi amenajarea de noi spații de parcare
Măsuri:

- *Modernizarea spațiilor publice de parcare de la nivel local;*
- *Amenajarea de noi spații de parcare;*

Politica 3.3.

Creşterea siguranței cetățenilor

Programul 3.3.1.
Monitorizarea video a spațiilor publice cu infracționalitate ridicată
Măsuri:

- *Implementarea de sisteme de monitorizare video a spațiilor publice cu infracționalitate ridicată.*

Programul 3.3.2.
Dezvoltarea serviciului public de siguranță a populației
Măsuri:

- *Dezvoltarea serviciului local de poliție*

Programul 3.3.3.
Modernizarea şi extinderea iluminatului stradal
Măsuri:

- *Extinderea infrastructurii de iluminare stradală la nivel local;*
- *Înlocuirea stâlpilor și lămpilor învechite;*
- *Achiziționarea de sisteme de iluminare stradală prin surse alternative de energie;*

SECTOR 4. TURISM

Politica 4.1.

Îmbunătățirea serviciilor de informare, promovare şi marketing turistic

Programul 4.1.1.
Promovarea turistică a comunei Sânmartin
Măsuri:

- *Dezvoltarea și modernizarea Centrului de Promovare Turistică Sînmartin;*
- *Desfășurarea de campanii de promovare turistică;*
- *Participarea la târguri turistice naționale și internaționale;*

Programul 4.1.2.
Dezvoltarea turismului de evenimente
Măsuri:

- *Dezvoltarea infrastructurii necesare în vederea organizării de evenimente;*
- *Organizarea periodică de evenimente cu impact turistic: festivaluri, târguri, simpozioane, etc.;*

Programul 4.1.3.
Includerea comunei Sânmartin în circuite turistice naționale şi internaționale
Măsuri:

- *Includerea comunei într-un circuit turistic la nivelul zonei;*
- *Includerea comunei într-un circuit turistic internațional;*

Politica 4.2.

Valorificarea superioară a atracțiilor turistice de la nivel local

Programul 4.2.1.
Îmbunătățirea infrastructurii de acces spre obiectivele turistice
Măsuri:

- *Reabilitarea și modernizarea căilor de acces spre obiectivele turistice;*
- *Amenajarea de locuri de parcare în apropierea obiectivelor turistice;*
- *Dezvoltarea sistemelor de indicatoare turistice;*

Programul 4.2.2.
Reabilitarea/modernizarea/amenajarea corespunzătoare a obiectivelor turistice
Măsuri:

- *Renovarea, dezvoltarea și amenajarea obiectivelor culturale cu potențial turistic;*
- *Amenajarea turistică a rezervațiilor naturale;*

Programul 4.2.3.
Îmbunătățirea infrastructurii de semnalizare turistică
Măsuri:

- *Dezvoltarea sistemelor de indicatoare turistice;*
- *Amenajarea obiectivelor turistice cu hărți, panouri informative, etc.;*

Politica 4.3.

Crearea de noi atracții turistice

Programul 4.3.1.
Dezvoltarea infrastructurii de agrement
Măsuri:

- *Înființarea unei baze de agrement/Aqua Parc în comuna Sânmartin;*
- *Amenajarea unor baze turistice sportive.*

SECTOR 5. DEZVOLTARE SOCIALĂ

Politica 5.1.

Dezvoltarea patrimoniului imobiliar social

Programul 5.1.1.
Dezvoltarea/extinderea infrastructurii sociale
Măsuri:

- *Realizarea unui centru social multifuncțional pentru persoane cu handicap;*
- *Construirea, amenajarea și dotarea unei creșe;*
- *Înființarea, amenajarea și dotarea de noi centre de zi la nivel local;*

Politica 5.2.

Implicarea comunității în domeniul social

Programul 5.2.1.
Sprijinirea mobilizării comunitare şi voluntariatului
Măsuri:

- *Campanii de promovare a voluntariatului în domeniul social;*
- *Acțiuni de susținere pentru atragerea și instruirea voluntarilor în domeniul social;*
- *Crearea unei baze de date on-line a ONG-urilor și a voluntarilor din domeniul social; **
- *Campanii de mobilizare comunitară;*

Politica 5.3.

Sprijinirea accesului la educație a grupurilor vulnerabile

Programul 5.3.1.
Sprijinirea activităților de tip „Şcoală după şcoală”
Măsuri:

- *Amenajarea și dotarea unor centre de tip „After School”;*
- *Promovarea serviciilor furnizate de centrele de tip „After School” în rândul grupurilor țintă;*

Programul 5.3.2.
Facilitarea accesului la educație a grupurilor vulnerabile
Măsuri:

- *Campanii de informare și promovare a importanței educației;*
- *Măsuri de susținere a accesului la educație a elevilor provenind din grupuri vulnerabile;*
- *Continuarea integrării elevilor cu cerințe educative speciale în învățământul de masă;*

SECTOR 6. EDUCAȚIE ŞI CULTURĂ

Politica 6.1.

Îmbunătățirea condițiilor de desfăşurare a actului educațional

Programul 6.1.1.
Reabilitarea/extinderea infrastructurii de învățământ
Măsuri:

- *Reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlare de la nivel local;*

- *Înființarea de noi unități de învățământ;*

Programul 6.1.2.
Îmbunătățirea dotărilor din structurile de învățământ
Măsuri:

- *Dotarea cu materiale didactice a unităților de învățământ;*
- *Dotarea cu echipamente IT a unităților de învățământ;*
- *Dotarea cu mobilier a unităților de învățământ;*

Politica 6.2.
Îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților culturale şi sportive

Programul 6.2.1.
Reabilitarea/extinderea infrastructurii în care funcționează instituțiile de cultură
Măsuri:

- *Reabilitarea și modernizarea clădirilor bibliotecilor publice;*
- *Reabilitarea și modernizarea căminelor culturale;*
- *Dezvoltarea de noi cămine culturale;*

Programul 6.2.2.
Îmbunătățirea dotărilor din cadrul instituțiilor de cultură
Măsuri:

- *Îmbunătățirea dotărilor (mobilier, echipamente, cărți) bibliotecilor publice;*
- *Îmbunătățirea dotărilor căminelor culturale;*

Programul 6.2.3.
Îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a activităților sportive în comună
Măsuri:

- *Modernizarea infrastructurii sportive existente*
- *Construirea de noi săli de sport la nivel local;*
- *Achiziționarea de echipamente și mobilier specific pentru desfășurarea de activități sportive;*

Politica 6.3.

Valorificarea superioară a resurselor culturale existente

Programul 6.3.1.
Promovarea valorilor culturale autohtone
Măsuri:

- *Organizarea de festivaluri și evenimente cultural-artistice și istorice periodice; **
- *Susținerea înființării de ansambluri și formații cultural-artistice; **
- *Promovarea capitalului cultural existent din mediul rural la nivel național și internațional **

Programul 6.3.2.
Dezvoltarea rețelelor de artizanat
Măsuri:

- *Organizarea de târguri de prezentare și vânzare de obiecte de artizanat; **
- *Organizarea de sesiuni de instruire a tinerilor în dobândirea de cunoștințe meșteșugărești; **
- *Susținerea înființării de asociații de meșteșugari; **

SECTOR 7. SĂNĂTATE

Politica 7.1.

Dezvoltarea asistenței medicale primare

Programul 7.1.1.
Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu
Măsuri:

- *Parteneriate între administrația publică și societatea civilă; **
- *Activități de îngrijire și asistență medicală la domiciliu (tratamente, consiliere, consultații medicale, îngrijire de igienă, alimentație, îngrijiri paliative etc.); **

Programul 7.1.2.
Reabilitarea/extinderea infrastructurii sanitare
Măsuri:

- *Modernizarea unităților medicale existente;*
- *Facilitarea înființării de noi unități medicale la nivel local;*

Programul 7.1.3.
Înființarea și dotarea unui centru de permanență
Măsuri:

- *Identificarea și amenajarea sediului centrului de permanență;*
- *Operaționalizarea centrului de permanență;*

Politica 7.2.

Dezvoltarea activităților de prevenție

Programul 7.2.1.
Programe multianuale de educație și informare privind sănătatea
Măsuri:

- *Program de informare și educare adresat tinerilor; **
- *Program de informare și educare adresat proaspeților părinți; **
- *Program de informare și educare adresat populației adulte; **
- *Program de informare și educare adresat vârstnicilor; **
- *Program de informare și educare cu privire la prevenția și tratamentul bolilor frecvente; **

SECTOR 8. MEDIU

Politica 8.1.

Îmbunătățirea managementului deșeurilor

Programul 8.1.1.
Extinderea și dezvoltarea serviciilor de colectare și transport al deșeurilor
Măsuri:

- *Crearea parteneriatului public-privat de gestionare a deșeurilor la nivelul întregului teritoriu al ZMO; **
- *Achiziția de echipamente și instalații pentru colectare, prelucrare și valorificarea deșeurilor;**
- *Introducerea sistemului integrat de acțiuni și activități pentru managementul deșeurilor în ZMO; **
- *Organizarea de campanii de informare a populației privind beneficiile colectării selective a deșeurilor; **
- *Înființarea unei platforme de colectare selectivă a deșeurilor;*

Programul 8.1.2.
Susținerea valorificării energetice şi materiale a deşeurilor
Măsuri:

- *Promovarea în rândul agenților economici a valorificării energetice și materiale a propriilor deșeuri; **

Politica 8.2.

Intervenții pentru îmbunătățirea factorilor de mediu

Programul 8.2.1.
Activități de împădurire
Măsuri:

- *Împădurirea terenurilor publice neutilizate*
- *Împădurirea terenurilor care prezint risc de inundații și alunecări;*

Programul 8.2.2.
Creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul energetic
Măsuri:

- *Utilizarea de surse de energie nepoluante, regenerabile în instituțiile publice; **
- *Utilizarea de surse de energie regenerabilă în vederea realizării iluminatului public; **

Programul 8.2.3.
Reducerea riscurilor de deversare sau poluare a apelor
Măsuri:

- *Realizarea de construcții de apărare în zonele expuse riscului de inundații*
- *Ecologizarea apelor de suprafață de la nivel local;*

SECTOR 9. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

Politica 9.1.

Îmbunătățirea calității serviciilor publice

Programul 9.1.1.
Dezvoltarea şi modernizarea infrastructurii în care îşi desfăşoară activitatea administrația publică locală
Măsuri:

- *Reabilitarea/extinderea infrastructurii în care își desfășoară activitatea administrația publică locală;*

- *Dotarea administrațiilor publice locale cu mobilier și echipamente moderne;*
- *Dotarea administrațiilor publice locale cu mijloace IT&C moderne;*

Programul 9.1.2.
Dezvoltarea resurselor umane
Măsuri:

- *Platformă e-learning pentru funcționarii din cadrul administrației publice locale; **
- *Cursuri de specializare pentru funcționarii din cadrul administrației publice locale; **

Politica 9.2.
Creşterea gradului de transparență al administrației publice locale

Programul 9.2.1.
Îmbunătățirea colaborării între mediul de afaceri şi administrația publică locală
Măsuri:

- *Promovarea parteneriatelor public privat;*
- *Organizarea periodică de consultări publice cu reprezentanții mediului de afaceri;*

Programul 9.2.2.
Îmbunătățirea colaborării între populație şi administrația publică locală
Măsuri:

- *Organizarea periodică de consultări publice cu populația;*

Programul 9.2.3.
Dezvoltarea serviciilor de e-administrație
Măsuri:

- *Crearea unui sistem electronic de servicii publice la nivelul administrației publice locale; **

*** Proiecte propuse a fi implementate la nivelul Zonei Metropolitate Oradea**

PORTOFOLIUL DE PROIECTE

PROIECT 1. REALIZARE AQUA PARC

Scopul proiectului	Creşterea atractivităţii turistice a comunei Sînmartin prin dezvoltarea infrastructurii turistice
Problema identificată	La nivelul comunei Sînmartin există două dintre cele mai atractive staţiuni turistice balneo-climaterice: Băile Felix şi Băile 1 Mai. În ciuda potenţialului existent, nivelul de diversitate al atracţiilor turistice este destul de scăzut, turiştii dispunând de o gamă restrânsă de posibilităţi de petrecere a timpului liber. Acest proiect constă în realizarea unui Aqua Parc pe un teren cu o suprafaţă de circa 10 ha, situat situate între Băile Felix, Haieu şi Băile 1 Mai. Proiectul prevede amenajarea unor terenuri pentru sport, a unui bazin olimpic, precum şi a unui hotel cu o capacitate de 350-500 de locuri, care să aibă un restaurant, un complex de tratament şi cabinete medicale. Se mai doreşte amenajarea unui lac de agrement, cu o insulă în mijloc, unde va fi ridicat un restaurant şi un bar. Pe alte 3 ha vor fi construite bazine pentru copii şi adulţi, zone de relaxare, fiind prevăzute cascade şi tobogane. De asemenea, în proiect este prevăzută şi o zonă acoperită, unde vor funcţiona baruri, restaurante, saună, o sală de cinema, o terasă, spaţii comerciale etc. Totodată, se doreşte amenajarea unor parcări aferente care să facă faţă afluxului de peste 5.000 de persoane care ar vizita zilnic Aqua Parc-ul.
Buget estimat	50 mil. euro
Posibile surse de finanţare	Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria România Program Operaţional Regional 2007-2013 sau echivalent Buget local
Posibili parteneri	Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Mediul de afaceri local (Parteneriat public-privat)
Perioada de implementare	2012-2015

PROIECT 2. VALORIFICAREA RESURSELOR GEOTERMALE PENTRU FURNIZAREA ENERGIEI TERMICE

Scopul proiectului	Creșterea producției de energie regenerabilă la nivel local
Problema identificată	Conform *Strategiei energetice a României pentru perioada 2007-2020*, comuna Sînmartin se situează într-o regiune cu potențial ridicat în dezvoltarea energiei geotermale. Cu toate acestea, până în prezent la nivel local nu a fost realizat niciun demers concret de valorificare a potențialului energiei geotermale. Acest proiect constă în valorificarea resurselor geotermale pentru producerea de energie termică. Proiectul poate fi realizat prin intermediul unui parteneriat public-privat.
Buget estimat	5 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria România Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Mediul de afaceri (Parteneriat Public Privat)
Perioada de implementare	2012-2015

PROIECT 3. VALORIFICAREA POTENȚIALULUI REZERVAȚIILOR NATURALE

Scopul proiectului	Creșterea atractivității turistice a comunei Sînmartin prin valorificarea resurselor turistice existente
Problema identificată	La nivelul comunei Sînmartin există mai multe atracții turistice naturale, precum: Rezervația Naturală Lacul cu Nuferi – Pârâul Peța, Rezervația naturală "Situl fosilifer de pe Dealul Şimleului", Avenul de la Betfia sau Avenul "Hudra Bradii" (impropriu numit de localnici "Craterul de la Betfia"), etc. Majoritatea nu sunt valorificate corespunzător, astfel încât afluxul turistic are un impact semnificativ asupra stării lor de conservare. Acest proiect constă în valorificarea potențialului rezervațiilor naturale şi introducerea acestora în circuitul turistic prin ecologizarea şi amenajarea corespunzătoare a acestora (Lacul de Nuferi din Băile 1 Mai, Avenul de la Betfia, etc.).
Buget estimat	10 mil. euro

PROIECT 3. VALORIFICAREA POTENȚIALULUI REZERVAȚIILOR NATURALE

Posibile surse de finanțare	Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria România Program Operațional Regional 2007-2013 sau echivalent Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Mediul de afaceri local (Parteneriat public-privat)
Perioada de implementare	2012-2020

PROIECT 4. DEZVOLTAREA CENTRULUI DE INFORMARE TURISTICĂ

Scopul proiectului	Dezvoltarea sectorului turistic prin îmbunătățirea serviciilor de informare și promovare turistică a comunei
Problema identificată	Comuna Sînmartin va dispune de un centru de informare turistică, amplasat în stațiunea turistică Băile Felix. Funcționarea corespunzătoare a unui centru de informare turistică se impune pentru promovarea unitară și eficientă a atracțiilor turistice din comună. Acest proiect presupune dezvoltarea și eficientizarea activității de promovare a obiectivelor turistice naturale din comuna Sînmartin, prin utilizarea unei categorii variate de mijloace de comunicare. Trebuie investit în special în promovarea obiectivelor turistice naturale în plan extern pentru creșterea ponderii turiștilor din străinătate din totalul turiștilor sosiți în stațiune.
Buget estimat	0,2 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Program Operațional Regional 2007-2013 sau echivalent Programul Național de Dezvoltare Rurală Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria România
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Agențiile de turism
Perioada de implementare	2012-2014

PROIECT 5. EXTINDEREA ŞI REABILITAREA REŢELELOR DE APĂ ŞI CANALIZARE

Scopul proiectului	Îmbunătățirea condițiilor de trai ale locuitorilor comunei Sînmartin şi facilitarea desfăşurării activităților economice prin furnizarea accesului la rețelele de apă şi canalizare
Problema identificată	Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile din comuna Sînmartin era, la sfârşitul anului 2010, de 42,2 km, ponderea gospodăriilor conectate la rețeaua de apă fiind de 71,2%. Pe de altă parte, lungimea rețelei de canalizare este de 36 km, aproximativ 57% dintre gospodării fiind racordate la rețea. Acest proiect constă în extinderea infrastructurii de canalizare cu circa 75 km de rețea şi extinderea infrastructurii de furnizare a apei potabile cu aproximativ 60 km.
Buget estimat	12 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul Național de Dezvoltare Rurală Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria România Programul Operațional Sectorial Mediu 2007-2013 sau echivalent Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Aparegio Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Consiliul Județean Bihor
Perioada de implementare	2012-2020

PROIECT 6. EXTINDEREA REŢELEI DE ENERGIE ELECTRICA

Scopul proiectului	Creşterea gradului de conectare a gospodăriilor la rețeaua de energie electrică
Problema identificată	La nivelul comunei Sînmartin există o problemă cu lipsa rețelei de energie electrică, în special în zonele rezidențiale nou dezvoltate. Acest proiect presupune introducerea curentului electric în gospodăriile neracordate, până în prezent fiind realizat studiul de fezabilitate, proiectul tehnic şi documentația de execuție.
Buget estimat	1,2 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul Național de Investiții; Bugetul județean; Parteneriat public-privat;

PROIECT 6. EXTINDEREA REȚELEI DE ENERGIE ELECTRICA

Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea S.C. Electrica Furnizare S.A. Ministerul Dezvoltării Regionale şi Turismului
Perioada de implementare	2012-2020

PROIECT 7. EXTINDEREA ŞI REABILITAREA INFRASTRUCTURII RUTIERE

Scopul proiectului	Îmbunătățirea accesibilității rutiere în comuna Sînmartin prin reabilitarea şi extinderea drumurilor publice
Problema identificată	Rețeaua de drumuri comunale din Sînmartin are o lungime de 110 km, din care 65 km reprezintă drumuri asfaltate (59,1%) care au o stare generală bună, 25 km reprezintă drumuri pietruite (22,7%) care au o stare generală acceptabilă şi 20 km reprezintă drumuri de pământ (18,2%) care au o stare generală proastă. Acest proiect constă în reabilitarea infrastructurii rutiere, lungimea estimată de drumuri ce trebuie reabilitate fiind de 50 km.
Buget estimat	10 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul Național de Dezvoltare Rurală Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria România Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Consiliul Județean Bihor
Perioada de implementare	2012-2020

PROIECT 8. REALIZARE PLATFORMĂ DE COLECTARE SELECTIVĂ A DEŞEURILOR

Scopul proiectului	Îmbunătățirea calității mediului înconjurător prin creşterea gradului de colectare selectivă a deşeurilor în rândul populației şi agenților economici
Problema identificată	La nivelul comunei Sînmartin, asemenea situației din mai multe localități din județ, gradul de colectare selectivă a deşeurilor este scăzut. Comuna dispune de

PROIECT 8. REALIZARE PLATFORMĂ DE COLECTARE SELECTIVĂ A DEŞEURILOR

	infrastructura necesară în vederea colectării deşeurilor: 1.876 pubele de 120 l şi 59 de containere de 1.100 l (potrivit planului „Sistem de Management Integrat al Deşeurilor în județul Bihor”), însă colectarea se realizează în amestec.
Buget estimat	0,2 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria România Programul Operațional Sectorial Mediu sau echivalent Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Consiliul Județean Bihor
Perioada de implementare	2015-2017

PROIECT 9. MODERNIZAREA ALBIEI PÂRÂULUI VALEA LUNCA (BĂILE FELIX)

Scopul proiectului	Amenajarea corespunzătoare a albiei Pârâului Valea Lunca în vederea reducerii riscului în zonele posibil a fi afectate de inundații
Problema identificată	Stațiunea Băile Felix este traversată de pârâul Valea Lunca, a cărui albie nu este amenajată pe întreaga lungime împotriva inundațiilor. Deşi la nivel local nu au mai fost semnalate în ultimii ani inundații ale gospodăriilor, lipsa modernizării pârâului reprezintă un punct de îngrijorare pentru autoritățile publice locale şi pentru populația comunei. Acest proiect presupune modernizarea albiei Pârâului Valea Lunca, investiție ce poate avea şi un impact turistic în condițiile în care se optează pentru îndiguirea acestui curs de apă.
Buget estimat	1 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul Național de Dezvoltare Rurală Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria România Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Mediul de afaceri

PROIECT 9. MODERNIZAREA ALBIEI PÂRÂULUI VALEA LUNCA (BĂILE FELIX)

Perioada de implementare	2015-2020

PROIECT 10. CONSTRUCȚIA ŞI AMENAJAREA UNUI LICEU LA NIVEL LOCAL

Scopul proiectului	Reducerea fenomenului de migrațiune a populației tinere în municipiul Oradea
Problema identificată	În comuna Sînmartin funcționează o unitate de învățământ preuniversitar şi 14 structuri de învățământ fără personalitate juridică. Sînmartin este localitatea rurală cu cea mai complexă structură educațională din Zona Metropolitană Oradea, dispunând de grădinițe şi şcoli cu clasele I-IV sau I-VIII în aproape toate satele componente. Cu toate acestea, la nivel local lipseşte o unitate de învățământ liceal. Tocmai din acest motiv acest proiect propune construirea, amenajarea şi dotarea unei astfel de unități, fiind oportună chiar optarea pentru un profil turistic al liceului.
Buget estimat	0,75 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria România Programul Național de Dezvoltare Rurală Programul Operațional Regional 2007-2013 sau echivalent Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Unitățile educaționale de la nivel local Inspectoratul Județean Şcolar Bihor
Perioada de implementare	2012-2016

PROIECT 11. CONSTRUIRE SEDIU NOU PENTRU GRĂDINIȚA SÎNMARTIN

Scopul proiectului	Îmbunătățirea calității serviciilor publice de învățământ din comuna Sînmartin prin asigurarea condițiilor corespunzătoare de desfăşurare a actului educațional
Problema identificată	Grădinița Sânmartin este o grădiniță publică cu program prelungit, situată pe Str. Principală. Condițiile de desfăşurare a activităților educaționale din cadrul acesteia sunt necorespunzătoare, motiv pentru care se impune construirea unui

PROIECT 11. CONSTRUIRE SEDIU NOU PENTRU GRĂDINIȚA SÎNMARTIN

	nou sediu.
Buget estimat	0,5 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria România Programul Național de Dezvoltare Rurală Programul Operațional Regional 2007-2013 sau echivalent Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Unitățile educaționale de la nivel local Inspectoratul Județean Școlar Bihor
Perioada de implementare	2012-2016

PROIECT 12. CONSTRUIRE SALĂ DE SPORT ŞI BAZIN OLIMPIC

Scopul proiectului	Creșterea atractivității turistice a comunei Sînmartin prin dezvoltarea infrastructurii turistice
Problema identificată	La nivelul comunei Sînmartin există două dintre cele mai atractive stațiuni turistice balneo-climaterice: Băile Felix şi Băile 1 Mai. În ciuda potențialului existent, nivelul de diversitate al atracțiilor turistice este destul de scăzut, turiștii dispunând de o gamă restrânsă de posibilități de petrecere a timpului liber. Tocmai din acest motiv, se propune construirea unei săli de sport şi a unui bazin olimpic la nivel local.
Buget estimat	2 mil. euro
Posibile surse de finanțare	Programul Național de Dezvoltare Rurală Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria România Buget local
Posibili parteneri	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Mediul de afaceri (Parteneriat public-privat)
Perioada de implementare	2012-2014

PROIECT 13. MODERNIZAREA ŞTRANDULUI CU VALURI BĂILE 1 MAI

Scopul proiectului	Creşterea atractivităţii turistice a comunei Sînmartin prin dezvoltarea infrastructurii turistice
Problema identificată	Ştrandul cu Valuri din Băile 1 Mai se află in apropierea Rezervaţiei Naturale Pârâul Peţa din Băile 1 Mai. Ştrandul cu Valuri din Băile 1 Mai este una din atracţiile preferate ale turiştilor, atât datorită amplasamentului, cât şi datorită facilităţilor oferite de un mecanism vechi de peste 100 de ani care generează valuri. Acest proiect constă în modernizarea Ştrandului cu Valuri Băile 1 Mai în vederea atragerii unui număr mai ridicat de turişti.
Buget estimat	2 mil. euro
Posibile surse de finanţare	Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria România Program Operaţional Regional 2007-2013 sau echivalent Buget local
Posibili parteneri	Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea Mediul de afaceri local (Parteneriat public-privat)
Perioada de implementare	2014-2016

PROIECT 14. EXTINDEREA ILUMINATULUI PUBLIC LA NIVEL LOCAL

Scopul proiectului	Îmbunătăţirea calităţii vieţii populaţiei prin furnizarea accesului la servicii publice de calitate
Problema identificată	Una din problemele actuale întâmpinate de populaţia din comuna Sînmartin este gradul de acoperire a drumurilor publice cu iluminare stradală. Din acest motiv se impune extinderea iluminatului public şi asigurarea parţială a iluminatului prin surse de energie regenerabilă.
Buget estimat	1 mil. euro
Posibile surse de finanţare	Programul Naţional de Dezvoltare Rurală Programul de Cooperare Transfrontalieră Ungaria România Buget local
Posibili parteneri	Asociaţia de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Oradea
Perioada de implementare	2014-2017

2.1.4. Mecanismul de monitorizare şi evaluare a implementării Strategiei de dezvoltare

Mecanismul de monitorizare şi evaluare a implementării Strategiei de dezvoltare are drept scop atât aprecierea gradului de realizare al activităților propuse de document, per ansamblu, cât şi fundamentarea eventualelor revizuiri şi modificări ale direcțiilor de dezvoltare, obiectivelor, țintelor, planurilor de măsuri şi acțiuni. Monitorizarea şi evaluarea implementării strategiei va fi realizată în permanență şi va consta în verificarea implementării activităților şi programelor realizate, corelarea rezultatelor obținute cu obiectivele propuse, colectarea datelor necesare pentru popularea bazei de date a indicatorilor de monitorizare şi evaluare etc. Pe lângă evaluarea activității de implementare a strategiei, această activitate contribuie la o îmbunătățire a coordonării proiectelor realizate în profil teritorial.

Activitatea de monitorizare şi evaluare a implementării Strategiei de Dezvoltare a Comunei Sînmartin este similară celor din celelalte unități teritorial-administrative din Zona Metropolitană Oradea. La nivel metropolitan, activitatea de monitorizare şi evaluare va sintetiza rezultatele locale, adăugând informații privind proiectele metropolitane.

Informațiile activității de monitorizare şi evaluarea a implementării strategiei vor fi prezentate sub forma unui raport, la o perioadă stabilită la nivel metropolitan (se recomandă ca această perioadă să nu fie mai mică de 1 an), în baza unui şablon de raportare, structurat pe capitole relevante (ex: activități realizate în perioada de raportare, rezultate obținute, stadiul dezvoltării socio-economice în comparație cu perioada inițială, gradul de realizare a proiectelor propuse etc.). Ca unitate de monitorizare, Primăria Comunei Sînmartin îşi va delega un raportor care va elabora raportul periodic. Rapoartele din teritoriu se centralizează şi se publică la nivel metropolitan de către A.D.I. Zona Metropolitană Oradea.

O altă modalitate de raportare utilizată la nivel metropolitan este utilizarea secțiunii dedicate de pe Platforma de comunicare şi management realizată în cadrul proiectului, care facilitează monitorizarea proiectelor desfăşurate în Zona Metropolitană Oradea. Aplicația permite crearea coordonatelor de acces personalizate pentru fiecare unitate de raportare (raportor), pentru a putea publica date cât mai exacte cu privire la proiectele teritoriale. Platforma conține o opțiune de generare automată sub forma unei baze de date a raportului cu privire la situația proiectelor desfăşurate la un moment dat.

La perioade mai mari de timp (3-5 ani) sau în cazul unor schimbări socio-economice sau administrative majore, se recomandă să se efectueze o revizuire a documentului strategic. Orientativ, se recomandă o reactualizare a portofoliului de proiecte în anul 2013 (în momentul în care există informații complete cu privire la finanțările structurale disponibile pentru următoarea perioadă de programare). O altă revizuire este recomandată la sfârşitul anului 2015-începutul anului 2016, când vor fi finalizate toate proiectele finanțate din fonduri europene din perioada actuală de programare şi când, conform previziunilor actuale, programele de finanțare din perioada următoare de programare vor fi deja demarate.

SET DE INDICATORI DE MONITORIZARE ŞI EVALUARE

1. CONDIȚII DE LOCUIRE	
1.A. Intensitatea de locuire	
indicatori	modalitate de calcul
1.1. Intensitatea de locuire	=Suprafața intravilană / suprafața totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
1.2. Densitatea urbană	=Populația / suprafața intravilană; u.m.: locuitori/km^2; sursa: INS, DJS;
1.B. Mediu	
indicatori	modalitate de calcul
1.3. Spații verzi pe cap de locuitor	=Suprafața spațiilor verzi amenajate / populație totală; u.m.: m^2/locuitor; sursa: INS, DJS;
1.4. Ponderea spațiilor verzi din suprafața urbană totală	=Suprafața spațiilor verzi amenajate / suprafața totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
1. C. Locuințe	
indicatori	modalitate de calcul
1.5. Gradul de solicitare a teritoriului pentru locuire	=Suprafața locuințelor / suprafața intravilană *1000; u.m.: m^2 / 1000 m^2; sursa: INS, DJS;
1.6. Densitatea locuințelor	=Număr de locuințe / suprafața intravilană; u.m.: locunțe/km^2; sursa: INS, DJS;
1.7. Disponibilitatea locuințelor	=Suprafața locuibilă existentă / populație totală; u.m.: m^2 locuințe / locuitor; sursa: INS, DJS;
1.8. Suprafața medie a unei locuințe	= Suprafața locuibilă existentă / locuințe existente; u.m.: m^2; sursa: INS, DJS;
1.9. Număr mediu de camere al unei locuințe	= Camere pentru locuit existente / locuințe existente; u.m.: camere; sursa: INS, DJS;
1.10. Suprafața medie a unei camere pentru locuit	= Suprafața locuibilă existentă / camere pentru locuit existente; u.m.: m^2; sursa: INS, DJS;

2. INFRASTRUCTURĂ FIZICĂ	
2. A. Drumuri	
indicatori	modalitate de calcul
2.1. Densitatea străzilor	=Lungimea străzilor / suprafața totală; u.m.: km drum/km^2; sursa: INS, DJS;
2.2. Gradul de modernizare a străzilor	=Lungimea străzilor modernizate / lungimea totală a străzilor * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
2. B. Utilități	
indicatori	modalitate de calcul
2.3. Densitatea rețelei de distribuție a apei potabile	=Lungimea rețelei de distribuție a apei / suprafața intravilană; u.m.: km rețea/km^2; sursa: INS, DJS;
2.4. Gradul de utilizare a capacității de producere a apei	=Capacitatea totală de producere a apei / cantitatea de apă consumată * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
2.5. Gradul de conectare la rețeaua de canalizare	=Gospodării conectate / Numărul total de gospodării; u.m.: % sursa: INS, DJS;
3. DEMOGRAFIE ŞI FORȚĂ DE MUNCĂ	
3. A. Populație	
indicatori	modalitate de calcul
3.1.Densitatea populației	=Populația totală / suprafața totală; u.m.: locuitori/km^2; sursa: INS, DJS;
3.2. Rata de dependență demografică	=Numărul persoanelor în afara vârstei legale de muncă / Numărul persoanelor în vârstă legală de muncă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
3.3. Rata sporului natural	=Soldul sporului natural / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
3.4. Rata de fertilitate	=Numărul nou-născuților vii / populație feminină în vârstă fertilă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
3.5. Rata sporului migrator intern	=Soldul schimbărilor de domiciliu / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;

3. B. Forță de muncă	
indicatori	modalitate de calcul
3.6. Rata de ocupare a forței de muncă	=Populația ocupată / resurse de muncă; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
3.7. Rata de înlocuire a forței de munca	=Numărul persoanelor sub vârsta legală de muncă (0-14 ani) / o treime din numărul persoanelor aflate în vârstă legală de muncă * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
4. NIVEL DE TRAI	
indicatori	modalitate de calcul
4.1. Durata medie a vieții	=numărul total de om-ani trăiți de întreaga populație / numărul de supraviețuitori în vârstă de 0 ani; u.m.: ani; sursa: INS, DJS, pe baza tabelelor de mortalitate;
4.2. Vârsta medie a soților - feminin	=suma căsătoriilor înregistrate pe fiecare vârstă ponderate cu vârstele pentru care s-au înregistrat căsătorii / suma totală a vârstelor anuale nupțiabile; U.m.: ani; sursa: INS, DJS;
4.3. Rata mortalității infantile	=numărul deceselor infantile / numărul născuților vii * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
4.4. Gradul de dotare cu autoturisme	=numărul autoturismelor înmatriculate / populația totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS, Poliția Rutieră;
4.5. Suprafața medie a unei locuințe terminate	= Suprafața locuibilă a unei locuințe terminate / număr de locuințe terminate; u.m.: m^2; sursa: INS, DJS;
4.6. Consum casnic mediu lunar de apă	=Cantitatea de apă potabilă distribuită lunar populației existente / populație totală; u.m.: m^3 / locuitor; sursa: INS, DJS;
4.7. Gradul de acoperire cu abonamente TV	=numărul abonamentelor TV / populația totală * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
5. ECONOMIE	
5. A. Activitate economică generală	
indicatori	modalitate de calcul
5.1. Rezultatul financiar al mediului de afaceri	=Cifra de afaceri a unităților locale / populația totală; u.m.: lei / locuitor; sursa: INS, DJS;
5.2. Densitatea IMM	Numărul total al IMM / populație totală * 1000; u.m.: ‰; sursa: INS, DJS;
5.3. Ponderea sectorului privat în economia locală	=Număr de salariați din sectorul privat / Număr total de salariați * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;

5.4. Ponderea populației ocupate în activități neagricole din totalul populației ocupate	=Populație ocupată în activități neagricole / Populație ocupată * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
5.5. Ponderea consumului industrial de apă	Consum industrial de apă / consum total de apă * 100; U.m. %; sursa: INS, DJS;
5. B. Construcții	
indicatori	modalitate de calcul
5.6. Locuințe noi	=Suprafața locuințelor pentru care s-a obținut autorizație de construcție / populația totală * 1000; u.m.: m^2/1000 loc; sursa: INS, DJS;
5.7. Clădiri noi, altele decât locuințe	=Suprafața clădirilor, altele decât locuințe, pentru care s-a obținut autorizație de construcție / populația totală * 1000; u.m.: m^2/1000 loc; sursa: INS, DJS;
5. C. Turism	
indicatori	modalitate de calcul
5.8. Mărimea medie a unei unități de cazare turistică	=Capacitatea de cazare existentă / unități de cazare existente; u.m.: locuri; sursa: INS, DJS;
5.9. Densitatea locurilor de cazare existente	=Capacitatea de cazare existentă / suprafața intravilană; u.m.: locuri/km^2; sursa: INS, DJS;
5.10. Indicele de utilizare netă a capacității de cazare	=Capacitatea de cazare în funcțiune / înnoptări turistice * 1000; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
6. SERVICII PUBLICE	
6. A. Sănătate	
indicatori	modalitate de calcul
6.1. Disponibilitatea personalului medical calificat	=Personal medico-sanitar calificat / populația totală * 1000; u.m.: personal calificat / 1000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
6.2. Densitatea cabinetelor medicale de familie	=Cabinete medicale de familie / populația totală * 10.000; u.m.: cabinete medicale de familie / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
6.3. Densitatea farmaciilor	=Farmacii / populația totală * 10.000; u.m.: farmacii / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS; DSP;
6. B. Educație	
indicatori	modalitate de calcul
6.4. Dotarea cu TIC a unităților de învățământ	=Numărul PC-urilor deținute de unitățile de învățământ / populația școlară * 1000; u.m.: PC-uri / 1.000 elevi; sursa: INS, DJS;
6.5. Capacitatea unităților de învățământ	= Populația școlară / săli de clasă și cabinete; u.m.: elevi / sală; sursa: INS, DJS, ISJ;
6.6. Gradul de solicitare a	=Numărul elevilor din învățământul primar și gimnazial / numărul

cadrelor didactice	cadrelor didactice din învățământul primar şi gimnazial u.m.: elevi / cadru didactic; sursa: INS, DJS, ISJ;
6. C. Cultură	
indicatori	modalitate de calcul
6.7. Indicele de cuprindere la lectură	=Numărul abonaților bibliotecilor publice / populația totală; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
6.8. Indicele de circulație a documentelor	=Volume eliberate / volume existente în bibliotecile publice * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
6.9. Indicele de lectură a cititorilor	=Volume eliberate / cititori în bibliotecile publice * 100; u.m.: %; sursa: INS, DJS;
6.10. Capacitatea sălilor de spectacole	=Locuri disponibile în săli de spectacole / populația totală * 10.000; u.m.: locuri / 10.000 locuitori; sursa: INS, DJS;

Acest document este elaborat în cadrul proiectului **„Strategii de dezvoltare locală în Zona Metropolitană Oradea", cod SMIS 13072**, implementat de către **Asociația Zona Metropolitană Oradea**, proiect cofinanțat din **Fondul Social European** prin **Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative**.

Editor: Asociația Zona Metroplitană Oradea
Piața Unirii nr. 1-3, cam. 134, cod 410100 Oradea, jud. Bihor
Tel/fax: 0259/408821
www.zmo.ro; zmo@oradea.ro

Data publicării: decembrie 2011

Drepturile de autor asupra acestei publicații sunt rezervate Asociației Zona Metropolitană Oradea. Publicația sau părți ale acesteia pot fi reproduse numai cu permisiunea acestuia.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

http://www.fonduriadministratie.ro

© Zona Metropolitană Oradea, decembrie 2011
www.zmo.ro